

1997. FEBRUÁR

XIII. évf. 2. (115.) szám
Ára: 248 Ft

video

magazin

Film és
Internet

A GOLDEN GLOBE
NYERTESEI

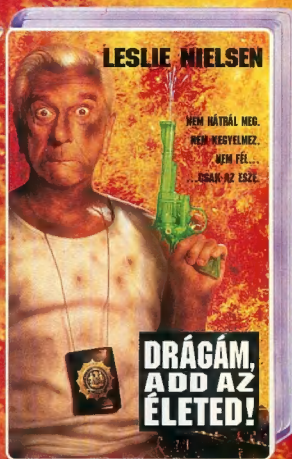

-akták

A LEGJOBB VIDEOTÉKÁKBAN!

Dick Döglesz, a WC 00-as ügynök, a rettenhetetlen adu asz végre emberére akad! Egy megalománias félkarú óriás világuralomra tör, az ügynök tehát halozas nélkül a tettek mezejére lép. Veszélyes munkájában a szépséges 3.14-es ügynök segíti, aki nem akar külön pi-pi. Főnökük förtelmek álcázva veti magát a küzdelembe: rá több fene fenék is fenekedik. Az ügynök Kalandjai során ektelenebb a Fektelenuőlnél, bandább a Bondnál, mindenkinek Célkeresztbe tesz, sőt két szűz között is meg kell állnia a helyét! Mindenkiből hülyét csinál. Ugratja a buszokat és veszélyes a vakbetelek. Elsőprémint az északi szel.

VIDEO PREMIER FEBRUÁR 28.

Forgalmazza: InterCom Kft.
1145 Bp. Bácskai út 20-33.

Tel: 467-1-357, 467-1-410 Fax: 252-2755
E-MAIL: VIDEO@INTERCOM.HU

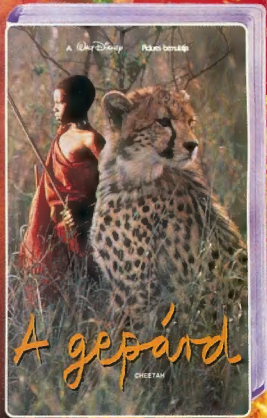
**Márciusi
videopremier**

Tom Sawyer és Huckleberry Finn elválaszthatatlan barátok. Kalandvágyban, rosszasságban és fanáziában egyformán nagyszerűek. És most végre igazi veszélyek várnak rájuk. Meg kell menteniük egy ártatlanul elítélt embert. De ehhez szükség van a kalózok rég elcsott térképére, be kell járniuk egy kísértetekkel teli házat, alá kell szállniuk egy felhőmálynag barlanglángbarnításba, hogy végül a bíróság előtt bizonyíthassák igazukat...

A kenyai dzsungel ezer meg ezer felfedezést tartogat két odaköltöző kaliforniainak. Ők ugyan igyekeznek alkalmazkodni a helyi szokásokhoz, de minden nem sikerülhet. Amikor befognak egy gepárdkölkyöt, még nem tudják, mekkora bonyodalomba keverednek. A gepárd ugyanis nemcsak a helybelieknek értékes, de a vadászoknak is! A gepárdot elrabolják, és a két amerikaiak benszülött barátjuk társaságában át kell kelnie a sivatagot, hogy szerett marskájuk segítségére siessenek.

WALT DISNEY

WALT DISNEY

Kedves Olvasó!

Lendületben a „lakossági” videópiac. Amíg nincs rá jobb szó, szakmai zsaraggal mi is csak így nevezhetjük a megvásárolható kazetták világát. Míg két-három évvel ezelőtt gyűjteményünkbe még csak elvéve vehettük meg videón kedvenc filmünket, addig ma már havonta tucatnyi új alkotás közül válogathatunk. E hónapban is jön két Disney-csoda, újabb színvonalas ismeretterjesztő- és természetfilmekkel gazdagodik a kínálat, akit pedig a sztárokkal teletűzdelt háborús vagy akciófilmek vonzanak, azok is már előre megleltetik képmagnójukat. És idén ez még csak a kezdet! Mert hamarosan jönnek a James Bondok, és még idén sorra kerülnek az X-akták egyes darabjai. Ezért is gondoltuk úgy, hogy a magazin hasábjain – a tékás kínálat mellett – érdemes nagyobb figyelmet szentelnünk a kazettán közvetlenül is megvehető alkotásoknak. Új, az eladási adatokra támaszkodó sikerlistánk pedig az eligazodást kívánja segíti.

Apropó X-akták. Hódít a nagyvilágban, hódít Magyarországon is. Néhány napja Golden Globe-eső hullott rá, főszereplői tévé- és videósztárokká nőttek ki magukat. Idehaza pedig e hónap sincs új X-akták kazetta nélkül. A sorozat alkotójának e számunkban olvasható portréja talán közelebb visz minket annak megfigyeltéhez, vajon mi lehet a hatalmas szakmai és közönségsiker titka. Lehet, hogy ez is a parajelenségek világába tartozik?

Budapest, 1997. február

Falus Tamás

Főszerkesztő: Falus Tamás
Művészeti szerkesztő: Czifferszky Attila
Képszerkesztő: Fejér Gábor
A szerkesztőség címe:
1036 Budapest III., Galagonya u. 2/A
Tel./fax: 250-7441, 250-7442
E-mail: video@irisz.hu

Kiadja a
Video Magazin Kft.
Felelős kiadó:

Belán Gábor ügyvezető igazgató
Nyomdal előkészítés:
IRISZ Kft.
Nyomás:

VESZPRÉMI NYOMDA RT

Felelős vezető: Erdős András igazgató
Terjeszti a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt. és a regionális részvényszármazások, valamint az alternatív terjesztők.
Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Előfizethető
a hírlapkiadásokról és a Hírlapelőfizetési Irodában (1089 Budapest VIII., Orczy tér 1., levelezési: 1900 Budapest Orczy tér 1.), ezenkívül Budapesten a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletági Igazgatósága kerületi ügyfélszolgálati irodáin, vidéken a postahivatalokban.
HU ISSN 0237-5141

Fotók: Redford-Clinton kép 4. oldal, Golden Globe-képek: FEB-REUTERS, 78. oldal: Oláh Csaba

A lapban megjelenő hirdetések tartalmáért a szerkesztőség és a kiadó nem vállal felelősséget

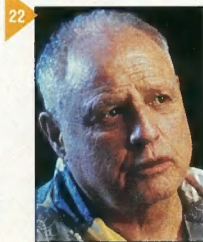
A video magazin

TARTALMÁBÓL:

Sztárözön	4
A Golden Globe díjazottjai	8-11
A Golden Globe elnöksasszonya	8-11
Teremtette: Chris Carter	14-17
A fogalom: Marlon Brando	22-25
Királynőből képviselő: Glenda Jackson	30-31
Ráckevei Anna kedvenc videófilmjei	78

Az utolsó tangó Párizsban	20-21
Meztelenek és bolondok	27
A Kwai folyótól Sztálingrádig	28-29
Játékháború – békés animációval	34-36
Timon és Pumba	38
Kéme, mint mi	43-45
TOP 40 – Megvásárolható filmek ajánlata	47-54
Amerikai filmek – magyar hősök	56-58
A filmkészítés boszorkánykonyhájában II... ..	60-61
KFT-Bál az Interneten	73

JOGI KÉRDEZZ FELELEK: A jogdíjakról	62
MULTIMÉDIA: Film és Internet	66-67
TANÁCSADÓ: Mit tudnak a televíziók képvivő áramköröi?	64
TESZT: Samsung és Sony kamerák	70-72
HÍRÖZÖN	74-76
MOZI- ÉS VIDEÓELŐZETES	77

Video Magazin az Interneten:

<http://www.irisz.hu/>

E-mail: video@irisz.hu

Sztárok

TOM HANKS ÉS STEVEN SPIELBERG...

hamarosan együtt forgatnak. Spielberg legújabb filmjének cselekményét ismét a második világháború idejére helyezi a *Saving Private Ryan* produkcióban, melyet várhatóan teljes egészében Nagy-Britanniában forgatnak.

SANDRA BULLOCK ÉS FOREST WHITAKER...

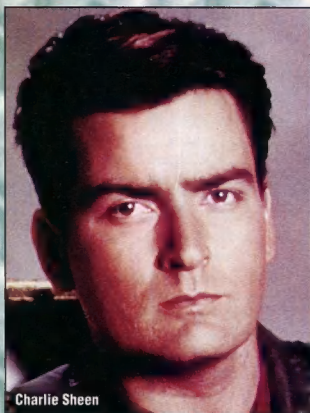
is hamarosan közösen dolgoznak. A színész Whitaker első sikeres rendezése, *Az igazira várva* után máris újabb rendezői lehetőséget kapott. A *Hope Floats* című filmet készítheti el, melynek női sztárja Sandra Bullock lesz. Májusban kezdik forgatni a produkciót, mely egy olyan nagy konfliktusairól szól, aki válása után kislányával visszaköltözik szülei otthonába. Sandra szerepéért 11 millió dolláros gázsit vehet fel, csaknem ugyanannyit, amennyit a *Feketelelő* 2-ért kap.

MIKE NICHOLS ÉS JOHN TRAVOLTA...

is együtt forgat áprilistól. A *Primary Colors* című film Bill Clinton 1992-es győztes kampányát dolgozza fel Mike Nichols (*A farkas*) rendezésében. John Travolta már aláírta a szerződést, még tárgyal a producerekkel Emma Thompson és Kathy Bates.

NICK NOLTE...

beleegyezett, hogy eljátsza a *The Best of Enemies* főszerepét, amely Osha Gray Davidson könyvének adaptációja és egy szo-

Charlie Sheen

katlan kapcsolatról szól a hatvanas évek fajgyűlölettel átitatott Észak-Karolinájában. Egy fehér fajgyűlölő és egy fekete házasszony sajátos viszonyáról, akik halálos ellenségek, mégis barátság szövődik közöttük.

ROBERT DOWNEY JR....

Chaplin hiteles megtornálója nemrégiben első főszerepajánlatát kapta azóta, hogy tavaly kábítószergyűjtése keveredett és letartóztatott. Idővel próbaidőre bocsátották szabadon. Korábbi szerződésai alapján egyébként a *Hugo Pool* című filmben Sean Penn oldalán játszik, a rendező a papa, idősebb Robert Downey. Híjjabb Downey további kisebb szerepet alakít majd a *Two Girls and a Guy* című filmben, melyet e hónapokig forgatnak. Tárgyal továbbá egy újabb főszerepről (*Wild Things*), melyben Kevin Bacon partnere lesz.

TOM CRUISE A KÖZÉPKORBAN

A friss Golden Globe-díjas Tom Cruise két utóbbi supersiker filmje után most új vizeken, a középkor felé evez. A spanyol felfedezők kalandjai inspirálják arra, hogy hamarosan ő is elfoglalja a rendezői széket. John Logan író forgatókönyvírói feladatra vállalkozik, és a XVI. századi felfedező, Alvar Nunez Cabeza de Vaca 1527-es felfedezési alapján megírja egy Amerika és Mexikó partjai felé tartó izgalmas hajózás történetét.

JOHN MALKOVICH...

a brüsszeli filmesztíval életműdíjas színésze nemrégiben kifejtette: sokkal jobban szeret színpadon alakítani, mint kamerák előtt. Számomra mindig különös volt filmekben játszani, mert magamra mindig úgy gondolok, mint aki színpadi színész. Amit a színházban teszek, az élő, a mozi elsődlegesen üzenet, nem pedig műv-

szel" – fogalmazott élesen, több tucat filmszerpellel a háta mögött.

CHARLIE SHEEN ÉS BRET MICHAELS...

a *Poison* zenekar muzsikusa Los Angeles-i székhellyel megalapították produkciós cégüket, mely a Sheen/Michaels Entertainment névre hallgat. Reklám- és játékfilmek, zenei felvételek készítésére vállalkoznak majd. Michaels pedig el is készítette első filmjét, melyet maga írt, társ-rendezett és ő a főszereplő. Már folynak a Sheen által írt film előkészítő munkálatai, melyet a színész írt, ő alakítja a főhőst, és még azon is gondolkodik, hogy a rendező szerepét is magára vállalja. A premiert 1998 januárjára tervezik.

DAVID DUCHOVNY...

a legrosszkedűbb emberek egyike, akivel valaha is találkozott – nem más mondta ezt az *X-akták* Golden Globe-díjas sztárjáról, mint szintén Arany Globusz-díjas színésztársa, Gillian Anderson. Eközben Duchovny nem győzött cáfolni. Igaz, azt elismerte, hogy nem parajelenség, valóban több alkalommal is átkozott jelzővel illette a „show”-t vagy a televíziós sorozatot, de ezt csak szeretetből tette. Szó sincs részéről hálátlanságról, továbbra is szereti az *X-akták*-at, de munkára panaszkodni néha azért mégiscsak lehet...

GILLIAN ANDERSON...

a hírek szerint három év házasság után elhagyta férjét, kétféves gyermeke apját. A 28 éves Gillian Kulynóvát Clyde Klotz, 35 éves férjétől, akivel annak idején az *X-akták* forgatásán találkozott. A sokak által írgelt férj akoriban díszlettervezőként dolgozott a produkcióban.

WHITNEY HOUSTON...

továbbra is elsősorban énekesnek tartja magát, igaz, mint alkalmi színésznő nagyobb sikereket arat, mint több más hívatásos hollywoodi társa. Kasszasiker lett első alakítása, a *Több, mint testőr*, nagy siker volt *Az igazira várva* is, második kamara előtti szereplése, napjainkban pedig a *The Preacher's Wife*-tal hódít, melyben Denzel Washingtonal játszik, s a kritikusok szerint profi alakítást nyújt. A film alig két hónap alatt már 50 millió dollár bevételnél tart. Bevallása szerint továbbra sem akar filmsztár, megelégszik ha jó filmben kap egy helyes kis szerepet. A producerek azonban láthatóan ennivel már nem érke be...

Clint Eastwood

CLINT EASTWOOD...

ismét apa lett. A most 65 éves színész-rendező feleségénél idős felesége, Dina kislányának adott életet Los Angelesben. A szülésnél jelent volt a papa is. A hírt egyébként az Egyesült Államokban az a tévéállomás jelentette, amelynél a feleség dolgozik. Eastwoodnak a béli sorrendben negyedik gyermeke. Maggie-től született két gyermeke már felnőtt: Kyle színész, Alison lány pedig modell. 1993-ban az a Francis Fisher színész nő szült neki gyermekeket, akivel együtt játszott a *Nincs bocsánatban*.

A művészetért és a kultúráért tett szolgálatáért Robert Redford kitüntetés vehetett át januárban Bill Clinton amerikai elnököl és a First Ladytől, Hillarytól

JACK LEMMON WALTER MATTHAU ANN-MARGRET SOPHIA LOREN
MÉG ZÖLDEBB A SZOMSZÉD NŐJE
 GRUMPIER OLD MEN

Két lenyűgöző komikus nagyszerű és világhírű partnerek társaságában ismét fergeteges vígjátékban bizonyítja, hogy öreg ember nem vénember. Még mindig olyanok, mint amikor megismertük őket. Bogarasak, viccesek, kilógathatatlanok az ötletekből, ha ki kell tolni a másikkal. Őmlik a paradicsomlé, repül egy hörcsög, szakad a damil és valaki udvarolni kezd.

MARLON BRANDO
AZ UTOLSÓ TANGÓ PÁRIZSBAN
 LAST TANGO IN PARIS

Nem hittem volna, hogy a vad erotika és az igazi érzelmek így összepárosíthatók!
 Brando fenomenális!
 -Vincent Conby, The New York Times

Marlon Brandóról már többen megírták, hogy valószínűleg ő minden idők legvonzóbb és legjobb színésze. Ebben a filmben bebizonyítja, hogy méltóai nem toltak.

ADATRABLÓK
 HACKERS

Nincs védhetetlen rendszer. A komputervírusok mindenre képesek és mindenre elszántak. Veszélyesebbek, mint az atombomba, bátrabbak, mint a géplegyveres terroristák. És elkapni is nehezebb őket: hiszen sosem jelennek meg a tethelyen. A hálózat csak számukra érhető rejtékútjain keresztül működnek.

MARY-KATE & ASHLEY OLSEN
KÉT TOJÁS SZÁZ BAJT CSINÁL
 DOUBLE, DOUBLE, TOIL AND TROUBLE

Varázslók, boszorkányok, csodák, kaland és nevetés - a két megkülönböztethetetlenül egyforma vidám kislány, a TV Bír-lak sorozatának szétjai, ezúttal igazi bajba keverednek. A két tűzről pattant szősz nem riad vissza semmitől, ha a felnőttek buták, hát ők kalandra készek.

VIDEO CSÚCSON

VIDEOMEGJELENÉS FEBRUÁR 4.

LEGBELSŐ FÉLELEM

HA KÉT ARCOD VAN,
KÖNNYEN ELFEJTED,
MELYIK AZ IGAZI...

© 1998 BY PARAMOUNT PICTURES.
ALL RIGHTS RESERVED.

HALÁLSIKOLY

TE KELL GYŐZNI
SAJÁT BELSŐDDEL.

© 1998 BY MPT, INC.
ALL RIGHTS RESERVED.

FEKETE BÁRÁNY

MINDEN CSALÁDEAN
VAN EGY...

© 1998 BY PARAMOUNT PICTURES.
ALL RIGHTS RESERVED.

VIDEO CSÚCSON

VIDEOMEGJELENÉS FEBRUÁR 18.

RETTEGÉS

SZERELEM.
MINDHALÁLG.

© 1995 UNIVERSAL CITY STUDIOS, INC.
ALL RIGHTS RESERVED.

VÉREBEK

A FERFI AZ ESZ,
A NŐ AZ ÉRO,
HA ELKAPJAK
A GYLKOST,
AZ MAGA LESZ
A CSODA!

© 1994 WILLISBURY COURT PRODUCTIONS, INC.
ALL RIGHTS RESERVED.

**MEZTELENEK
ÉS BOLONDOK**

STEVEN SPIELBERG AKCIÓ-VIGJÁTEKA
JOHN BELUSHI, DAN AYKROYD ÉS
TREAT WILLIAMS FŐSZEREPLÉSÉVEL

© 1979 UNIVERSAL CITY STUDIOS, INC.
ALL RIGHTS RESERVED.

UIP DUNA
NEMZETKÖZI FILM KFT.

UIP-DUNA FILM, 1021 BUDAPEST, HÜVÖSVÖLGYI ÚT 54. TeL.: 274-2180, 176-1257, 176-1252, FAX: 274-2177

GOLDEN GLOBE

1 9 9 7

Ezúttal már 54. alkalommal osztották ki január 19-én este a Golden Globe (Arany Glóbusz) filmdíjait a Los Angelesben dolgozó külföldi újságírókat tömörítő Hollywoodi Külföldi Kritikusok Szövetsége (Hollywood Foreign Press Association) javaslata alapján. A legjobbnak ítélt filmeket és alkotóikat az 1996-ban bemutatott filmtermés nyomán jutalmazták. Ezúttal is az Oscar-díj-jelölés előtti utolsó jelentős díjkiosztó gála helyszíne volt a Los Angeles-i Beverly Hilton szálloda bálterme, a szokásos pompával, ragyogással és sztársóvel.

Courtney Love és Woody Harrelson a *Larry Flynt, a provokátor* című filmben. *Milos Forman* rendezői díját érdemelt, de arattak a forgatókönyvírók is

A legtöbb babért a részben Budapesten forgatott *Evita* aratta, az öt jelölésből hármat váltott Arany Glóbuszra. Ugyanennyit gyűjtött be az *X-akták* népszerű televíziós sorozat is, a címlapunkról lenéző *Gillian Anderson* és *David Duchovny* színészi játékát egyaránt díjjal jutalmazták.

Az *Evitát* három díjjal is jutalmazták: *Madonna* a legjobb színésznő díjával büszkélkedhet

GOLDEN GLOBE ELNÖKASSZONYA

– Feltételezhető, hogy a Hollywoodban dolgozó külföldi tudósítók sugallják a rangos Amerikai Filmakadémia tagjainak: melyik művész és melyik film kapjon Oscar-díjat? – kérdeztük *Aida Takla-O'Reillyt*, a Hollywoodi Külföldi Kritikusok Szövetsége igazgatótanácsának egyiptomi elnöklőasszonyát.

A hölgy egyetértően bólintott:

– Bizony meglehetősen. De valószínűbb, hogy a filmművészettel foglalkozó újságírók véleménye egyezik a közönség és az alkotóművészek ízlésével.

Kérdésem indoklásául hadd utaljunk a tekintélyes Golden Globe- és a nem

kevésbé rangos Oscar-díj gyakori egybeesésére. A Golden Globe-ot, jobbra januárban, a külföldi tudósítók ítélik oda az alkotóknak, az Oscart pedig két hónappal később maguk az alkotók, a Filmakadémia művésztagejai szavazzák meg. S a művészek mintha másolnák az idegenajkú újságírók, tévések, rádiósok döntését: többnyire ugyanúgy vélekednek. Az elmúlt másfél évtizedben (öt esztendőől eltekintve) azok a filmek kapták az Oscart, amelyeket előzőleg a glóbussszal tüntettek ki. A tolforgatók által jutalmazott tizenöt színész közül pedig tizenkettő, a ti-

zenöt művésznek közül tizenhárom vihette haza az akadémia díját is.

Nekünk, magyaroknak kiváltképp emlékezetes, hogy 1943-ban (amikor Hollywood külföldi riporterei először osztották ki az Arany Glóbuszt) a magyar *Lukács Pál* alakítását tartották az év legjobbjának. Azt követően az Oscar odaítélői is hasonlóan vélekedtek. Lukács nem kisebb művészt utasított – két alkalommal is! – maga mögé, mint a *Casablancában* remeklő *Humphrey Bogart-t*. De kettős magyar sikernek könyvelhetjük el az ugyan-csak magyar származású *Martin*

Gillian Anderson és David Duchovny,
az X-akták sztárjai

**Az 1997. évi
Golden Globe-győztesek,
az 1996-os
filmprodukciónk alapján:**

MOZIFILMEK:

A legjobb drámai alkotás:

THE ENGLISH PATIENT

A legjobb, drámai alkotásban
szereplő színész:

BRENDA BLETHYN

(*Titkok és hazugságok –
Secrets and Lies*)

A legjobb, drámai alkotásban
szereplő színésznő:

GEOFFREY RUSH (*Shine*)

A legjobb vígjáték

vagy zenés film:

EVITA

A legjobb, vígjátékban vagy

zenés filmben szereplő

színész:

MADONNA (*Evita*)

A legjobb, vígjátékban

vagy zenés filmben szereplő

színész:

TOM CRUISE (*Jerry Maguire*)

A legjobb idegennyelvű film:

KOLYA (*Csehország*)

A legjobb epizód szerepet

alkotó színész:

LAUREN BACALL

(*Tükröm, tükröm – The Mirror
Has Two Faces*)

A legjobb epizód szerepet

alkotó színész:

EDWARD NORTON

(*Primal Fear*)

A legjobb rendező:

MILOS FORMAN

(*Larry Flynt, a provokátor –
The People vs. Larry Flynt*)

A legjobb forgatókönyv:

SCOTT ALEXANDER és

LARRY KARASZEWSKI

(*Larry Flynt, a provokátor –
The People vs. Larry Flynt*)

A legszebb eredeti filmléne:

GABRIEL YARED

(*The English Patient*)

Landau 1995-ös diadalát is: az *Ed Wood* című filmben *Lugosi Bélát* személyesítette meg, s alakításáért januárban az újságírók, márciusban pedig a pályatársai szavaztak rá.

Kik alkotják a tekintélyes újságírószervezetet?

– Százhat tagunk van – felelte Aida Takla-O'Reilly. – Kollégáink kétszáz külföldi újságot, rádió- és televízióállomást tudósítanak. Évente legfeljebb öt új tagot választunk magunk közé olyan pályatársakból, akiket az MPA, vagyis az amerikai mozgóképgyártók egyesület már felvett soraiba. Alapítóink mottója azt írták zászlajukra: „Egység és egyetértés, vallási vagy faji diszkrimináció nélkül.” Azóta is ezt az elvet valljuk.

(Aida Takla-O'Reilly 1956 óta tudósít egyiptomi és francia lapokat. Párizsban a Sorbonne-on, Los Angelesben pedig az UCLA egyetemen szerzett diplomát. A diákból nem sokkal később tanár lett: a hetvenes években amerikai egyetemeken előadója volt. Miközben lapjainak író, rendszeresen szerepel az amerikai tévéállomások vitaműsorában. Mielőtt az igazgatótanács élére állt volna, 1994-től 1996 augusztusáig ő látta el az ötvennégy esztendeje alapított szervezet elnöki tisztét. E társadalmi megbízatás általában két évre szól; jelenleg a dél-afrikai Philip Berk irányítja a rangos testületet.)

– Mi az egyesület célja, miből tartják fenn önmagukat?

A legszebb eredeti
filmbetétal:
YOU MUST LOVE EVITA –
zene: **Andrew Lloyd Webber**,
szöveg: **Tim Rice**
Életrajzi-díj:
DUSTIN HOFFMAN

TELEVÍZIÓS ALKOTÁSOK:

A legjobb drámai mű:
X-AKTAK (*The X-Files*)
A legjobb színésznő drámai
műben:
GILLIAN ANDERSON
(*X-akták*)
A legjobb színész drámai
műben:
DAVID DUCHOVNY (*X-akták*)
A legjobb musical
vagy vígjáték:
3RD ROCK FROM THE SUN
A legjobb színész
musicalben vagy vígjátékban:
HELEN HUNT
(*Mad About You*)
A legjobb színész musicalben
vagy vígjátékban:
JOHN LITHGOW
(*3rd Rock From the Sun*)
Minisorozat vagy tévéfilm:
RASPUTIN
A legjobb színésznő
minisorozatban vagy
tévéfilmben:
HELEN MIRREN
(*Losing Chase*)
A legjobb színész minisorozat-
ban vagy tévéfilmben:
ALAN RICKMAN (*Rasputin*)
A legjobb epizódszerepet
alakító színésznő
minisorozatban vagy
tévéfilmben:
KATHY BATES (*The Late Shift*)
A legjobb epizódszerepet
alakító színész minisorozatban
vagy tévéfilmben:
IAN MCKELLEN (*Rasputin*)

(Megjegyzés: A Magyarorszá-
gon bemutatott vagy
bemutatásra váró alkotások
címet közöljük magyarul is.)

Dustin Hoffman az életműdíjjal,
Tom Cruise a legjobb színésznek
járó Arany Globusszal

A legjobb epizodista színésznő
Lauren Bacall lett
(*Tükröm, tükröm*), aki
Barbra Streisand rendező-
főszereplő irányítása alatt
dolgozott

– Célunk, hogy könnyebbé tegyük a
Hollywoodban dolgozó tudósítók mun-
káját, egyszersmind segítsük a filmmű-
vészeket is. Évente ösztöndíjakat is
osztunk. Állami vagy egyéb anyagi tá-
mogatást nem kapunk, lényegében a
Golden Globe-díj gálaestjének bevéte-
léből tartjuk fenn „non-profit”, vagyis
nem nyereségre törekvő szervezetün-
ket.

– A Golden Globe jó üzlet tehát?

– Semmiképp nem üzlet! Csupán
a kiadásaink fedezésére, jórészt ép-
en a díjak odaítélésére szolgál. Egye-
sületünkben, egy titkárnő kivéve, min-
denki társadalmi tevékenységet végez.
E munkáért egyetlen centet sem ka-
punk.

– Miként döntenek az Arany Gló-
busz odaítéléséről, hiszen az Egye-
sült Államokban évente hozzávető-
leg ötszáz új játékfilm készül, s Önök
televíziós alkotásokat, sőt külföldi
filmeket is díjaznak?

– Valamennyi tagunk megnézi az
összes új filmet...

– Ez az év minden napján több
órás mozinézést feltételez!

– Így van! Mondhatnám azt is, hogy
nálunk a tagsággal járó elfoglaltság
szinte teljes munkaidőt kíván, fizetés
nélkül. De hát ez a hivatásunk. Nem
kötelességből nézzük meg a filmeket
és írunk róluk, hanem azért, mert szer-
etjük a filmművészetet.

– Milyen a kapcsolatuk az Oscar-

díjat odaítélő Amerikai Filmakadémi-
ával? Konzultálnak időnként?

– Semmiképp hivatalos kapcsolatunk
nincs, s nem egyeztetjük az elképzelé-
seinket. Mi, tudósítók is a magunk véle-
ménye alapján döntünk a Golden
Globe-ról, s a filmművészek is maguk
határozzák el, hogy melyik alkotást és
kiket szavaznak meg az év legjobbjá-
nak. Ha ugyanazok a nevek és címek
hangzanak el márciusban, mint előző-
leg januárban, az azt jelzi, hogy való-
ban az év legjobb filmjei és alkotói ka-
pják a díjakat. Ebben nincs nézetkülön-
ség közöttünk.

Földes Tamás
(Los Angeles)

ART-FILMEK

MEGJELENÉSI: FEBRUÁR 10.

LÁPVILÁG (Waterland)

Tom válságos pontra jut Maryvel való házasságában, karrierjében és életében. Az érzelmi igazságok elnyomásának éveit után Tomot hatalmába keríti a múlt. Egyre gyakrabban gondol vissza az angliai Fens vizés vidékére a második világháború időszakában. Ezek az emlékek megidézik azokat a szellemeket, amelyek kísértik Tomot: azt a Maryt, akit először megismert és kislükként szeretett, jóindulatú apját, továbbá agglégény bátyját. Most, amikor történelmi leltárát állását sokan jelentéktelennek tartják, Tom tanítványai közömbösségének kihívásával találja magát szemben. Ettől vezérelve olyan döbbenetes utazásra indulnak téren és időn át, amelynek során saját, személyes életét járja végig.

Színés, szinkronizált angol játékfilm (91 perc)

Főszereplők: Jeremy Irons,

Sinead Cusack

Rendezte: Stephen Gyllenhaal

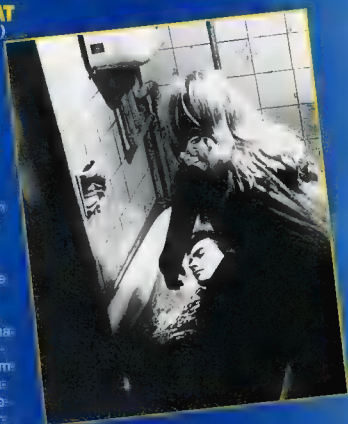
ISZONYAT (Repulsion)

A gyönyörű Carol időnként bizonytalan, furcsa érzések kerítik hatalmukba, ezt azonban környezete szerelmi épekedésnek tudja be. Senki sem sejti, hogy éteri arcvonalai végzetesen megbomlott agyat takarnak. Iszonyodik a férfaitól, visszataszítja őt közeledésük. Állandóan tiltott rémképek gyötrik és az elfojtott szexualitás agresszívvá teszi minden cselekedetét. Carol ösztönösen küzd azért, hogy kitörjön a bízott fantáziavilágából, de a skizofrénia teljesen elhatárolja rajta és pusztító vágyait már nem tudja féken tartani.

Színés, szinkronizált angol horror (109 perc)

Főszereplők: Catherine Deneuve, Ian Hendry

Rendezte: Roman Polanski

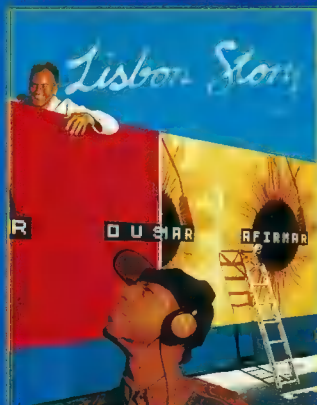
ZSÁKUTCA (Cul-de-sac)

Egy izolált kis szigeten egy kastélyban él a középkorú, szénnelmas George és fiatal, vonzó felesége, Teresa. A szigetre bűnbölk menekülnek, egyiküknek súlyos sebesülése van. A sérült bűnbölk meghal, a másikat pedig fölligatja Teresa, aki emiatt rátámad az asszonyra. George rémületében fegyvert ragad és lelövi a gengsztert. Teresa úgy dönt, elmegy a szigetről. George teljesen magára marad.

Színés, szinkronizált angol thriller (106 perc)

Főszereplők: Donald Pleasence, Françoise Dorléac
Rendezte: Roman Polanski

LISSZABONI TÖRTÉNET (Lisbon Story)

Philipp Winter hangmemóriát. Berlinben él. Barátja, Friedrich Monroe rendező sürögősen Lisszabonba hívja, mert filmje befejezéséhez szüksége van a segítségére. Winter begipszeli lábát azonnal kocsiba ül és Európán végigautózza; viszonytársaságos módon érkezik meg Lisszabonba. Am Friedrichnek hült helyét leli. Az üres házban a vágóasztalon egy befejezetlen, hang nélküli fekete-fehér film fogadja. Winter nem esik kétségbe, elhatározza: megismerkedik a mágikus hangulatot árasztó várossal.

Színés, szinkronizált német játékfilm (100 perc)

Főszereplők: Rudiger Vogler

Patrick Bauchau

Rendezte: Wim Wenders

NEHÉZ VÁLASZTÁS
(Semi-precious)

Az X-akták
„x-centrikus”
rendező-produce-
re szerint
a siker titka
odaát van.
Mielőtt elindí-
totta sorozatát,
nem látott
ufókat körözni a
háza fölött,
és nem olvasta
az FBI titkos
aktáit.

Chris Carter nevét azóta ismeri a világ, amióta kitalálta és elindította az amerikai Fox televízióban *X-akták* című sorozatát, közép-pontban a két különleges ügynökkel, Scullyval (*Gillian Anderson*) és Mulderrel (*David Duchovny*), akik különös, megmagyarázhatatlan, paranormális esetekben nyomoznak.

Carter gyermekkorában azonban hiába kutunk valami homályos, megmagyarázhatatlan jelenség után. A filmgyártás tágabb szülő-házijában, a californiai Bell-flowerben nőtt fel, egyszerű munkáscsaládban. 1979-ben újságíró diplomát szerzett Long Beachen, az állami egyetem újságíró szakán. Szabadúszként bejárta a fél világot. Mint szenvedélyes szórós jutott be egy szóró magazinhoz, ahol tizenhárom évet húzott le, ebből öt évet szerkesztőként. De ő mindig is film-mezni akart.

1983-ban írta első forgatókönyvét. Barátja, Dori Pierson rögtön el is vitte azt a Disney-hez, főnökének, Jeffrey Katzenbergnek mutatta meg, aki annyira elégedett volt, hogy egyből három filmre írt alá szerződést az ismeretlen Carterrel. De aztán a szerző mégis inkább a televíziót választotta. Nemcsak forgatókönyveket írt és rendezett, hanem produceri feladatokat is vállalt a *Cameo By Night* és a *Nanny* című tévé produkciókban. A második évben társ-

producere lett ■ *Rugs To Riches* című vígjátéksorozatnak, melynek *Joseph Bologna* volt ■ sztárja. Majd visszatért a Disneyhez, egy vígjáték, a *Brand New Life* írójaként és producereként. „A vége az lett, hogy egyre messzebb kerültem ■ játéktól. A tévé viszont lehetőséget adott arra, hogy kipróbáljam, hogyan működik az, amit írok. Ebben a kezdeti megközelítésben volt ami működött és volt, ami nem. De rájöttem, ha tényleg elégedett akarok lenni, én kell legyek a producer is” – emlékezik ma akkori gondolatmenetére.

Chris Carter első próbálkozásai, köztük ■ hat epizódból álló *Brand Bunch* még nagyon távol álltak az *X-akták*tól. De amikor 1992-ben a Fox felkérte egy új főműsoridős sorozatra, nyomban

rátalált arra az alapötletre, amit egykori kedvence, a *Kolchak: The Night Stalker* című film inspirált, melyben egy kíváncsi természetű riporter (Darren McGavin) vámpírok és farkasemberek nyomába ered. Ha tott rá a *Twilight Zone*-sorozat is (amelyet ■ mű-

holdas csatornák révén idehaza is sokan ismerhetnek). Carternek *X-aktáival* még feleséget, Dorit is sikerült meglepnie: „*Chrisből* nem néztem volna ki ezeket ■ történeteket.”

Carternél ma valószínűleg senki sem tudja jobban, hogy film

és valóság két különböző dolog. Mind a tartalom, mind a megvalósítás, mind ■ cél tisztán film, színvonalas szórakozás. Carter úgy tapasztalta, hogy a mai, *Twin Peaks*-en edződött generációk számára a hagyományos démonok már túlhaladtaká váltak. Ilyesmivel már senkit sem lehet a képernyők elé ültetni, hacsak valamilyen félig-meddig hihető utótevékenységgel nem hozhatók kapcsolatba. Nem árt, ha ■ dolog valamiképp ■ napilapok hírvivőinek talaján áll, ■ a hozzá fűzhető kommentárok – lásd Scully jelentései – legalább ■ tudomány megalapozottság látszatát keltik. Így azután benne van mindaz, ami szem-szájnak és más érzékszerveknek ingere, a szakembertől a közemberig, a kamasztól a felnőtlig, ■ művésztől ■ fűvészig. A műfaj megnevezése kozmikus tudományos fantasztikus pszicho-thriller lehetne.

Az X-akták a magyarországi videótévékben:

- Az ■■ akta: ■■■■ még senki sem ■■■■ (X files No. 1 The Unopened file)
 - második akta: A zárt ajtó rejtelme (X files No. 2. Tooms)
 - harmadik akta: 82517 (X files No. 5. 82517)
 - negyedik akta: Az idegen keze (X files No. 6. Master Plan)
 - ötödik akta: A földönkívüli gyilkos (X files No. 4. Colony)
 - A hatodik akta: Tunguska (X files No. 7 Tunguska) – jön, 1997 májusában
 - A hetedik akta: még nincs további magyar címe (X files No. 8. Piper Maru) – jön: 1997. augusztus vagy szeptember
 - A nyolcadik akta: Az ember, aki visszatért ■ úrból (X files No. 3. Abduction) – jön: 1997. november vagy december
- Valamennyi: Fox Video

Megjegyzés: Az akták száma azért tér el a magyar változatban, mert a hazai forgalmazó célja, hogy ■ néző már egy évvel a hazai televíziós vetítés előtt láthassa kazettán a videóváltozatot, amely egyébként minden esetben több, bővebb, mint a sorozat televíziós epizódja.

Titkos dossziék, felderítetlen esetek

A két főhős között valahol közepén helyezkedik el a néző, aki bátorságot merít Scully tudományba vetett hitéből, míg lelke mélyén Mulderrel tart. De nemcsak a néző van ezzel így, hanem maga Carter is. „Mulder falán látható egy poszter ezzel a felirattal: Hinni akarom. Én is olyan nem hívő ember vagyok, aki valamilyen csodára, vallási élményre vágyik, amelyben még soha nem volt része. Ezért nem állítok filmjeimben semmit biztosan. Szkeptikus vagyok, mint Scully, de bármit kész vagyok elfogadni, mint Mulder.”

Carternek tehát nemcsak természetfeletti élményei nem voltak soha, hanem amikor a sorozat indult, az aktuális FBI-jal sem állt közvetlen kapcsolatban. Arról lehetett tudni, hogy a címadó

X-akták, azaz titkos dossziék felderítetlen esetekkel, valóban léteznek. De nincs tudomásunk arról, hogy Carter, akár később, ezekhez hozzájutott volna. Néhány bizalmas fülest azért kaphatott. Miután a sorozattal befutott, a titkosszolgálat több báronszyonyes partijára kapott meghívót: „Gyümölcsöző kapcsolatot alakult ki közöttünk, oda-bent nagyon segítőkészek vol-

tak” – mondja ma, sokat sejtetően.

Az író-rendező megszállottja lett sorozatának, amely számára kilencvenes években a világhírt hozta. Különös viszonya furcsa filmjével tovább mélyült az első Golden Globe-díj után, melyet rögtön az első évad fiktív aktívával a legjobb dráma kategóriában joggal kiérdemelt. Ezt követően fáradhatatlanul kutató tovább a médiák szemétdombján az X-típusú sztorik után.

Száma bizonyos értelemben megszünt létezni a külvilág. Az X-akták bungalow nonstop üzemelő szálláshellyé alakult a 20th Century Foxnál, ahol munkaszüneti napokon is asszisztensek és meghallgatásra váró színészek hada nyüzsg. Nem különös? A sikerember tipikus dízajnos irodája, egy-két ufós szakönyvtől, valamint az amerikai pszichiátriai központi éves diagnosztikai feljegyzéseitől eltekintve, semmi nem tükröz abból tudatosan adagolt homályos iszonyatból, ami manapság Carter szerint a leghatásosabb szer, hogy fotele-

be dermessze a gyanúlan nézőt, és felkeltse érdeklődését: „Mi lehet még ezután?” Nem annyira a lét végső értelmét feszegető kérdés filozofikus megválaszolása itt a lényeg. A Carter-mozik oly mértékben épülnek megdöbbenés, a szokatlan különféle hatáselemeire, hogy maga az alkotó is inkább csak show-ként emlegeti filmjeit.

A téma az emberi tudatalattiban, a megzavarodott elmékben vagy a médiumok hordalékában bújkik meg, a bulvár rovataban, áttudományos találgatásokban. Mi lehet a narkotikum nélküli narkózis titka? Az alkotói fantázia. Carter felleli az öltetadó történeteket. A többit saját és írórsai képzeletére bízsa. „Mindig nyitva hagyom a sztorit. Nem szabok határt sem magamnak, sem a nézők fantáziájának.”

Az író-rendező-producer kaliforniai, Pacific Palisade-i villájában – melyet feleségével tizenhárom éve oszt meg – éjjel-nappal X-típusú sztorikon töri a fejét. Nyitott fülekkel jár-ke, folyamatosan hallgatja, nézi, olvassa a híreket, bújja a tudományos magazínokat, bevalása szerint szinte együtt él teremtményeivel. „A producerek általában nem írnak annyit, amennyit én. Miután megvan a sztori, átadják az íróknak, azután már nem érdeklő őket a dolog, míg én a reggeli újságok híreit sem tudom anélkül végigolvasni, hogy ne arra gondolnék,

A igazságnak két oldala van

van-e közöttük olyan sztori, amit az Aktákban lehetne hasznosítani." Ellenben nem szokott elfogadni barátoktól, ismerősektől, rajongóktól nem kért ötleteket, anyagokat. Egy rádiójáték nyomán viszont felhasználta a három Haitin legyilkolt katonáról szóló sztorit, amelyből egy amerikai bázison játszódó voodoo kultusz történetet kreált, és a sorozatba beépített egy arizonai nőről szóló tudósítást is: a nő azt állította, hogy denevérek szállták meg lakását, miközben odakint egy ufo körözött. „Ebből egy denevér-epizód lesz.”

Carter úgy gondolja, hogy a psziché feltárlás területére lép-

ve, bibliai félelem és katasztrófa-elképzelések tanyáznak. Ez az rejtett tartalék, amelyhez nyúl. S habár ő is idegenkedik tőlük, mégis áhítja hideg, homályos vizét. Kis üvegcsékben csempészi mintáit a felszínre, s azután cseppenként adagolja...

Carter mindent beleadó típus, aki a sorozat munkálatainak legapróbb részleteit is közvetlenül irányítja, a kitalálástól a megvalósításig, aki olyan jelentéktelen momentumokra is kényesen ügyel, hogy az ablakon átlegő földönkívüli kézművelés élethű legyen. A társproducer Raul (a Star Trek-ből) úgy látja, Carter az ■ rendező, aki minden egyes epi-

„Szeretem ráhagyni a nézőkre, hogy megpróbálják maguk kitalálni, mi az adott rész mitológiájának üzenete...”

zódal önmagából is ad: „Roddennerry volt még ilyen. Rob Reinerttel is évekig dolgoztam. De Carter mind közül a legenergikusabb és leghatásosabb.”

A lírai hangvételű utó-esetek után Carter szemmel láthatóan stratégiát váltott. Ahogy a nézettség elérte csúcstét, úgy kerültek elő egyre visszatérőbb részletek. Epét válaladózó mutáns emberi májál táplálkozó sorozatgyilkos, agresszív férgek az Anktarktisz jegéből vagy mint genetika végtérme, szovjet tengeralattjáróról származó végbél-nyílás-fejű emberforma lények. És ■ szájhagyományban élő történet is léteke kelt a közöttünk inognitában tartózkodó idegen lényekről. Nem mintha Carter örülnébe akarná kergetni rajongóit.

„Egyszerűen azt szeretném, hogy a show jó legyen. Kell valami szokatlan, amivel ébren tartjuk a közönség figyelmét. Azt hiszem, tudok bálni ezzel a dologgal, tudom helyesen csinálni. Megszállottja vagyok ennek a show-nak. A lehető legtöbbet akarom kizozni belőle. Biztosan tudni akarom, hogy a legjobb történetet meséljük. Hogy a lehető legjobban mondtuk el, a legjobb színészekkel, a legjobb rendezésben, a legjobb előadásban, a legjobb helyen. Ha nem működik minden jól, könnyen hüllyét csinálhatok magamból. Nagyon izgalmas létrehozni valami újat, amibe minden kreatív energiámat bele tudom adni. Látom, hogy létrejött valami, ami tetszik a nézőknek, és mi alkotók is élvezzük.” Azt sem titkolja azonban, hogy voltak vitái megbízóival, a Fox képviselőivel. Előfordult, hogy visszaküldték forgatókönyvét azzal a megjegyzéssel, hogy ezt a részt felejtse el, mert a hálózat számára elfogadhatatlan. Voltak kompromisszumok. „A nekrofilnek szánt részt átlírtam halálfejtésre. De előfordult, hogy harcoltam, és végül nekem lett igazam, mert az epizód nagy siker lett. A show-t én találtam ki, így általában az utolsó szó is az enyém.”

Chris Carter-vélemények

■ A kormányzat embereiről, akik a sorozatban általában a rossz képviselői

– Csinálnak valami rosszat, ártatlan polgárokat rángatnak bele, aztán utólag bocsánatot kérnek, és azt hiszik, ezzel mindent rendbe hoztak. Ez a szokásos eljárás, és innen származhat az a sokakban élő gondolat, hogy a kormány nem szükségképpen ■ polgárok érdekeit képviseli.

◆ A számok jelentőségéről, a 8-2-5-1-7-ről

– A sorozatban minden számnak speciális jelentősége van, és ezek közül néhányat még hajlandó is vagyok megmagyarázni. A vasúti kocsik sorszámai sem véletlenszerűek. Itt ez a 8-2-5-1-7, ebből az 5-17 az adott rész írójá, mármint *Fark Spotnance* feleségének a születésnapja és napja. A 8-25 pedig rendezői debütálásom dátuma, az *X-akták* második sorozatával.

◆ A deformált emberekről

– Scully eljut abba a bizonyos járványkórházba, ahol rengeteg deformált embert talál, és ■ kormány ügynökei vagy talán egy rejtélyes szindikátus megbízottai elhívték vele, hogy mindez ■ kormány titkos akciója. Ezzel csak fedezni akarják az általuk megbízott orvosokat, akik azt hiszik, Istent játszanak: genetika kísérleteikkel meg akarják változtatni az embert.

■ Mr. X-ről

– Az ő Mulderrel való kapcsolatából, azt hiszem, hiányzik az a hűség és a bizalom, ami az

elődjénél még megvolt. De ez a kapcsolat így sokkal érdekesebb, mert ahányszor csak X megjelenik, megeshet valami váratlan. Ő olyan fajta lény, aki könnyen ránt fegyvert vagy könnyen használja az öklét, és ettől az egész történet egy kicsit veszélyesebb lett.

■ David Duchovnyról

– A vonatra egy dublör ugrott rá, nem David, de David maga mászott fel a vonatetőre. Persze jól be volt kötve, mindent nagyon biztonságosan csináltunk. Nem ez lenne a dolog, mégis jól csinálta, elejtette ■ mobiltelefonját, aztán ő mászott le ■ vonatra. Szerintem David hamarosan igazi mozi-akciósztár lesz. Nagyon jó erőben van, jól mozog és csöppet sem fél ezektől a feladatoktól. Igazán nagy színész.

■ Rejtélyekről és igazságokról

– Igyekszem, hogy az *X-aktákban* minden ténynek, minden válasznak és igazságnak két oldala legyen, mert így alakult ki a sorozat mitológiája. Az igazság összetett dolog, és mi ezt összetett módon mutatjuk meg. Szeretem ráhagyni a nézőkre, hogy megpróbálják maguk kitalálni, hol állunk pontosan, mi az adott rész mitológiájának az üzenete, és merre tartunk. Ez az *X-akták* egyik fő vonzereje. Semmi sincs „megmagyarázva”, a legtöbb dolog többé-kevésbé homályban marad.

A nézőknek marad a bizonytalanság, és nagyon remélem, hogy szeretik ezt, és még többet akarnak belőle.

Meghallom a kritikát, nemcsak a rosszat, hanem a jót is."

Millenium a címe Carter egy másik sorozatának. Az Akták első négy éve volt az ismeretlenség-ből felbukkant Carter tűzpróbája, és győzött, hiszen sikerült valami igazán eredetileg kitalálnia a világ televíziózóinak számára, nem véletlen tehát a nyolcszoros jelölés az Emmy-díjra. A siker azt bizonyította, hogy nem mindenki fél megnézni olyan filmeket, amelyek fontos kérdéseket vetnek fel, gondolkodásra késztetnek, arra hogy hinnünk kell valamiben. A **Millenium** az **X-akták**nál kevésbé elvont történet egy idő előtt visszavonult FBI-nyomozóról, Frank Blackről (*Lance Henrikson*), aki különös empátiával képes átérezni bűnözők gondolatait. Egy olyan bűnsor kronikája ez, ami felerősödik, amint egyre közelebb kerülünk az ezredfordulóhoz – amelyhez kötte egyes vallási jóslatok előre jelzik az emberiség végét. Az ezredvég olyan kínzó kérdéseket vet fel, amely önmagában is **X-akta**-títok. A **Millenium**ot azonban nem ajánlja mindenkinek a mindenek Carter, mert az az emberi pszichózis árnyoldalaival foglalkozik. De akinek tetszett A bárányok hallgatnak, annak ez is tetszeni fog –

Az örök FBI-lőnök

kapcsolatot alakított ki színészeivel. Forgatási szünetekben Duchovnyval fallabdázni szoktak. A jóképű színész különben két epizódban már társszerzőként is közreműködött. Carter – mint szerző – Muldert anélkül nagyapjáról nevezte el, Scully pedig a Los Angeles Dodgers játékosáról, Vin Scullyről kapta nevét. Mulder nem egészen olyan, mint Cooper ügynök (*Kyle MacLachlan*) a *Twin Peaks*-ből, de nem tagadható le a hasonlóság e két feltűnően intellektuális, nyitott FBI-alkalmazott között.

Vagy még inkább mintha Carter Cooper tulajdonságait felosztotta volna Scully és Mulder között. A két skatulyából kihúzott, haladó szellemű, kiváló preferenciákkal rendelkező ügynök tartja mederben a mindenfélét támadó irracionalistát, és biztosítja a steril körülményeket a pártatlan vizsgálathoz. A hétköznapi és az újszerű tények ereje csap össze, felvillan, hogy az egész fantasztyikum mögött földönkívüli intelligenciák tudatos tevékenysége áll.

Ne feledjék – figyelmeztet Carter –, hogy a két sztár, Duchovny és Anderson is egy nagy csapat tagjai. „Nincs Akta a különleges képzettsőkért felelős Rob Maier nélkül... és hosszasan lehetne sorolni, ki mindenki milyen fontos szerepet játszik abban, hogy egy ilyen minőségi show-t sikerült összehozni.”

Az egyetlen dolog, ami Cartert manapság izgatja, az állandó kísérletezés stílussal és sztorival. Mi az, amitől tágra nyílik a szem, felszökik az adrenalin szint és leesik az áll? Mivel lehet még meglepetést okozni, ámulatba ejteni, melyik az a humbug vagy félelmetes párhuzam, amire még nem gondolt senki, amit még

Az **X-akták** egyik fanatikus rajongója a sok közül

nem láttunk soha, sem felülről, sem alulról? Így alakulnak és állják meg helyüket akár játékfilmekként is Carter vegyonyháján az **X-akták** epizódjai.

„Nem lehet egyszerű véletlen, hogy az **X-akták** és az Internet egy időben jelentek meg a médiumok vonzaskörében” – véli Carter. „Olyan nézőim vannak, akik okosak, ismerik a számítógépet és használják is. Tudom, hogy szeretik a filmjeimet. Minden héten figyelem az Internetet. Így rajta tartom ujjamat az informatika és a nézők pulzusán.

biztatja a nézőt. Aktái mellett ezután az új sorozatért is felel, melyet a Fox 2000-ig tervez folytatni.

„Nem alszom túl sokat. Bezuhanok az ágyba négy-öt órára, azután felkelek. És kevesebbet szórózom” – mondja. Csupán attól fél, hogy túl magasak lesznek az elvárások. „Az **X-akták**nak jót tett, hogy senki nem gondolt semmit. Sem engem, sem a sztárokat nem ismert senki. Azon, hogy így sikerült, nemcsak a nézők lepődtek meg, hanem mi is.”

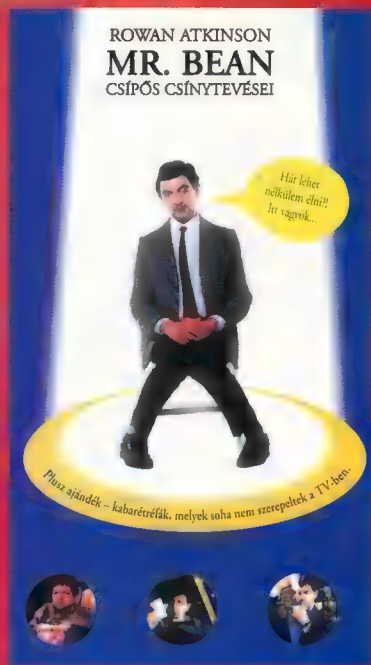
Varga Mária

Nagy sikerek a PolyGram Videotól

Újabb 2 rész a legnagyobb sikerű komédia sorozatból. Már megint Mr. Bean!

LEHET NÉLKÜLE ÉLNI?

NEM ÉRDEMES!

Továbbra is nagyon népszerűek!

PolyGram Video

Már az üzletekben!

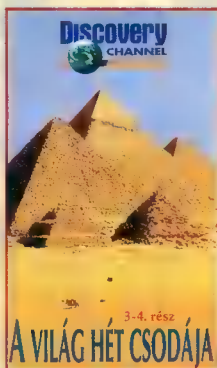
AZ ISMERETLEN GALAPAGOS

Több mint ezer kilométerre Ecuador partjaitól, olyan óceánvilág fejlődhetett ki a csendes-óceáni szigetcsoporton, amelyhez hasonló nincs a Földön. Darwin ideje utóda most bemutatja nekünk ezt a legendás földi paradízsomot...

AZ EŐERDŐ SZELLEMEI

Mit szólna, ha beutazhatná a világ legnagyobb vadított esőerdőjét? Ha olyan érintetlen természetben láthatná magát, ahol több állatfaj él, mint a Föld bármely más hasonló nagyságú területén? Ha láthatna egy költözéres vidrát, amely a jaguárral is élhet? Mit szólna, ha találkozhatna az Esőerdő Szellemeivel?

A VILÁG HÉT CSODÁJA

Ezt a fenséges és gigantikus építészeti remekművek még ma is ámulatba ejtik az emberek. A film készítői véghezvitték a lehetetlent: „újraépítették” a csodálatos alkotásokat, és bemutatják nekünk a híres építmények történelemformáló szerepét.

A TILTOTT VÁROS

A NÉGYRÉSZES FILM KÉT VIDEOKAZETTÁN JELENIK MEG.

A DISCOVERY Channel munkatársai előként filmezhették le a pékingi tiltakozás „Tiltott Város”-t, a hatalmas kínai főváros szívát, amely hosszú ideig el volt zárva a külvilágtól...

TENGERI ERŐD

Szerelné tudni, melyik a világ legfurcsább, legkülönlegesebb városa? Segítünk: 300 méter hosszú, 23 emelet magas, 51 vadászrepülőt hordoz a fedélzetén, és 6 ezer ember üszk otthonul szolgál. A film bemutatja ennek a hatalmas úszó monsternak a műveleteit és technológiáját és lakóinak mindennapi életét.

A LOCH NESS-FŐ TITKA

Szakértők egy csoportja megpróbálja megoldani a rejtélyt. A legkorszerűbb számítástechnikát is igénybe veszik, hogy felfedjék Nessle „személyazonosságát”, és elvigyék Önöket a titokzatos tó mélyére egy hátborzongató misztériumra, melynek során megdöbbentő tényekre derül fény...

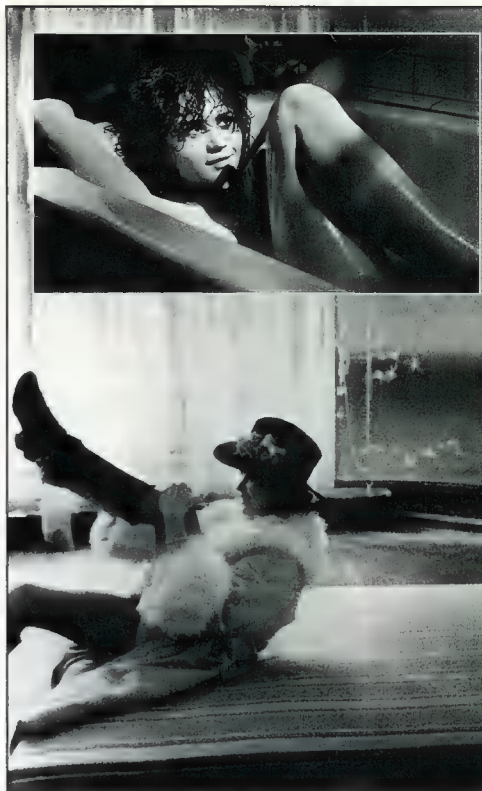
Leplezetlen szexualitás

Az utolsó tangó Párizsban

Ha egyszer megírnák a filmbotrányok, illetve a botrányos filmek történetét, előkelő fejezetet illethné meg benne **Bernardo Bertolucci** 1973-as filmjét. A film történetében soha azelőtt nem ábrázolt rendező ennyi szexuális jelenetet a vásznon, arról nem is beszélve, hogy némelyik aktus

nősebben érdeklik egymást. Ekor azonban a férfi majdnem gombomban magáévá teszi a lányt, aki talán meglepetésében, talán a „Miért is ne?” hatyke gesztusával nem tiltakozik. Így kezdődik Bertolucci botrányfilmjének különös „szexuális” története. Ahogy *Chaplin Modern idők*je azt mutatta meg, a munkás hogyan idegenedik el a munkaeszközöktől, illetve munkája termékétől, úgy az olasz rendező azt kívánta ábrázolni, hogy hőse, Paul, hogyan idegenedik el a szerelemtől, a legtöbb ember boldogságához szinte nélkülözhetetlen érzelmektől.

Ma már persze nem tűnnek olyan botrányosnak a legendaképző szexjelenetek Bertolucci filmjében. 1973 óta annyi mindent láttunk, hogy *Marlon Brando* és *Maria Schneider* kettősei egy fiatal néző számára akár szelíd nemi játszadozásnak is tűnhetnek. Bertolucci óta több nagy rendező készített bizarr filmeket a szerelmi intimitásokról. *Roman Polanski* például a *Késérő* mézben Bertolucci-féle nyíltsággal beszélt egy pár nemi életéről. Ami azonban az 1973-as filmben igazán fontos és jelentős, az sem a korabeli botrányt, sem a későbbi esetleges párhuzamokat nem érinti. Ugyanis a felszínes közvélekedéssel ellentétben Bertolucci filmje nem a szexről szól. Még csak nem is az elidegenedett testi szerelemről vagy valami hasonló, hatásosan megfilmesíthető tucatteméről. Az *utolsó tangó Párizsban* a fentieknél sokkal inkább

beszél a közömbösség és brutalitás mögötti érzelmekről, egy férfi lelkének mélyvilágáról, melyet homályba borít mindaz, amit partnere, Jeanne, illetve a néző a felszínen észlelni képes.

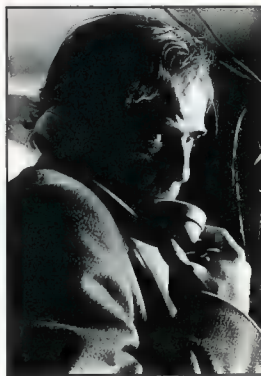
Az esztétikai hatás, amit a kiváló olasz rendezőnek és operatőrnek, *Vittorio Storaro*-nak sikerül elérnie, részletesebb elemzést igényelne. Most és itt csak annyit: Az *utolsó tangó*... az átlagos mozinéző érzelmire ható alkotás volt elsősorban. E hatást azallal sikerült kiváltania, hogy főhőse szélsőségesen elmentéses érzelmeket mutatott, s a nézőt állandóan arra kényszerítette, hogy módosítsa róla kialakított véleményét. Paul az egyik percben brutális szexuálisnak tűnik, de néhány pillanattal később szánandó és szerencsétlen ember benyomását kelti, aki állandó fizikai és lelki számkivettségben él életét, s akit annyira megvert a sors, hogy vágját egy másik személy, egy értelmes párkapcsolat után csak bizarr és felháborító gesztusokban tudja kifejezni. Paul megtörtettségét jelképesen érzékelteti a film nyi-

tóképe: a férfi magányosan sétál a párizsi utcán, mely hidegséget lehel magából. Az utca felett elrohan egy vonat, megijesztve a magányos sétálót, aki egy kármokdással intézi el a dolgot. Paul szinte levált környezetéről: semmi lényegi kapcsolatot nem tart a világgal, s amikor megismerkedik a fiatal Jeanne-nal, az se barátja, se partnere nem lesz, a férfi a lányt szexuális tárgynak használja. De mint ahogy Paul egész jelleme – Bertolucci fokozatosan kinyitja előttünk – paradox érzésekből és tulajdonságokból áll, úgy az is kiderül, hogy a lány kiszolgáltatottsága és alávetettsége látszólagos. Hiába a férfi brutális közlekedése, határozottsága, ellentmondást nem tűrő elidegenítő parancsai (nem enged meg a lányoknak, hogy személyes kérdéseket tegyen fel neki, még egymás nevét se tudhatják), ő az, akinek igazából szükségére van a másikra, ő a sebezhetőbb és a sebeztebb. Jeanne csak belemeleg egy játékba, melyben történetesen szexuális kiszolgáltatottat játszik. Paul számára azonban tétje van a viszony. Ha job-

már-már perverznek tetszhetett a korabeli nézők számára. Nem kétséges: a leplezetlen szexualitás miatt szövéődött a film köré a máig élő legenda. De ezt az állítást tovább pontosíthatjuk: a művet kísérő nemzetközi felháborodást annak idején talán még inkább az okozta, ahogy a rendező megmutatta a szexust: szemben a hagyományos ágyjelenetekkel – melyek szinte kivétel nélkül két ember szerencsés egymásra találását és szenvedélyes szerelmét voltak hivatva ábrázolni – itt minden gépszerűnek, elidegenedettnek, érzelemmentesnek, sőt időnként kegyetlennek hat.

Középkorú amerikai férfi és fiatal francia nő találkozás véletlenül egy nagy üres lakásban – mindketten kiadó bérlényként keresnek maguknak. Semmitmondó beszélgetésük csak néhány percig tart; láthatóan nem külö-

ban odafigyelünk, azt láthatjuk, hogy a férfi az, aki valójában ki van szolgáltatva partnerének, s nem fordítva.

Paul élete a történet kezdetén vált végképp üressé és értelmetlenné, de mi ezt csak később tudjuk meg. Francia felesége, aki miatt a férfi az önkéntes pári-

zsi száműzetést választotta – sohasem derül ki pontosan, miért, csak találgathatunk –, öngyilkos lett. Paul rideg álarcot vesz magára, s csak akkor látjuk elgyengülni, amikor egyedül marad felesége felravatozott holttestével. Még mindig halálosan szereti az asszonyt, aki egy szállodának álcázott kuplerájt vezetett és szeretőt tartott. A filmnek alighanem ez a nagyjelenete: Marion Brando beszélgetése egy halottal. Brando itt nagyot alakít: az álarc lehull róla, úgy társalog az asszonnyal, mintha az még élne. Brando alakításában ott a remeklés, hogy mindkét Pault a legnagyobb természetességgel tudja közvetíteni felénk. Természetesen viselkedik Jeanne-nal való furcsa kapcsolatában és természetesen akkor is, amikor a halott asszonyhoz beszél. Nem véletlen, hogy a természetességet képviselő Paul megütözik a kisminkelt halotton. Idegen számára felesége műszempillája és bepuderezett arca. Mig élt, sose használt illesmit. Paul zokogása fulladó monológia a modern filmtörténet egyik legszebb sze-

relmi vallomása. A férfi tragédiája az, hogy felesége halála után már semmi nem képviselhet értéket a számára. Jeanne-ba mégis minden erejével kapaszkodik, noha látja, hogy nem illenek össze, s a lány azt is bejelenti, hogy nemsokára férjhez megy. A halott feleségnek mondott nagymonológ az is világossá teszi, hogy Brando-Paul küzdelme egy mentő párkapcsolatért merő hiábavalóság. A több kritikus által kifogásolt befejezés innen nézve nem is annyira banális vagy neveléses. Paul sorsa a film első kockájától kezdve meg van pecsételve, úgyhogy természetes, hogy a film végére Paul elbukását kell érzékeltetnie. Inkább azt mondhatnánk, hogy a befejezés nem kevésbé megrázó, mint a film korábbi részeit: Paul, szakítva addigi rideg ségével és durvaságával, üdöbe veszi a lányt, utcákon-tereken rohan utána, Jeanne azonban ekkorra már kiszállt a játékból. A műsornak vége, tehát Paul is véget kell hogy érjen, méghozzá épp akkor, amikor a zárkózottság és személytelenség, tehát mindaz, ami a kapcsolatot elidegenedette tette részéről, eltűnt belőle. Paul tipikus vesztes, a film pedig egy végleges és visszafordíthatatlan emberi csőd helyzetéről készült látásművet is felfogható.

Mint hogy a történet két ember kapcsolatáról szól, a viszonyt érdeemes Jeanne felől is megközelíteni. Tapasztalatlan és fiatal még, akinek az életéből teljesen hiányzik a legtöbb fiatal lány számára oly fontos kaland. Vőlegénye, Tom csak részben felel meg neki. A fiút (Jean-Pierre Léaud) maximálisan lekötő munkája, valamint a film vértelme kísérletezik. A lánnyal való viszonyáról forgat filmet, s amikor a kamerák elől közeledik kedveséhez, az nem tudja eldönteni, a közeledés neki vagy a színésznőnek szól-e. A polgár-

lány Jeanne tulajdonképpen unatkozik a fiatal filmrendező mellett, ez (is) motiválhatja Paulal való afférját. A látszatra épülő életben csak a szex-jelenetek azok, amelyek valóságosak, amelyek önmagukkal azonosak. Paul teste jelenti számára az igazi cinema vértét. Jeanne nagyjából ennyit érzékel titkos viszonyából. A férfi lelkéhez nem tud közel férkőzni, ehhez nem elég érzékeny és értelmes. Paul megfelfejtetlen titok marad a számára, olyan titok, amelynek megfelfejtése nem is igazán vonzotta a lányt. A rejtélyek rejtélyek maradnak a néző számára is. Nem derül ki, miért kellett az asszonynak a Paulnál kevésbé vonzó szerető és hogy miért lett öngyilkos. Arra a kapunk választ, Paul miért nem tért vissza házába. A megválaszolatlan kérdések – Bertolucci értelmezésében – nem várhatnak szövebi választ.

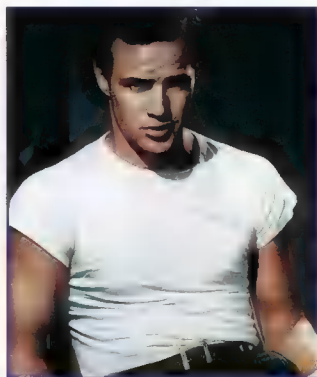
Csak a kép, s esetleg Gato Barbieri szép filmzenéje az, amely sejtetheti a választ.

Máté J. György

Vele szemben senki
sem maradhat
közömbös. Aki
szeretik, színészi
képességeiről
beszélnek áhítattal:
kinek *A rakparton*
(On the
Waterfront) című
1954-es
Elia Kazan-film
főszereplőjeként,
kinek *A keresztapa*
pocakos
maffiafőnökeként,
másoknak
Az utolsó tangó
Párizsban
önemésztő, bűn-
tudattal és
öngyűlölettel teli
hőseként tetszett a
legjobban.

BRANDON

Persze olyan rajongói is akadnak az idősebb nemzedékekben, akik számára fiatalokorukban ő jelentette ■ abszolút férfiideált. Mindkét pozitív elfoglaltság érthető. Mert egyrészt *Marlon Brando* alakításai valóban figyelemreméltóak, még azok számára is, akik óvatosabbak a dicsérő kritikákkal; ha pedig az lenne a feladat, hogy válasszunk ki ■ háború utáni amerikai film történetéből egyetlen kultikus férfiszemélyiséget, valószínűleg rá esne a választás. S joggal. Hiszen pályáját korábban kezdte, mint a korán meghalt *James Dean*, aki legendáját két filmnek és ■ karambolozó Porsche-nak köszönheti. Brando volt az, aki hatott Dean játéka, mint ahogy a későbbi férfisztárok közül is nem egyre. *Paul Newman* egyes alakításai mögött éppúgy ott érezük Brando jelenlétét, mint *Robert DeNiro* játékaiban. Marlon Brando tehát az új amerikai film egyik kulcsfigurája, vonzó, ellen-szenv és izgalmas alkat, akinek hajlamok vagynak egyértelműen rossz alakításait is megbocsátani. Aki például az 1979-es *Apokalipszis most*-ban látta először, indokoltan tehetette fel a kérdést egy idősebb mozilátogatónak: ■ hát az a nagy és legendás színész? Hiszen alig vannak gesztusai, jószíverül érteni sem lehet, amit motyog, én ugyan el nem hiszem neki, hogy ezeket végeztet ki kegyetlen módon a dzsungel közepén. A diktátorok nem olyanok, mint a filmbeli Kurtz.

A vágy villamosa
— Brando 1951-ben

Való igaz, ■ Kurtztól eljátszott Brando motyogott és keveset mozgott, haldokló oroszánra emlékeztetett. De amit csinált, jól csinálta. Hálátlan mellékszerepet is hitelesen tudott megformálni, s erre *Francis Ford Coppola* *Apokalipszis*-ja példával szolgál. Azoknak, akik hiteltelennek gondolták Kurtz személyét, el kellene olvasniuk *Joseph Conrad A sötétség mélyén* című kisregényét, a filmet ihlető remekművet, hogy megértsék, milyen különös karaktert kellett itt Brandonak megformálnia.

Tudós: az augusztusi Hóldhoz (1956)

A lázadó
bördzséks

De azokról se feledkezzünk el, akik nem hívték Marlon Brando művészetének. Az ő érveik is tartalmaznak részgazságokat. Vádként szokott elhangzani vele szemben, hogy általában nem szeretni való alakokat formál meg filmjeiben. Az ötvenes években, amikor a színész filmes karrierje elkezdődött, lázadó, pontosabban vakon lázadó alakokat játszott el. *A vad* (*The Wild One*) című korai filmje (a magyar származású *Lazio Benede*

dek rendezése) példázza ezt az arcát, mely ■ fiatal Brando szinte levehethetetlen maszkjává rögzült. Ez ■ figura, mellyel megalkotta az 50-es évek börtönszekis motoros lázadóit, hatott olyan elevenen *James Deane*-re és más korabeli amerikai filmszínészekre.

Brando, ■ lázadás szimbóluma 1924. április 3-án, francia eredetű családba született (a család neve egykoron Brandeau volt), egy amatőr színész és egy ügyvéd gyermekeként. Problémás kőlyök volt, ezért apja katonai iskolába íratta be, ahonnan azonban megszökött. Csavargásai New York-ban értek véget, ahol csatlakozott ■ Actors Studio nevű művészcsoporthoz. Első filmjét (*Az emberek*) 1950-ben forgathatta le, majd nem sokkal később *Elia Kazan* őt választotta *Stanley Kowalski* szerepére *A vágy villamosa* című filmjében. Amit megtanult *Lee Strasberg*től és *Stella Adler*től a színészetről, azt fejlesztette tovább. Brando korai filmjeiben vissza-visszatér a társadalom ellen tüntető, sorsát rabláncnak érzékelő hőstípus, aki a háborút épp hogy csak kiheverő, ■ máris a hidegháborús érába csöppent Amerika több évtized problémáit fejezte ki ezzel. Nem véletlen, hogy a *Konsztantin Sztyanyiszlavszkij* színészelméletén felnőtt, tehát az érzelmi expresszivitást és a színészi játék hitelességét valló Brando diadalmenetét éppen *Kazan* rendezése, *Tennessee Williams A vágy villamosa* című

DO

Amada és az öccse-ből:

A legelső férfi főszereplő:

AUGUST 1984

A. M. H. (1978)

Jelöljük a legpontosabb férfi főszereplő kategóriában:

vagy villamosa (1957)

Viva Lippa! (1957)

Julius Caesar (1973)

Julius Caesar (1903)
 Shakespeare (1957)

Az: Mohamed Elmorshedy (1973)

Jelölése a legjobbnak férfi magánod-

Copyright © 2004 by John Wiley & Sons, Inc.

© 2004 Blackwell Publishing Ltd *Journal of Internal Medicine* 255: 174–182

lépnyit, nem vette át szemé-

Pyromy A. (Koch) (Lepidoptera: Tortricidae) and its biology in the USSR. *Tr. Gosnauk. Gos. univ. Ser. Biol. Sci.* 1964, 1: 1-10.

egy másik úrral kü-
lön. **SAJÁTÁR** fel a

met az **indoklás** (az állítás meg-
győzésre való törekvése).

A vad (1953)

drámájának feldolgozása alapozta meg, melyből az ellentmondásos ösztönleány, Stanley Kowalski figuráját játszotta el. Már Broadway-karrierje is e műhöz köthető: 1947-ben ezzel alakítással tűnt fel a New York-i színházi életben (a mű maga is ekkor keletkezett), majd négy évvel később filmen is ő formálta meg Stanleyt, ezzel megcsinálta második szerencséjét.

A nyers férfierő jelképe

A hatvanas évek fordulóján még csak a harmincas évei közepén já-

ró Marlon Brando azonban nem akart egy életre azonosulni ezzel a fiatalkori szereptípussal. Egy évtizedbe került, hogy lehántsa magáról ■ régi imázst, és megteremtse érett korának újabb Brando-arcát, ■ kiábrándult vagy éppen kiégett férfit, aki családöttségére ellenére ■ nyers férfierő jelképe marad. Ez ■ elemi energia árad Don Corleoneból, ■ maffiafezből, Paulból, ■ középkorú csendes amerikaiból, aki feleségét elvesztve ■ szexualitás rafinált formáiba menekül (Az utolsó tangó Párizsban), valamint Kurtz figurájából, a kambodzsai őserdő filozofikus tömeggyilkosából, érett korának hátrán talán legjellemzőbb szerepéből. A lázadó ifjú és az érett-kiegyezett Brando-portré között azonban van egy harmadik, átmeneti kép is, melyet egy háborús film, az 1958-as *Oroszlánkölykök* (The Young Lions) képvisel. A tíz évvel korábban keletkezett *Irwín Shaw*-regény bestseller lett, s nemcsak hazájában. A második világháborúról talán sohasem írtak görüdekenyebb, olvasmányosabb történetet. A mese három tiszt – két amerikai és egy náci – sorsát kísérik figyelemmel párhuzamosan. Brando ■ regénynél persze értéktelebbebb filmváltozatban a siókatóból lett náci tisztet alakítja. A jellemek galériájában Brando képviseli a megtévedt, kissé összezavarodott idealistát, szemben a „született gyilkos” Maxi-

Julius Cesar (1953)

Üldözők (1966)

Dajkamesők hölgyeknek (1964)

Az emberek (The Men, 1950) r.: Fred Zinnemann
A vágy villamosa (A Streetcar Named Desire, 1951) r.: Elia Kazan
Viva Zapata! (1952) r.: Elia Kazan
Julius Caesar (1953) r.: Joseph L. Mankiewicz
A vad (The Wild One, 1953) r.: Laslo Benedek (Mokép Videókiadó)
Desirée (1954) r.: Henry Koster
A rakparton (On The Waterfront, 1954) r.: Elia Kazan
Guys and Dolls (1955) r.: Joseph L. Mankiewicz
Teaház ■ augusztusi Holdhoz (The Teahouse Of The August Moon, 1958) r.: Daniel Mann
Sayonara (1957) r.: Joshua Logan
Oroszlánkölykök (The Young Lions, 1958) r.: Edward Dmytryk
Orfeusz alászáll (The Fugitive Kind, 1959) r.: Sidney Lumet (InterVideo)
A félszemű Jack (One-Eyed Jack, 1961) r.: Marlon Brando
Lázadás ■ Bounty (Mutiny On The Bounty, 1962) r.: Lewis Milestone
Csúnya amerikai (The Ugly American, 1963) r.: George H. Englund
Dajkamesők hölgyeknek (Bedtime Story, 1964) r.: Ralph Levy
The Saboteur, Code Name Mortiri (1964) r.: Bernhard Wicki
The Appaloosa (1966) r.: Sidney J. Furie
Üldözők (The Chase, 1966) r.: Arthur Penn (InterCom)
A hongkongi grófnő (A Countess From Hong Kong, 1967) r.: Charlie Chaplin
Reflections In A Golden Eye (1967) r.: John Huston
Caddy (1968) r.: Christian Marquand
Quemado (1969) r.: Gillo Pontecorvo
The Night Of The Following Day (1969) r.: Hubert Cornfield
A keresztapa (The Godfather 1971) r.: Francis Ford Coppola (UIP–Duna Film)
Éjszakai jövevények (The Nightcomers, 1971) r.: Michael Winner (Mokép Videókiadó)
Az utolsó tangó Párizsban (L'últim tango a Parigi, 1973)
r.: Bernardo Bertolucci (InterVideo, InterCom – 1986. február)
Missouri fejedelemsége (The Missouri Breaks, 1976) r.: Arthur Penn (InterVideo)
Superman (Superman 1978) r.: Richard Donner (Mokép Videókiadó)
Apokalipszis most (Apocalypse Now, 1979) r.: Francis Ford Coppola (Mokép Videókiadó)
A formula (The Formula, 1980) r.: John G. Avildsen
Forrongó évszak (A Dry White Season, 1989) r.: Euzhan Palcy (InterCom)
Az újonc (The Freshman, 1990) r.: Andrew Bergman (InterCom)
Kolumbusz, a felfedező (Christopher Columbus – The Discovery, 1992) r.: John Glen (Mokép Videókiadó)
Don Juan De Marco (1995) r.: Jeremy Leven (Flamex Video)
Dr. Moreau szigete (The Island Of Doctor Moreau, 1996) r.: John Frankenheimer (már a mozikban, jön videó: Flamex Video)

millian Schell alakította tiszttel. Brando többi partnere sem kezdőként került Edward Dmytryk filmjébe: ■ két amerikai tisztet Dean Martin és Montgomery Clift játsza.

A különő

Mintha a kritikusok is jelezni kívánták volna, hogy tisztelettel adóznak az ifjú Brando teljesítményeinek, de az újabb korszakot is méltányolják: 1954-ben Oscar-díjjal jutalmazták *A rakparton*ban nyújtott teljesítményét, majd 1972-ben ismét megkapta a rangos kitüntetést a Don Corleone-szerep eljátszásáért. A színész tehát nem panaszkodhat holmi mellőzöttségre.

Eddigi pályája során hét alkalommal jelölték Oscarra, a filmrendezést is kipróbálhatta (*A félszemű Jack*, 1961), s mintegy negyven filmben kapott szerepet. Hogy ez a szám nem nagyobb, arról valószínűleg egyedül Marlon Brando tehet. Ha a vele nagyjából egykorú világsztárok filmográfiába tekintünk, azt látjuk, hogy Brando valóban viszonylag keveset filmezett: a nála csak egy évvel fiatalabb, 1925-ben született Tony Curtis eddig vagy száz filmben vett részt; a szintén 25-ös születésű Paul Newman mintegy hatvanban; a 27-es Roger Moore nagyjából annyi filmben szerepelt, mint Brando; ■ 29-es Max von Sydow sokkal szorgalmasabb volt, körülbelül nyolcvan filmet tudhat maga

mögött; a 30-as *Sean Connery* pedig a hatvanadik filmje körül tart. Brando *Az utolsó tangó...* óta rendszeresen tesz olyan kijelentéseket, hogy végleg visszavonul a filmezésről, de valahogy sohasem sikerül állnia a szavát. Néhány évenként újabb és újabb filmekben tűnik fel, még komikus szerepet is láthattunk tőle (*Missouri tejvadász*, 1976), máskor pedig a polgári jogok bajnokát játszotta el egy dél-afrikai témájú filmben (*Forró évszak*, 1989). A kilencvenes évek elején egyszerre két Kolumbusz-produkció is versengett. *John Glen* rendezte meg a gyengébbik, ifjúsági kalandfilm szintjére süllyedt filmet, melynek talán egyetlen érdeme volt, hogy egy epizódszerepre sikerült szerződtetni Brandót. Az ötmillió dolláros gázsí ismét a kamerák elé csábította az időközben igencsak elhízott mű-

vészt. (Csaknem másfél évtizeddel korábban a producereknek 3 millió dollárt is megért tízperces fellépése a *Superman*-ben.)

Brando kilénc életmódja közben állandó témát nyújtott a sajtónak. Feleségeitől kilenc gyermeke született. Nagy port kavart, amikor *Cheyenne* nevű lánya vőlegényét *Christian* fia meggyilkolta. A bűnügy *Cheyenne* öngyilkosságával végződött. A családi dráma felkavarta a színész életét. Brando élete, sikertörténete izgalmasabb, mint bármely filmforgatókönyv, valószínűleg regény, melyet 1994-ben meg is írt: önéletrajzi munkája *Songs My Mother Taught Me* címmel látott napvilágot.

Dr. Moreau és dr. Mickler

A sikertelen Kolumbusz-film után az utóbbi egy-két esztendőben szerencsére nevéhez méltó szerepekre is vállalkozott. 1995-ben készült el a *Don Juan De Marco* című romantikus film, melyben *A keresztapa* óta először dolgozott ismét együtt *Francis Ford Coppola*-val. Igaz, Coppola a művet ezúttal társproducerként jegyezte. A *Jeremy Levan* által írt és rendezett műben Brando dr. Jack Mickler játssza, a kiégett, nyugdíjazás előtt álló pszichiátert, akinek sikerül lecsalnia egy reklámtábla tetején egyensúlyozó és karddal hadonászó,

Brando eddigi utolsó filmje: *Dr. Moreau szigete* (1996). Megszállott génebeszként tizenhét éven át kísérletezik az emberre formálódó állat-teremtéssel, míg azok egy napon ellene fordulnak

akinek tetszett a mű és – meglepetésre – igent mondott az ajánlatra. A doktor Don Juannal folytatott beszélgetései során rájön arra, hogy a fiú éppelmű, belőle árad a szenvedély, a szerelem tüze, s eközben döbben rá, hogy feleségéhez (*Faye Dunaway*) lüzdös viszonyán is változtatnia kellene.

Legújabb filmje ■ *Dr. Moreau szigete*, melyet H. G. Wells sci-fi regényéből *John Frankenheimer* forgatott. Ebben Brando formája meg a megszállott génebeszként, dr. Moreau-t, aki a Csendes-óceán egy távoli szigetén szélesre tárja a pokol kapuit: titkos és veszélyes DNS-kísérlete során állati életformákból félig ember fenevadakat „kreál”. A szigetre vetődő ENSZ-diplomata tanúja lesz dr. Moreau barbár kísérleteinek, melyek célja egy tökéletes életforma megteremtése. A különös és addig lát-szólag békés teremtmények azonban egy napon mesterük ellen fordulnak és a természetet egyensúlyra végleg felborítják...

A most 72 éves színész a film-művészet egyik legnagyobb, kullik-akalja. Magánéleti kudarcai, bánatai, nem hétköznapi viselkedése, botrányai sem tudják elhomályosítani művészi értékeit, melyeket ha alkalmanként (nem is oly) aprópénzre váltott is, legjelentősebb alakításai ott maradtak a filmszeretők örök emlékeztetőben.

Don Juan De Marco (1995)

Nagy tervek a minőség jegyében Popdzsungel a kábelcsatornákon!

Még csak májusban lesz egy éve, hogy a budapesti kábeltelevíziós csatornákon felhangzott az azóta már jól ismert szignálzene, de a popmuzika kedvelői a rövid idő alatt is ráhangolódtak a **Popdzsungel** című felőrási könnyűzenei magazinsra. A szerkesztő-műsorvezetőt, **Birkás Áttilát** a jelenről és a stáb jövőbeni terveiről faggattuk.

Először is szeretnénk megkérdezni a kezdőtagjait, hiszen több jó barát neve is meg kell említenünk, akik segítettek a műsor lebonyolításában. Illyés Istvánra és mûködésükre, Elődre és Hűvösi Bónóra. Milyenre? Jóhánásia: "Jelenkorban meg a startjelét, és a ring kezdését. Békán mûködik Carmen Zeneklub szövege a Popdzsungel kiadványán. A szerkesztő stábjában Péter János operatőr, aki velünk dolgozik, mondta: "a csatorna, egyébként a világ és a produkcióban Olaj Ferenc a felkés producernek, aki szeretett hogy Mennemai assal együtt kezdte bevezetni a kábeltelevízió műsorait a Popdzsungel, a műsor szerkesztésében is sokan részt vettek."

Hát az első kérdés az lenne: mikor?

Az Önkéntes Ifjú Adókat" mellett, amelyet közösen Székely Árpáddal és a szerkesztőcsoporthal tartunk, külön említenem a mi kábelcsatornáinkat, Péterrel közösen, és az adással kapcsolatos minden problémánkat orvosoljuk.

Hát az a kérdés, hogy hogy kezdődött ez az egész?

Legyen az a kérdés, hogy az Önkéntes Ifjú Adókat" mellett, amelyet közösen Székely Árpáddal és a szerkesztőcsoporthal tartunk, külön említenem a mi kábelcsatornáinkat, Péterrel közösen, és az adással kapcsolatos minden problémánkat orvosoljuk.

Egy jemes arc a kábelcsatornákról:
Birkás Áttila műsorvezető-szerkesztő

Hát az a kérdés, hogy az Önkéntes Ifjú Adókat" mellett, amelyet közösen Székely Árpáddal és a szerkesztőcsoporthal tartunk, külön említenem a mi kábelcsatornáinkat, Péterrel közösen, és az adással kapcsolatos minden problémánkat orvosoljuk.

A műsor kéthetente, hetőn esteként jelenkezik bel két ismétléssel. A Popdzsungel alkotói szívesen várják zenészek, hírdetők, további partnerek jelentkezését is telefonon (06-30-24 88-75) vagy faxon (457-3823).

(X)

A FÜMÖTŐ ÚJDONSÁGAI

ÚJ CÍMÜNK:

1149 Budapest, Várna u. 12.
Tel.: 384-2117, 364-2068

CÉGMUTATÓ®

CÉGINFORMÁCIÓS ADATTÁR

CÉGFORMA • NÉV • CÍM • TELEFON • FAX • BANKKAPCSOLATOK • TEVEKENYSÉG • TERMÉKEK
SZOLGÁLTATÁSOK • KÜLFÖLDI PARTNEREK • TELEFELHÍVÁS • HÍV • HOL? • KERES-KÍNÁL

...INFORMÁCIÓ **M** INDENRŐL
INDENKINEK
INDEN NAP

ITT HIRDETHET IS...
és képessége szerint
DOLGOZHAT IS...

A PARTNER

AZ ÖN SIKERE

☎ (60) 411-603, 185-2602

Fax: 205-6368, 251-6063

☎ 1519 Bp., Pf.: 248

**Magyar Gazdasági
GÉGMUTATÓ Társaság**
Budapest III., Kalászi u. 2.

1941.

december 7-én, a Pearl Harbour-i amerikai haditengerészeti támaszpont fölött hét óra ötvenöt perckor másodszor kelt fel ■ Nap. Japán felségelet viselő repülőgépek zúdultak a kikötőre, hogy megkezdjék véresen látványos színjátékukat. A három támadóhullámban érkező gépek iszonyatos pusztítást vittek végbe. Az amerikai flotta romokban hevert, kétszázharminc repülőgép megsemmisült, a halottak száma meghaladta a négyezret. A hadüzenet nélküli támadással Japán megtette a leg súlyosabb lépést a nagybirodalmi terve megvalósítása felé vezető úton: elhatározta, hogy összeméri erejét az Egyesült Államokkal.

Pearl Harbour azonban csak az első volt a sorban. Hat nappal később újabb csapásra készülődött ■ császári flotta egyik tengeralattjárója. Mert az igazi kegyelemdöfés az lenne, ha elpusztítanák Hollywoodot. Minden esélyük meg is van erre. A navigálás kitűnően sikerült, a periszkópon egy meztelenül fürdőző Los Angeles-i szépség akad fön. Rádásul a városban teljes a felfor-

MEZTELENEK ÉS BOLONDOK

dulás, ■ pánikba esett kaliforniaiak a sárgák inváziójától tartanak. Miközben folynak a védelmi előkészületek, katonák özönlik el ■ köztérreket, de különösen a vendéglőket. Fokozott harcokészültségüknek hála, menten ütközések lesznek, ha csinos nő akad a közelben. Az izgalom és ■ helyzet csak fokozódik, amikor kiderül, hogy táncverseny lesz este.

Miközben *Tosiro Mifune* azon tőri a fejét, hogyan mérje az első csapást a megátalkodott jenkkire, azok sikeresen megvívják kis magánháborújukat. Eszevesztet karavardós veszi kezdetét, melyben mindenki leteszi névjegyet. Tömegverekedés tör ki a táncterem-

ben, ahol kő kövön nem marad. A botrány folytatódik, vidám cseztene és hangos sikolyok töltik be az utcákat és a tereket. Az egyik őrmester a lopott tankkal nekült a város elcsőtítésének, reptárára lövi a Hollywood Boulevard fenyéssen kivilágított Mikulás-dekorációt. Ez alatt a harci lázban égő, örül vadászrepülő ■ felhőkarcolók árnyékában, mélyrepülésben üldözi ■ nem létező ellenséges gépet. A káosz teljes, miközben a védelem legfőbb parancsnoka kedvenc Disney-rajzfilmet nézi a moziban, festékgyárat tesznek ■ földdel egyenlővé, házak omlanak a tengerbe, vídmárpát óriáskelk gurul ■ hullámsírbá. Te jó Isten, mi lett volna, ha a fiúk ellenséggel is találkoz-

nak?!

Mint a leírtakból is kitűnik, ■ *Meztelenek és bolondok* (eredeti címe: 1941) nem törekszik ■ maximális történelmi hűségre. Az alapanyag azonban félig-meddig valódi: a nagy Los Angeles-i légitámasz néven ismert pánik során ■ városban, valamint ■ környékén felállított légvédelmi ütegek egy álló éjszakán át lőtték az üres kaliforniai eget. Mindez már elegendő ok volt arra, hogy „egy farka ostoba (filmes) kölyök” (*John Mills*) összeálljon, és megcsinálja gigantikus celluloid-játékát. Szó, mi szó, ilyet még nem látott a világ!

Minden idők legdrágább hollywoodi bohózatát – a költségek elérték a harmincmillió dollárt (1979-

et mutatott a naptár!) – *Steven Spielberg* hozta telt alá. Filmje nem mutat hasonlóságot egyik korábbi alkotásával sem. A rendező szerint ostobán szörnyű mozi született, amely valójában nem más, mint a paranoiá ünnepése. „En ezt választottam. Szeretem látni, ha a nézők felugrálának ■ székkükből. Ebből ■ szempontból produktív vagyok, mint a régi komédiá-

sok, és büszke vagyok erre” – indokolt a rendező.

Spielberg vérbeli alkotása a klasszikus burleszk és a modern szatirikus vígjáték sajátos keveréke, fantasztikus trükkfelvételek gazdag kóritésével tálalva. A rendező fricskát mutat mindennek és mindenkinek, a háborúnak, a hadseregnek, egész Amerikának. Egyszerre űz csúfot a háborús hisztériából, az amerikai hadsereg felkészültségéből (inkább felkészültségéből), a japánok melegségéből és ■ hollywoodi álomgyárból. A kiskamasz boldogságával tombol, tör-zúza a Los Angeles-i „porcelánboltban”, kifigurázva mindenkit, legyen az civil vagy katona, közlegény vagy tiszt, középkori kispolgár vagy bogyós Maca. Cispikeldő, ónironikus csúfoltódásának vagy nagyon is fájdalmas fullánkának hála, amerikai (és hollywoodi) eszmények és ideálok sora hullik porba, merül hullámsírbá. Ehhez *Spielberg* remek színészcsapatot toborozott össze, az élen *John Belushi*val (Vad Bill kapitány), az őrmester *Dan Aykroyddal* és *Treat Williamsszel* (Sitarski tizedes). Mellettük *Ned Beatty*, *Lorraine Gray*, *Murray Hamilton*, *Christopher Lee* és *Warren Oates* állt csatasorba.

Mindez nem hatotta meg ■ szörös szívű kritikusokat. Vegyes érzelmekkel fogadták *A cápával* (*Jaws*, 1975) és *A Harmadik típusú találkozás*okkal (*Close Encounters of the Third Kind*, 1977) beültött csodagyerekek filmjét. Legtöbbször szerint gigantikus, ám belül üres látványosság született. A *Variety* szakírója szerint ez a látványos vígjáték látványának sok, vígjátékának kevés. Európá szemmel nézve pedig egyenesen rossz ízlésűnek hathat. Tény és való, hogy egyes ötlet, fordulat, húzás megértéséhez valóban nem ártott volna, ha az újlámban születik az ember, de mint ■ legtöbb amerikai mozi esetében, a rendező itt is vigyázott arra, hogy a poénok közérthetők és nemzetközilek legyenek. Sokkal inkább gond, hogy mindez halmozva, a véletlektől felpörgetve kapja az ember, legalább háromszor kell megnézni a filmet, hogy minden apróságot észrevegyen benne. De talán éppen erre jó a videó.

Abban viszont kivétel nélkül mindenki egyetértett, hogy a *Meztelenek és bolondok* egy fejezetet nyitott a különleges képhatások történetében. Az *A. D. Flowers* vezette csapat szenzációs vizuális ötletekkel, fantasztikus látványossággal ruklott ki, és a kaszkadőrök is igencsak kilettek magukért. Újlag bebizonyosodott, hogy kevés rendező rendelkezik olyan technikai tudással, mint *Spielberg*. *A film számomra teljesen képi művészet... Szeretek egy történetet képkel, nem párbeszéddel elmondani.*

Híd a Kwai folyón

Melrose az ázsiai dzsungel mélyén, a fészket vált induló hangja. A híd felépítésébe az angol foglyok csapata a munkatáborba. Mindöz azonban csak előjáték a Kwai-riki nagy ágyúcsúszkához, melynek egyik oldalán az állati japán kegyetlenség, a másikon a tisztá brit idealizmus áll. A harc kimondhatóan persze a japán kultúra és az európai győzelem betámasztásának előszeléről az angol felfedezéséről szól. A híd a Kwai folyón (The Bridge on the River Kwai, 1957, Gili). Más kérdés, hogy éppen egy szabványos kommandó igyekszik azon, hogy megsemmisítse.

Legelőbb ám föltöbbsé ellentmondásos nő született. Lásd nyolc, de szabványos angol alkalmat, amely az észak-keleti ázsiai, Nyomha nincs benne az oda-

mi alapanyag — Pierre Boule nagyapja, nevére — mályogás, jelenléte, az ősi. Nemcsak alapjában változtatták meg a történetet (jelleghatárhárítást volt jelleghatár, hogy ne jelleghatár, egy kommandóval), de főlegsen megváltoztatták az író eredeti szándékát is. Mert miközben Boule látszatra a nyugati szellemi fejlődéséről szóló híradó, valójában az angol ezredes és a hozzá hasonló merev gondolkodású rájáratok teszi nevetségessé. Mert az általa képviselt, magából eredő európai szellemi ébren az északon csak arra jó, hogy valóban létezőleg a megsemmisítés és a híd felépítése.

A közönség persze mindentől nem sokat vett észre. A művészi mondanivaló, a nyoma a színészek: John Gielgud, William Holden, Jack Hawkins és Sessue Hajakawa remekbe szabott alakítása, a feszültséggel teli akciók, a nagyvonalú látványosság. A film végzetten érdekes sikert aratott — igaz, Magyarországon majd harminc évvel később mutatták meg — az Amerikai Filmakadémia Oscar-díjjal jutalmazta el. Hét díjazásból ötöt nyert, köztük a legjobb film és a legjobb rendezés díját. Maig az egyik legtöbbet imádogatott, idézett háborús produkció.

A piszkos tizenkettő

Hasonló a helyzet A piszkos tizenkettő (The Dirty Dozen, 1967) esetében is. E. M. Nathason producerként Robert Aldrich ültette át a híd szellemét. A maga korában remekmű született, ám volt kevés köze van az eredeti művelethez. A mozi világok keveréke lett a háborús dráma és a krimi, és a történet a filmnek. Az Amnesia fedőnévű akció történetét mondhatni, merőben székeltlen vállalkozásban. A keménykötés amerikai tiszt azt a parancsot kapja, hogy változzon ki a történet tizenkét harcos, vagy hosszú börtönbüntetésre ítélt rabot. Ámha őket választás elé: vagy végrehajtják rajtuk az ítéletet vagy részt vesznek az amnesziával kezdődő (folyamatos) kommandózában. A gyilkosok és bűnözők az akasztófa árnyékában egy utolsó vesztőt kapnak.

Nathanson valószínűleg lélektanilag tanulmányt írt a megsemmisítő témáról. Könyve tizenkét ember állt, mindenki különböző jellemrajza, nem beszélve az ékelet gatyába rázó börtönről, Lovellről, és ami fő, hiszen tudósítás arról, hogyan formálódik egy új közösség a kis csapat miként tanul meg újra becsülni egymást és önmagukat. A film változatlanul mindig hátrébb szorult, ami nem annyira Aldrich, mint inkább a producerok, a stúdió büne. A hangszíval a lelki folyamatok bemutatása helyett átfordítva az akcióra. Ráadásul a nehézségek kioldott, hogy bár a történet bűn nyomozása felkelt, valójában belevált, így az amerikai erők, akik alighanem csak a véletlenek szerencsétlen összjátékát folytán kerültek síttra. Ez az aránytalanság nem vált a film előnyévé, szinte alig sikerült valamit is ábrázolni a ragyogó eredeti alap gondolatából. A film ennek ellenére — vagy éppen ezért! — hatalmas sikert aratott. Nem csoda, hiszen Hollywood apai anyai boldogság. A ráadás színészgárda gyűlt össze: egymást múlja fölül Lee Marvin, Charles Bronson, Telly Savalas, Jim Brown és Donald Sutherland, hogy csak a legismertebbeket említsük a csapatból. Valamennyiük közül az első kívánczik azonban John Cassavetesre. A siker következménye nem maradt el. A piszkos tizenkettő alapján lett rengeteg film utánozták, inkább kevesebb, mint több sikerrel. A filmnek egyként meg kellene említenünk a született (és megkötött), a hímmondókat megismert Telly Savalas szereplésével.

A Kwai folyótó

A háború sajátos iparág. Nincs értelme, nincsenek benne szabályok, semmi sem számít benne, hacsak az nem, hogyan lehet túlélni. A hagyományos fogalmak, értékrendek elveszítik jelentőségüket, a cél szentesít minden eszközt és módszert. A háborút sokan és sokféleképpen próbálták már meg bemutatni. Bár mind a négy film,

Kelly hōsei

Megszoktuk már, hogy a háborúhoz olyan sztereotípiák tartoznak, mint dráma, tragédia, halál. Brian G. Hutton alkotója a *Kelly hőse* / *Kelly's Heroes* (1977) sajátos szemlézetből mutatja be a háborút, a Nagy Kalandroz, ahogyan azt az amerikai katonák lá-

[illegible]

Kelly hősei titkosgyerekek. Beleváló fickók, akik nem rettennek meg az ellentől és az (idősebb) nővérektől. Lehetnek csaltak, de

[illegible]

Sztálingrád

[illegible]

József Vilsmaier úgy érezte, eljött ennek is az ideje. Hatalmas történelmi mővelő, felkészült a népszerű 1943-as esztendő: Sikertörtélt elkerülte a leendő nagy bukta, és nem csupán Hollywood káposztáskönyvével, hanem az újságok szímbetűrése, katalógus drámáival, a közel kétszáz adodobattal a népszerűségbe. A történet nagy katonák között: Kései, József, József, Nagy, Katalin, akiket a legújabb történelmi művészet övezett, amely egy napról a másikra szívesen a szívet levezényel és a képi világot felvilágosítja. A nagy katonák a politikai fenekeltéssel bünyösbe kerültek, ahonnan egyikük számára sem volt visszaút.

A film igazi értékét az adja, hogy miközben egyszerűen és mindenkorok szerint beszél a nézőknek, a film nem katonai műbélvél, hanem visszatérőké a háború és a népi élet közötti kapcsolatokról. Azt az álláspontot, amikor már nincs nekünk más választásunk, mint az életünkért és halálunkért mindenki áldozat, akiknek az emlékműveken egyelőre semmi hely sem marad. Az üzenet: nincs szükség arra, hogy mindenki fölül békét találjon, hanem az, hogy mindenki megismerje a történelmet, és az emlékeztető kell az emlékeztető. Mindezt a Sztyálinról című német film teszi.

Sztálingrádig

amely a most piacra kerülő videócsomagban található, a második világháborúban játszódik, megannyi stílust, irányzatot képvisel. Van köztük megrendítő erejű filmdráma, izgalmas kommandós történet és humorosra vett kalandfilm. Közös jellemzőjük, hogy valamennyi a műfaj kiemelkedő, emlékezetes darabja.

Erősebb az a legújabb videósorozat, hiszen egy témán mindenki
 megismeri egymást, mint a kévere valót. Így, mindig csak addig is, amíg
 videón háborúzik az ember. A videón mindig dörögni fognak a fegyver-
 nek.

Sz. G. G.

A

Cheshire-béli Heylake-ben 1936. május 9-én ■ Jackson-családnak megint lánya született. A kőműves papa nem volt túlságosan elragadtatva a kis jövevénytől, hiszen a picivel együtt már négy éves száját kellett

etetni. A kis Glenda kellesz mozirajongó volt, kedvenceinek, *Bette Davis*-nek és *Joan Crawford*-nak többször is megnézte a filmjeit. Ajj! fejtezte be ■ iskolát, máris munkába kellett állnia. Bár kitűnő bizonyítványt szerzett, a család anyagi helyzete nem tette lehetővé, hogy továbbtanuljon, ezért a helyi drogériában lett eladó. Közben azonban belépett ■ Heylake-i amatőr színársulata és édesanyja biztatására ■ aki titokban támogatta legkisebb lánya törekvéseit ■ megpályázta a Királyi Színművészeti Akadémia ösztöndíját. El is nyerte, s kitüntetéssel végezte el a két esztendő kurzusát. ■ papa morgott, Glenda ezután egy vidéki színársulathoz csatlakozott. Ugyan színésznőnek szerződtek, de el kellett látnia az ügyelői, illetve a segédrendezői feladatokat is.

Kétszáz szerep

Huszonegy évesen ment férjhez *Roy Hodges* színészhez, ■ következő néhány évben több mint kétszáz szerepet játszott el. 1963-ban figyelt fel rá *Peter Brook*, a Royal Shakespeare Company egyik rendezője, aki hároméves szerződést ajánlott neki ■ Cruel

Theater (Kegyetlen Színház) nevű kísérleti csoportjában. Egy év múlva Glenda már főszerepet játszott, *Peter Weiss Marat/Sade* című darabjában Charlotte Corday-t alakította. A társulat New Yorkban és Párizsban is vendégszerepelt ■ produkcióval, a kritikuskok az évad legígéretesebb színésznője címet adományozták Glenda Jacksonnak. A színésznő meg is felelt ■ várakozásoknak, olyan klasszikus szerepekben nyújtotta le ■ közönség, mint *Mása*, *Csehov Három nővérben* vagy *Ophélia* ■ *Hamletben*. Ez utóbbi alakítása akkora sikert aratott a stratfordi Ünnepi Játékokon, hogy az egyik kritikus szerint inkább ■ dán királyfit kellene játszania, míg egy másik szerint ■ leányzó lenne *Shakespeare* drámájában ■ méltó címszereplő... *Lindsay Anderson* rendező az *Egy ember ára* című filmjében kínálta egy kis szerepet Glendának, de neki nem igazán nyerte meg a tetszését a mozi világa. Amikor azonban 1967-ben *Peter Brook* filmre vitte ■ *Marat/Sade*-t, természetesen megint eljátszotta Charlotte Corday-t, ■ charentoni elmegyógyintézet alvajáró ápolóját, ■ politikailag megszállott beteget.

Oscarok és kosztümök

1969. áprilisában megszületett Daniel fia, s egy ideig nem váltalt felülépet. A kisbaba gondozása közben jutott ideje a tévénézésre is, ■ megváltoztatta moziáll kapcsolatos véleményét is. A hetvenes években már több filmsze-

repet is elvált. *Ken Russell* D. H. Lawrence regényéből készített *Szerelmes asszonyok* című filmet nyújtó alakítását az Amerikai Filmakadémia Oscar-díjjal jutalmazta, majd ■ *Egy kis előkelőség* című filmért ■ három évvel később ■ szintén megkapta a legjobb színésznőnek járó aranyozott szobrocskát. Ez utóbbi történetben egy amerikai házasságon Londonban viszonyba bonyolódik egy ruhatervezőnővel. *George Segal* játssza az illetőt, s meglehetősen merész szexjelenetek tarkítják ■ sztorit...

Amikor sikerei csúcsán álló faggatták Glenda Jackson, miképpen vélekedik a színjátszóról, válasza meglehetősen tömör volt:

„Nincsenek különös ambícióim, de mindig tudtam, van jobb dolog annál, mint rászóni a vevőkre a vacak kenceficéket...”

Ezután ismét *Ken Russell*-el forgatta a *Zenekedvelők* című, Csajkovszkijról szóló életrajzi filmet, amelyben a gyenge idegű feleséget, Ninát formálja meg. Glenda nagyon kedvelte ■ történelmi alakok megszemeztetését, Erzsébet királynőt megformálta a *Mária, a skótok királynője* című filmben és ■ BBC határless, *Elisabeth R.* című tévésorozatában is. Az előbbiben *Vanessa Redgrave* játszotta Stuart Máriát. A film leghatásosabb jelenetét közlé tartoztak azok a percek, amikor a két királyi asszony nyíltan áll

Mária, a skótok királynője (1971)

Egy kis előkelőség (1973)

Várlak nálad vacsorára (1978)

Glenda Jackson: Játékfilmjei

Egy ember ára (This Sporting Life, 1963) r.: Lindsay Anderson
Jean-Paul Marat üldözése és meggyilkolása, ahogy a charentoni elmegyógyintézet színlátzó előadja De Sade úr betanításában (Marat/Sade, 1966) r.: Peter Brook
The Benefactor of the Doubt (1967) r.: Peter Whitehead
Negatives (1968) r.: Peter Medak
Tell Me Lies (1968) r.: Peter Brook
Women in Love (1969) r.: Ken Russell
The Boy Friend (1971) r.: Ken Russell
Mária, a skótok királynője (Mary, Queen of Scots, 1971) r.: Charles Jarrott
The Music Lovers (1971) r.: Ken Russell
Vasárnap, átkozott vasárnap (Sunday, Bloody Sunday, 1971) r.: John Schlesinger
The Nelson Affair (1973) r.: James Cellan Jones
Egy kis előkelőség (A Touch of Class, 1973) r.: Melvin Frank
Triple Echo (1973) r.: Michael Apted
The Devil is a Woman / Il Sorriso del Grande Tentatore (1975) r.: Damiano Damiani
Hedda (1975) r.: Trevor Nunn
The Maids (1975) r.: Christopher Miles
Egy romantikus angol nő (The Romantic Englishwoman, 1975) r.: Joseph Losey
The Incredible Sarah (1976) r.: Richard Fleischer
Nasty Habits (1977) r.: Michale Lindsay-Hogg
The Class of MacMichel (1978) r.: Silvio Narizzano
Várlak nálad vacsorára (House Calls, 1978) r.: Howard Zieff
Stevie (1978) r.: Robert Enders
H.E.A.L.T.H (1979) r.: Robert Altman
Lost and Found (1979) r.: Melvin Frank
Ipi-spacs (Hopscotch, 1980) r.: Ronald Neame
Zoom
The Return of the Soldier (1981) r.: Alan Bridges
And Nothing But the Truth/Giro City (1982) r.: Carl Francis
Páncél mögött (Turtle Diary, 1985) r.: John Irvin
InterCom
Tökéletes kezelés (Beyond Therapy, 1987) r.: Robert Altman
Flamex InterStar
Business As Usual (1987) r.: Lezli-An Barret
Salomé's Last Dance (1988) r.: Ken Russell
The Rainbow (1989) r.: Ken Russell
King of the Wind (1990) r.: Peter Duffell

K É P V I S E L Ő GLENDA JACKSON

szemben egymással és hízélgés, álnokság nélkül őszintén merik gyűlölni egymást.

A *Hihetetlen Sarahban* Glenda Jackson Sarah Bernhardt, ■ híres színésznő alakját keltette életre, ■ *Nelson-űgyben* Lady Hamilton, az admirális kedvesét alakította, míg a *Stevie Smith* életéről szóló moziban nagy elhittető erővel jelenítette meg a tehetséges, egzaltált költőnőt. Még két klasszikus filmadaptációban szerepelt: *Jean Genet Cselédekjében* és *Ibsen Hedda Gabler* című színművének moziváltozatában, amit *Trevor Nunn*, a Royal Shakespeare Company híres rendezője vitte filmvászonra.

Glenda ■ kosztümös darabok mellett mai drámákban is sikeresen szerepelt. *John Schlesinger* rendező *Vasárnap, átkozott vasárnap* című filmjében *Peter Finch* egyik szeretőjét, egy igazgatónőt játszotta... A rendezőt és a két főszereplőt egyaránt Oscar-díjjal jelölték!

„Tökéletes profi”

Az *Egy romantikus angol* nő *Joseph Losey* rendezésében *Thomas Wiseman* azonos című regényéből készült. Egy témaahánnyal küzdő író (*Michael Caine*) éppen háromszögtörténettel próbálkozik, amikor felesége közli vele, elutazik, hogy hites ura nyugodtan alkothasson. Baden-Badenben megismerkedik egy jóképű, ám sötét üzletket bonyolító fiatalemberrel (*Helmut Berger*), s már éppen elcsábul, amikor férje hazahívja. Az író jó ötletet lát neje kalandjában és meghívja a fiatalembert is, hogy az életből merítse a történetet...

A színésznő vígjátékokban is ki akarta próbálni tehetségét, ezért *Howard Zieff* felkérésére elvállalta a *Várlak nálad vacsorára* női főszerepét *Walter Matthau* oldalán. A film orvosi szatírával kombinált romantikus vígjáték, amelyben dr. *Charley Nichols*, a közepkorú sebész felesége váratlan elhunytával szinte sokkos állapotba kerül, ám ahogy bánatát feleldni akarja, rámenős szaknyavadász válik belőle. Hajbokló a szexilis, posztjára alkalmatlan vezető főorvos előft, s annak elképesztő műhibáit is igyekszik elkenni. Az egyik esetben szerencsére úgy, hogy maga veszi át a páciens kezelését. Ann számos fordulat után végül is döntő szerephez jut a mind mélyebbre süllyedő doktor megtérítésében... *Walter Matthau* így áradózt partneréről: „*Glenda abszolút mesés, tökéletes profi, ragyogó*

színésznő és sokoldalú személyiség, ráadásul kellő humorérzékkel van megáldva.”

Az öszijáték olyan sikeres volt, hogy három évvel később *Ronald Neame* is együtt szerepeltette őket az *Ipi-apacsban*, amelynek hőse egy kiábrándult CIA-ügynök, aki kényes adatokat tartalmazó önéletrajzának publikálásával áll bosszút gaz főnökén.

ezután Glenda még többet dolgozott...

Páncél mögött

A nyolcvanas évek közepén vállalta el a *Páncél mögött* című film (februári tékaújdonsg) – női főszerepét: *Neaera* Duncant alakította, aki állatokról szóló gyermekkönyve-

Ben Kingsleyvel: *Páncél mögött* (1985)

Jeff Goldblummal: *Tökéletes kezelés* (1987)

Míg Glenda a munkában sikeres volt, magánéleté zátornyra futott. Az egyik népszerű amerikai csevegő-show házigazdája, *Nick Cavett* kérdezte meg tőle, miként tudja összeegyeztetni színészi és családlányai kötelezettségeit. A színésznő így válaszolt: „*Sosem vettem észre, hogy ez nehézségeket okozna. Ellenkezőleg, az ember ■ munkájában is sokkal többre képes, ha biztos a háterszága.*”

Férje, az egykori színész ekkor már műkereskedéssel foglalkozott és egyre kevésbé tudta elfogadni, hogy hitvese sötétlyel élt, s ■ kitalálkozást nevelőnő párosát. A vitakozásokat békés válás követte, s

ket ír és illusztrál. Gyakran ellátogat az állatkertbe, hogy az akváriumok úszkáló teknősökből inspirációt merítsen újabb műveivel. Itt találkozik a könyvesbolti eladóval, *William*, akit *Ben Kingsley* alakít, s mindkettőjükben megfogalmazódik az ötlet: ki kellene szabadítani az őrlátekknőket, hogy visszajuttassák őket igazi otthonukba, az óceánba... A *Páncél mögött* az első beíró produkciója az 1984-ben alakult *United British Artists* nevű társaságnak, amelynek igazgatótanácsában Glenda Jackson és a meglepő módon ezúttal vígjátéki forgatókönyvet alkotó *Harold Pinter*, az ismert drámaíró is megtalálható.

Glenda Jackson az évek múlásával egyre jobban otthon érezte magát az erős akaratú, független nők szerepében, ezért is mondott igit *Lezli-An Barret* üzlet, *mint rendesen* című, enyhén feminista filmjében *Babs Flynn* megformálására, aki egy divatbutik menedzserként a szexuális kizsákmányolás ellen küzd a szakszervezet segítségével.

A tévesek is felfigyeltek rá, az emigrációban élő szovjet Szaharov akadémikus életéről szóló filmben *Jelena Bonnart*, a tudós feleségét játszotta. Persze nem lett hűtlen a komédiához sem. *Robert Altman* *Tökéletes kezelés* című vígjátéka az amerikaiak pszichológusságáról szól, s kiderül, hogy a pszichiáter legalább olyan dilis, mint a páciens. Glenda és partnere, *Jeff Goldblum* felhőtlen szórakozást nyújtottak a nézőknek, kivéve persze a pszichiátereket...

A színésznő régi kedvenc rendezője, *Ken Russell* *Oscar Wilde* darabja nyomán akarta leforgatni a *Salome utolsó táncát*. A filmben az előadás a keretjáték, *Oscar Wilde*-t *Nicholas Grace* játssza, és *Lady Alice*, illetve *Herodias* alakjában *Russell* senki más nem tudott elképzelni, mint *Glendát*, aki mélysegesen egyetértett a válaszással. A *szei királylány* megint visszatért a történelmi alakokhoz, ■ tragikus sorsú *Caroline királynét* személyesítette meg, akinek csapodár férje, a *Richard Harris* alakította II. *György* mellett sok szenvedésben volt része.

London és New York színpadain is fellépett, nagy sikert aratott többek között a *Macbethben* *Lady Macbeth* megformálásával és *Eugene O’Neil Különös köztáték* című színdarabjában.

Filmjeinek egy részét annak idején láthattuk idehaza is a mozikban vagy ■ televízióban, videón azonban közülük csak néhány látható.

1990 márciusában, ötvennégy évesen Glenda úgy döntött, egyelőre elég volt a mozból, más, nyilvános szereplésre vágyott. Családi hagyományként már korábban is tagja volt a brit Munkáspártnak, s ezután parlamenti képviselőként kívánt tevékenykedni. 1992 óta tagja az alsóházban, s hozzájárulása egyáltalán nem olyan színpadiasak, mint némany konzervatív képviselőtársáé...

Thethon Judd

ROBERT MITCHUM, SHARON STONE, JANE S
TOPOL, JOHN RHYS-DAVIES, ROBERT M

FORRONGÓ VILÁG

HÁBORÚ

KERESSE A LEGJOBB
VIDEOTÉKÁKBAN!

EYMOUR, SIR JOHN GIELGUD, IAN McSHANE,
ORLEY, PETER GRAVES, HARDY KRUGER

G VÉGSŐ GYŐZELEM

HERMAN WOUK:

REGÉNYTRILÓGIÁJÁNAK FILMVÁLTOZATA

„A LEGNAGYOBBI HÁP”
„A HÍD TUL MESSZE VAN”
„A HALÁL ÖTVEN ÓRÁJA”

után most bemutatjuk napjaink legnagyobb szabású második világháborús filmjét:

A monumentális filmet 12 országban 2070 helyszínen öt évig forgatták.
358 főbb szereplő, 30 világsztár, (közülük 8 Oscar-díjas), és 1150 mellékszereplő,
mellett több mint harmincezer (!) statisztát mozgósítottak a film elkészítéséhez.

757 díszletet építettek fel, és rendeztek be.

Az Auschwitz-i haláltábor a történelem során először nyitotta meg tiltóforgatás céljára
a Lengyel kormány (igaz, hogy két éves tárgyalássorozat után).

Az orosz téli helyszínnel Montréalban vetők fel, mínusz 40 fokal hidegben. A tengeri csatákat
Hawaii partjaitól 3 mérföldre keltették életre. A felvételekben résztvevő csatahajókön kívül
még 40 hajóra volt szükség, részben

öllőzökni, részben a kamerák mozgatásához, illetve felszerelés szállításához.
30 életmentő, és 10 speciális buvár állt a stáb rendelkezésére, ez utóbbiak a cápától védték a
színészeket.

34 eredeti második világháborús repülőgépet használtak fel
egy floridai légutámaszponton, melyeket az Egyesült Államok hadseregének pilótái vezettek.

A Pulitzer díjas író könyvét Oscar díjas forgatókönyvíró áldotta filmre.

Grammy díjas zeneszerző írt hozzá zenét.

a népes stábot pedig Emmy-díjas rendező irányította.

FORGALMAZZA A

V.I.P. ART KFT. 1142 BF, TELEKI B. U. 15-17

TEL./FAX: (36-1) 120-0050

A számítógépes animáció folyamatosan fejlődik, a látvány egyre realisztikusabb, a hatás lélektesztlítő. Akár múlt évi Narnia-epika című sorozatának folytatása is lehetne alábbi írásunk, hiszen sokakat érdekel, hogyan is készül el egy ilyen technikával születő alkotás, milyen módszerekkel formálódnak a vizuális trükkök, vagyis miként lesz az ötletből film. A folyamatot érdemes az első teljes méretű számítógépes animációval készült film, a *Toy Story* – *Játékháború* kapcsán, annál is inkább, mert e *Útgyőztes* idehaza a hazánkban kerül közvetlen látványos videóformába.

JÁTÉKHÁBORÚ

A forgatókönyv

A komputeranimáció készítése leginkább a hagyományos rajzfilmek gyártásához hasonlítható. A klasszikus filmezéshez képest a stábot számítógépes szakemberek alkotják és az animátorok tevékenykednek színészekként. A gyártási folyamat első lépése a részletes forgatókönyv megírása. Ez a hagyományosnál annyiban különöböző, hogy nemcsak az esetleges párbeszédek és a helyszínek írja le, hanem teljes körű, részletes utasításokat ad a környezetre, a háttérre, a tárgyakra és a szereplőkre. Gondosan részletezi összes tulajdonságukat a külsőtől egészen mozgásuk minden egyes mozzanatáig. E fázisban a forgatókönyv gyakorlatilag már a végső formába öntött történetet tartalmazza. Ezután elkészítik a forgatókönyv grafikus változatát, az úgynevezett storyboardot. Az elkészült könyv leginkább egy fekete-fehér képregényre hasonlít. A rajzok egymás után bemutatják a film sok-sok képkockáját. A *Játékháború* esetében valamennyi kocka megrajzolása 110 064 darabot tenne ki, de természetesen balgaság lenne

ilyen részletességgel dolgozni, ám a rajzok száma még így is több ezer volt.

A komputeranimáció megteremtett egy új filmes gondolkodásmódot is. A hagyományos filmek rendezői jelenetekben gondolkodnak: beállítják a helyszínt, világítást, a kamerákat és a színészeket, majd indulhat a felvétel. A számítógépes animáció esetében csupán 3–7 másodperces snittekben lehet gondolkodni. A rendezőnek itt csupán egyetlen kamerája van, amely átírja a jelenetet a képernyőről. Tehát minden snitt számára egy önálló jelenet.

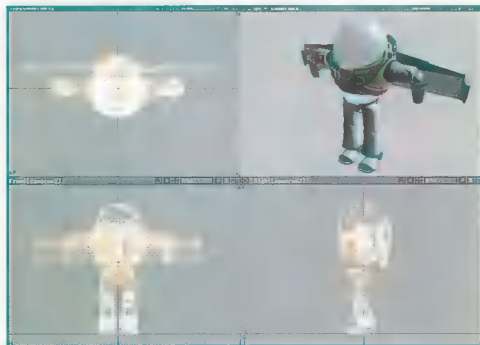
A storyboard elkészítésében a teljes stáb részt vesz. Mindenki eladhatja ötleteit, észrevételeit és kritikáját. Itt kevés az író és a rendező elképzelése, a komputereseken múlik, hogy az ötlet megvalósítható-e. Jellemző példa erre a kis zöld műanyag katonák életre keltése. A legnagyobb nehézséget az jelentette, hogy kiderítsék, miként mozog az ember, ha mindkét lábát egy merev talp rögzíti. Mintha valaki hódeszkával a lábán próbálna a szálloda halljában ugrálni. A problémát a felelős animátor, Pete Docter oldotta meg: egy darab deszkára rögzített egy pár régi tornacipőt. Az animátorok ezután sorban kipróbálták a sajátos lábbilincset és gondosan megfigyelték egymás mozgását. A folyamat ettől a ponttól már több részre válik.

Háromdimenziós modellek

A művészeti részleg a storyboard alapján elkészíti a

díszletek és a figurák háromdimenziós modelljét. Ez több csoport összehangolt munkáját kívánja meg. Az animátoroknak a számítógép memóriájában rendelkezésre áll a tökéletesen üres és sötét háromdimenziós kibertér. Ez a virtuális valóság lesz a jövőben film teret. Először a „diszlettervező” tölti ki a teret. Felépítik a dísz-

leteket és a berendezéseket. Ehhez teljesen hagyományos műszaki tervezőprogramokat – úgynevezett CAD-rendszereket használnak. Az építész tervrajzához hasonló modellcsoportok a mesterséges világban felvett léptékek megfelelően, méretarányosan tárolják a tárgyak méretét és alakját. Eközben az animá-

— BÉKÉS, ANIMÁCIÓVAL

torok másik csoportja a figurák kidolgozásán fáradozik. A terveknek megfelelően elkészítik a figurák drótvázát, egyfajta csontvázat. Erre építik rá a tényleges külsőt. A csontváz (zületen és a figura külső felületén helyezik el azokat a pontokat, amelyekhez a mozgás köthet. A bábművészetből vett hasonlattal élve ezek a pontok ■ marionettbábok zsinórjainak rögzítési pontjai. Ezeket a pontokat nevezik animációs változóknak (animation controls vagy avars). Míg egy hagyományos bábban legfeljebb nyolc-tíz zsinórt lehet elhelyezni, addig egy animált bábban csak a komputerkapacitás szab határt. Például Woodyt, a cowboyt több mint hétszáz ilyen változóval látták el. Ebből 212 csak az arcát mozgatta. Ezek a pontok adták Woody mimikáját. A következő fázisban a változók meghatározásával hozzák létre a figura mozgását a térben.

Egy másik csoport a képtükröz-készítőké. Feladatuk az egyes jelenetek pontosabb megtervezése, a kameramozgás meghatározása. Ugyanolyan kameramozgásokkal dolgoznak, mint a hagyományos operatőrök. Van kistotál, közeli, nagyotál, és minden lehetséges, amit egyébként is használnak. Lehetőségük még ennél is szélesebb, hiszen a szimulált kamera mozgási lehetőségei gyakorlatilag korlátlanok. Például egyetlen kameramozgással fejést lehet ugarni a Mount Everest tetejéről az Indiai-óceánba, miközben átbújna a kamera két fa között, egy alagúton és egy tű fókán. Ha valaki a fázisban tekintené meg a képeket, csak mozgó drótvázakat látna, amelyek hasonló drótvázak között mozognak. Nincsenek felületek és nincsenek színek. Ez a leegyszerűsített ábrázolás nagyon megkönnyíti a komputer munkáját, és az

animátornak is csupán a mozdatokra kell figyelni.

Digitális festők 16,7 millió színnel

Az elkészült animált snitt a felületjelleg-kialakítók részlegéhez kerül. Itt egy újabb fogalommal kell megismerkednünk, ez a shader. A shader az egyes felületek számítógépes leírása, ezekben tárolják a felület színének, textúrájának, tükrözőképességének, érdeségének és egyéb tulajdonságainak adatait. A filmben például létezett réz-shader, fapadló-shader, tapéta-shader. A shader feladata, hogy tájékoztassa az összeállító programot ■ felület fény-visszaverődési sajátosságairól, vagyis arról, hogy adott kameraállás és megvilágítás esetén milyen színű és erősségű fény jut a felület egyes pontjairól a néző szemébe, illetve ■ kamera optikájába.

Itt jelentkezik a textúra fogalma is. A haj, ■ bőr és a ruházat organikus minőségét nem elég csak fizikai jellemzőikkel leírni. Például a bőr textúrájaként szerepel ■ folt, a szeplő, a bőrpír, a szőrszál, a zsír és a ránc. Ezek az apróságok torzítják az eredeti shadert és teszi élhetőbbé a figurát.

A digitális festőknek hihetetlen lehetőségeik vannak. A komputerek 24 bites szín-mélységgel dolgoznak. Ez ■ laikusoknak érthetetlen fogalom azt takarja, hogy a három alapszín 8–8 bittel ábrázolható, vagyis 256 színárnyalat áll rendelkezésre. Ha ezeket színkeverésre használjuk, akkor több mint 16,7 millió szín áll rendelkezésre. Hétköznapi életben ez annyi graficruzt jelentene, amelyeknek összszálya több mint ötezer tonna lenne, a hozzá tartozó tolltartat pedig három háztömb méretű.

Amikor elkészülnek a shaderek, az ebből felépülő kép túl sterili: minden szép, minden új, minden ragyog. A *Játékhaborúban* itt kapott szerepet két látványtervező, *Bob Pauley* és *Bill Cone* és két digitális festő, *Tia Kratter* és *Robin Cooper*. Feladatuk az volt, hogy rombolják le ezt a szépséget, és adjanak előéletet a tárgyaknak. Ők voltak a legapróbb részletek gazdái: a rendeltetnek. Összekarcolták a padlót, foltokat ejtettek rajta. Rajzokat és poszttereket sző-

geztek ki a falra, piszkos ruhákkal töltötték meg a szekrényeket Sidék házában. Kedvenc feladatuk Sid asztala volt: csupa festékfolt, karcolás, ételnyom, piszok, lyuk, poháralj-karika és morzsa. Egy komplett koszkálítás. És ezeknek is mind-mind megvan a maguk shadere és textúrája!

Virtuális „lámpák”

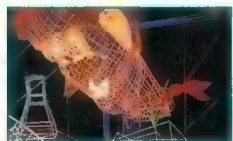
A snitt ■ legfeltűnőbb változásán a következő munkafázis:

ban esik át. A világosító részleg munkatársai bekapcsolják a virtuális „lámpákat”. Minden film legfontosabb része ez: nincs fény... nincs film. Ez teremti meg a képet, ■ kép hangulatát. A számítógépes filmek „rendelkezésére áll az összes lehetséges fényforrás, amit csak a hagyományos filmezésben használnak, köztük a Nap és a Hold is. „Nekünk csak annyi az előnyünk, hogy ha akarjuk, felkel a Nap, ha nem akarjuk, nem kel fel!” – mondta taláiban a film felelős világosítója, *Gailyn Susman*. Egyaránt használható főfény, ellenfény és éfény. Az árnyé-

kokat oda tehetik, ahová akarják. Meghatározható, hogy egy képzeletbeli fényforrás melyik tárgyat világítsa meg és melyiket ne. A *Játékháborúban* igyekeztek a lehetőségek széles skáláját kihasználni. Csillagos és ég vakító napsütés, neonreklám és villám, higanygőzlámpa és hangulatilágítás. A fények ráadásul fontos dramaturgiai szerepet kaptak. Amikor a játékok helyzete rosszra fordult, a fények borongósabbak-

ká váltak. A főhősök végső, örömteli találkozása már vakító napsütésben történt.

Az animátorok és a mimika

A mai fejlett komputeranimáció legnagyobb vívmánya, hogy kitágította az ábrázolási lehetőségeket. A figurák ezek után már nemcsak rendíthetetlen bábock, hanem érzelmelem és mimikával rendelkező karakterré válhatnak. A mimika kialakítása az animátorok feladata. Az animációs változók módosításával alakítják ki ■ mozgást, ■ mimikát, a sok-sok finom kis rezdülést, amelyeket csontok és izmok mozgását utánozzák, kialakítják a személyiséget. A komputer- és a hagyományos animáció esetében is általában az egy animátor – egy figura elv érvénye-

sül. Ezzel az alkotó sok esetben saját érzéseit, reakcióit és elvárásait is a figura sajátjává teszi. A *Játékháború* esetében azonban némiképp szakítottak a felfogással. Itt jelenetekben gondolkodtak és a napi ötlet-börzéken alakult ki a végleges figura. Emellett azonban sok animátornak van különösen kedvelt típusú snittje. *Dog Sweetend* animátor például híres volt hiperaktív személyiségéről. Így ő – talán saját

természetéből adódóan – Woody dühkitöréseire és tombolásaira specializálódott. *Rich Quade* azonban az a típus, akinek fát lehet vágni a hátán. Az ő feladata Woody líraibb, csendesebb pillanatainak megrajzolása volt.

Egy szereplő legjobban megfigyelt testrésze az arc. Társalgás közben is erre koncentrálnak a legjobban. Ebből adódik, hogy a figurák animációs változóinak negyede-harmada az arcon és a fejen kapott helyet. Szem, száj, szemöldök, orr, fül, ráncok. Minél több változó, annál tökéletesebb hatás.

A látsszólag túlbonyolított, több fázisú munkának komoly előnye van. Ha meg akarnak változtatni egy részletet a filmben, nem kell az egészet ismét előállítani és ellenőrizni újra és újra, hanem elég a megfelelő részlet kódjának módosítása. Ha a rendező például azt szeretné, hogy az

egyik kis katona ne zöld műanyagból, hanem ólomból legyen, ebben az esetben csak a figurához rendelt shadert kell megváltoztatni, és a katona attól a pillanattól ólomból lesz.

A renderelés

Ezek után már minden rendelkezésre áll ahhoz, hogy a tényleges kép elkészüljön. A képkocka végleges formába öntését renderelésnek nevezzük. A számítógép összeállítja a képet: összegyűjti a kockán szereplő modelleket, helyükre teszi az elemeket, ellátja őket felülettel, majd megvilágítja azokat. Ezek után nekiáll számolni és kombinálni a kamera szemszögéből minden egyes képpont színt. Hihetetlen mennyiségű számítást kell elvégezni. A fényforrásokból kilépő minden egyes fénysugár pályáját és visszaverődéseit ki kell számolni, és a végeredményben csak azt kell feltüntetni, amelyik a kamera optikájába ér célt. Ez nem egy könnyű fel-

adat: óriási számolási sebességre számítógépek dolgoznak megállítás nélkül. A *Játékháború* esetében a leggyorsabb renderelés 45 percig tartott. A legbonyolultabb kocka kiszámítása 20 órát(!) vett igénybe. Amikor mindezzel elkészül a gép, megjeleníti a képet és el is tárolja azt. Amennyiben a rendező elégedett a látvánnyal, a kép filmszalagra kerülhet. E erre kétféle eljárás létezik. Az egyik esetben a speciális monitoron állóképként jelenik meg egy kép, és a hagyományos animációs módszer szerint erről egyetlen exponálás történik. A másik esetben a gyors számítógép folyamatos filmként jeleníti meg az animációt, amely egyetlen felvételtként kerül szalagra.

Ennyyi. Még leírni is nehéz, nemhogy végigcsinálni. A *Játékháború* elkészítése négy évet vett igénybe.

Kovács T. Mihály

A Játékháború (Toy Story) számokban:

- komputeres képkockák száma: 110 064,
- snitek száma 1561,
- modellek száma: több mint 400,
- maximális heti teljesítmény: 3,5 perc kész animáció.

Woody:

- a figurát 52 865 soros modelprogram írja le,
- animációs változók: összesen 712, arca 212, szája 58,
- 15 shader- és 26 textúra-minta szerepel rajta.

Buzz:

- a figurát 34 864 soros modelprogram írja le,
- animációs változók: összesen 700,
- 189 textúraminta szerepel rajta, további 450 a kopás és a piszkok,
- 10 beépített fénnel rendelkezik.

Modellezés:

- A film több mint 400 modelt használ, ebből 76 karakter.
- A modelleket 22 technikai vezető készítette,
- leírásuk 4,5 millió sor – 270 megabyte

Shaderek:

- 1300 shader és kb. 2000 textúra digitálisan rajzolva vagy szkennelve,
- leghosszabb munka: Andy hajának shadere, 9 hónap,
- a filmben 32 épület szerepel.

Világosítás:

- Egy snitten belül használt legtöbb fényforrás: 32,
- Legérdekesebb effektus: 5 fény csillan Krumpflej fölén.
- Bo Peep porcelán felületére és Buzz sisakjára külön eljárással vitték fel a tükröződő képeket.

Renderelés (a képkocka végleges formába öntése):

- A kész képek tárolására szükséges kapacitás: 500 gigabyte
- Az összes információ tárolására szükséges kapacitás: 1 terabyte (1 billió byte).
- Egy képkocka renderelése: min. 45 perc, max. 20 óra
- A 110 darab Sun Sparcstation komputer a renderelésen napi 24 órában dolgozott.

A film a Pixar Animation Studios és a Walt Disney Pictures közös vállalkozásában készült.

Disney Rajzfilmgyűjtemény

Minden kazettában ajándék!

CSAK VIDEÓON!

N feledkezzen meg

a Rajzfilmgyűjteményben már megjelent videokazettákról

A kazetták megrendelhetők: **INTERFILM** 1113 Budapest, Karolina út 17. Tel.: 166-4032

RENDELÉSEM A KÖVETKEZŐ:

TOY STORY (2.400 Ft/db+postaköltség)	☐	BALU KAPTÁNY Kalandjai (1.600 Ft/db+pk.)	☐
TIMON ÉS PUMBA 1. (1.999 Ft/db+postaköltség)	☐	KIS HADLÉÁNY 3. (1.600 Ft/db+postaköltség)	☐
HERCEGNŐ SOROZAT 1. (1.600 Ft/db+postaköltség)	☐	POCAHONTAS (2.400 Ft/db+postaköltség)	☐
ALADDIN (1.999 Ft/db+postaköltség)	☐	CSIPET CSAPAT: Szavak és Érzelmek (1.500 Ft/db+pk.)	☐
		CSIPET CSAPAT: Nyugalom és Csókok (1.500 Ft/db+pk.)	☐
		CSIPERŐSZKEA (2.400 Ft/db+postaköltség)	☐

A MEGRENDELŐ NEVE:

További információ: InterCom, 1145 Bp., Mácsai u. 28-36. Tel.: 467-1467

TIMON ÉS PUMBA

A FÖLD KÖRÜL

Csak videón!

Ki ne emlékezne a fergeteses sikerd rajzfilm, Az Oroszlánkirály két kedves, vidám, mókás állatfigurájára: Timonra, a sivatagi ugrógérrre és Pumbára, a vaddisznóra. A két varázslatos mesefigura most újra életre kel, hogy immáron önálló kalandok során bizonyítsák, van helyük a nap alatt a gyermekek szívében.

A Timon és Pumba a Föld körül című, újabb egész estés Walt Disney-rajzfilmben a korábbi epizód szereplők főszereplőkké válnak. A komédias páros ezúttal országok nélkül mutogatja az oroszlánkirályi és oroszlánrészt vállal az újabb kalandokban.

A dolog ott kezdődik – vagy folytatódik? –, hogy Pumba egy baleset nyomán elveszíti emlékezőképességét. Olyannyira feledékeny lesz, hogy már abban sem biztos, vajon ki a barátok, hogy segítsenek egymáson. Így hát Timon

vajójában kicseréli is ő. De azért vannak a barátok, hogy segítsenek egymáson. Így hát Timon elhatározza, paljkájával neki-vég a globálisnak és felkeresi azokat a helyszíneket, ahol együtt éltek át a nagy kalandokat, remélve, hogy csak előjön az a fránya emlékezőképesség. Először – a kukacok nagy-nagy rémületére – katasztrófa-akomán vesznek részt a braziljai dőrdőben. El is rontják

■ gyomrukát úgy, ahogyan egy ilyen falatásban illik... Aztán meglátogatnak egy krokodilbét, aki valamit úgy hiszi, Pumba a mamája, és gyermeki szeretettel közeledik a „mam” felé...

Mert Timon minden tőle telhetőt megtesz azért, hogy nagy barátja emlékezetét visszacsalogassa. Még arra is vállalkozik, hogy Az Oroszlánkirályból ismert közös élményeket újratássa – egy személyben!

A zene sem maradhat ki egy Disney-rajzfilmből, így a nagy énekes-kentés előadásában meghallgathatjuk a *Stand By Me* című világszágit.

video
мультимедиа

KÉMEK, MINT MI

IGEN, NEM TÉVEDÉS!

EZÚTTAL

ELSŐSORBAN OLYAN

KÉMEKRŐL EJTÜNK

SZÓT, MINT

AMILYENEK MI,

ÁTLAGEMBEREK LEN-

NÉNK. VAGYIS KÉT-

BELEVEZÉS (-LÁBAS),

BOTCSINÁLTA

KÉMEKRŐL, AKIK

AZONBAN ÉPPEN

E SAJÁTOS

TULAJDONSÁGUK-

NAK KÖSZÖNHETIK

SIKERÜKET,

ÉS LEGFŐKÉPP

ÉLETBEN MARADÁSU-

KAT. A KÉMFILMEK

KÜLÖNÖS

VILÁGÁBA,

A VÍGJÁTÉK

ÉS A PARÓDIA

BIRODALMÁBA

KALANDOZUNK,

HOGY MEGISMERJÜK

A SZAKMA REJTEL-

MEIT ÉS A MÚFAJ

NAGYJAIT.

A legmenőbb kém

Minderre az alkalmat minden idők legtitkosabb ügynökének, Dick (Meg)Döglesznek, ■ híres, vagy inkább hírhedt Duplavé-cé Null-nullnak az újból munkába állása adja. (Mint ismeretes, ■ fedőnévben szereplő WC azt jelzi, hogy felhatalmazás nélkül használhatja öfelsége toaletjét, míg a 00-ás kódszám az IQ-jára utal.)

A legmenőbb kém szerelme elvesztése után fordított hanyatt ■ cégnek. Am melyik legmenőbb volt kém tud ellenállni ■ csábításnak, hogy újra farkaszemet nézzen régi ellenfelével, a megalománias Rangkor tábornokkal, aki a világhatalom megszerzésére tör? Annak meg különösen, hogy a csinos 3,14-es ügynöknő van segítségére. (Meg)Döglesz és Pi-pije elindul hát, hogy megmentse a világot. A harcban nem ismernek tréfát, tűzön, vízen, levegőben és lőháton küzdenek meg a veszedelmesen gonosz ellenféllel.

A *Drágám, add az életet!* (Spy Hard, 1996) vérbő komédia és paródia egyszerre, a főszerepben *Leslie Nielsen*mel. A nagyszerű színész a már töle megszokott, kellően komolyan lökött figurát hozza, ám számos új árnyalattal gazdagítja azt. Egy igazi szuperkémhez illően rengeteg nyaktörő mutatványt mutat be, a többségét maga is hajtotta végre. „Egy kaszkadőr bizonyára könnyűszerrel meg tudta volna csinálni az adott mutatványt, de nem biztos, hogy képes lett volna viccessé tenni azt” – állította erről *Robert L. Rosen*, a produkció egyik vezető munkatársa. A film egyebek mellett olyan ismert kém- és akciófilmeket parodizál, állít pellengérré, mint ■ *Célkeresztben* (In the Line of Fire, 1993), a *Féktelenül* (Speed, 1994), és a *Két tűz között* (True Lies, 1994). A sorból nem maradhatott ki a legújabb Bond-mozi, az *Aranyaszem* – *Goldeneye* (1995)

Dick (Meg)Döglesz: minden oké...

sem. Hiszen Bondnak rengeteget, mondhatni mindent köszönhet a műfaj.

James Bond, ■ keresztapa

A kémparódia ugyanis mint alműfaj ■ hatvanas évek közepén született meg, keresztapja pedig a filmtörténet leghíresebb ügynöke, James Bond volt. A főszereplésével készült regények, valamint az ezekből ké-

sztített filmek nemcsak alapjainak módosították a kémekről addig alkotott fogalmainkat, de évtizedekre meghatározták a műfaj irányvonalát is. Mi sem természetesebb, hogy mindenki a nagy Jamest akarta utánozni: stílusát, öltözködését, módszereit átvenni, sikerét megfogalni. Az utánzás pedig hol komoly, hol komolytalan formát öltött.

A hatvanas évek derekán elsősorban az angolok, a franciák és az olaszok ontították ■ szuperkémek főszereplésével készült szuper, de leginkább kevésbé szuper

vígjátékokat, paródiákat. Így született meg *James Tont – A nulladik akció* (James Tont Operazione O. No., 1965), majd angol színekben *Az egyes számú titkos ügynök* (No. 1 Secret Service, 1969), sőt *A második legjobb titkos ügynök széles e világon* (The Second Best Secret Agent in the Whole Wide World, 1965, GB) is. A Bond-jelenség természetesen nem került el a népszerű *Folytassa...*-sorozat készítőinek figyelmét sem, *Folytassa a kémkedést!* (Carry on Spying, 1964) című filmjükkal figurázták ki azt. A sorban sajátos helyet foglal el a hivatalos James Bond-sorozat filmje, a *Moonraker* (1979, brit-francia koprodukcióban), valamint a széria nem hivatalos darabja, a *Casino 007* (Casino Royale, 1967). A *Roger Moore* laza, könnyedebb alakításával fémjelzett első mozi annyira elment az önirónia, humor kiaknázásának irányába, hogy az szinte már az egész sorozat komolyságát, hihetőségét kérdőjelezte meg, sőt majdnem a végét jelentette. A másik viszont kimondottan paródiának készült, és érdekessége, hogy bár *Fleming* írása volt az alapanyag, nem a Broccoli-féle csapat készítette.

A magas szőke és barna esetel

A franciák a későbbiekben sem hagytak fel a kémgyártással. Kedves bohóságaik sorából kiemelkedik a *Magas szőke férfi*,

felemás cipőben (Le grand blond avec une chaussure noire, 1972), amelyben a titkosszolgálat belhaborújának a titkosszolgálat emberei isszák meg a levét. Köszönhető mind ez a szöszí kívülállónak, *Pierre Richard*nak, aki a maga ártatlan módján az események sűrűjébe csöppen, ám ütődöttsége és kételkedése folytán épkéz-láb kerül ki a legfontosabb csapdából, a legéletveszélyesebb helyzetből is. Kalandja olyannyira nevetgető, és ami a fő, sikeres volt, hogy elkészült a történet folytatása is (*A magas szőke visszatér*/Le retour du grand blond, 1974), sőt a filmet az amerikaiak is lekoppintották (*Magas barna férfi, felemás*

cipőben/The Man with One Red Shoe, 1985).

A magas szőke és barna esete a kémparódia legjellegzetesebb, leggyakrabban előforduló típusa. Ebben – a véletlenek szerencsétlen összjátéka folytán – mindig ártatlan kívülálló kerül az események sűrűjébe. A legtöbbszor egyedül, magára hagyva, olykor viszont egy-

Spionflóka

egy lágy szívű, főltébb csinos kémhölgy oldalán csettik-bottlik a hivatásos profil kökemény világában, és csak a jó szerencsének, az eszének, vagyis inkább a hihetetlen naivitásának, ütődöttségének köszönhetően sikerül (ám mindig) kimászni a slamasztikából.

Spionok és fiókák

Ezt a vonalat fejlesztette tovább William Dear, amikor a szív-döglesztő kinézetű és lefegyverzően jómódú bukkott diáktette meg filmjének hősévét, akit az európai osztálykiránduláson összetévesztenek a szuperkémmel. A *Spionflóka* (If Looks Could Kill, 1991) elképesztő robbanó elegye a műfajoknak, féktelen kalandozás a különböző helyszínek, korok és végletes jellemek között. A *Ki kém, ki nem kém* (Hanky Panky, 1982) című filmben viszont a jónévű és -kedvű chicagói építész alakító *Gene Wilder* bonnyolódik a szövevényes kém-törtéretbe. Pedig csak egy csi-

II és 1/2 kém

nos lány kérését akarta teljesíti, feladni egy csomagot a megadott címre.

A francia *Marhakonzerv-akcióban* (L'operatio Corned Beef, 1991) is hasonló a helyzet, csak hogy itt egy nyughatatlan ideggubanc kereszteli a kökemény szuperügynök útját. A feladat így rögtön megduplázódik: miközben a kábítószeralózat tagjai után nyomoz, igyekszik mihamarabb megszabadulni a koloncától is. Talán mondani sem kell, minden próbálkozása csúfos kudarcba fullad, sőt az „ideges” még a barátjánévvel is kikezd. *Jean-Marie Poiré* szatirikus ügynök-komédiája a műfaj egyik legjobb darabja.

Leslie Nielsen, a nagy összekacsintó:
Drágám, add az életet!

Szexi kémek és kémnők

Ritkán, de még az is megesett, hogy a „csinos” partnernő nem kém volt, hanem férfi. Az *Örült nők ketrece* (La cage aux folles, 1978) című fergeteges olasz-francia vígjáték folytatásában – *Kémek a lokálban* (La cage aux folles, 1980) – a főszereplő férripáros szerelmi cívódásába a többszörösen megcsavart kém- és krimisztóriáratlan eseményei szólnak bele. A *Kémek és szeretőkben* (Spies and Lovers, 1989) hőse viszont szexi orosz kémnő, aki törpe segítőtársával az örök élet titkát felfedező disszidáns tudós után nyomoz Kaliforniában.

A kémparódia másik kedvelt figurája az egykori vagy aktív kém, aki szembekerül munkaadójával, felettesével, esetleg valamelyik kollégájával. Jó példa erre a brit *Kémek* (S.P.Y.S., 1984), amelyben a két fölöslegessé vált CIA-ügynök felajánlja szolgálatait a KGB-nek. A *Kémek, mint mi* (Spies Like US, 1985) ugyancsak két ügyefogyó ügynökre viszont akaratán kívül húzza keresztül az amerikai héják tervét, mellyel atomháborút akarnak kirobbantani.

Visszavonult kémekeskék

A harmadik leggyakoribb variációt a visszavonult kémekeske je-

lenti, akit még egy utolsó akcióra mozgósítanak fölöttesei. A *Drágám, add az életet!* mellett ebbe a kategóriába tartozik a *2 és 1/2 kém* (Undercover Blues, 1993), melynek ügynök házaspárja gyermekáldás miatt vonult vissza a szakmától. Főnökeiknek csak hosszas rábeszélés után sikerül rábíruik őket, hogy két babázás között szenteljenek már egy kis figyelmet a cseh titkosszolgálat rettegett főnöknőjének, aki szorgalmasan lopkodja az atombombákat, hogy fölöttébb aljas célját megvalósítsa. És a kémpár mit tesz, a 1/2 kémet, azaz kilencnépás csemetéjüket is bevetik a sorsdöntő akcióbá.

Az ilyen típusú hősök sikere az-zal magyarázható, hogy olyan karakterek, mint amilyen titokban mindenki szeretne lenni. Olyan emberek, akik nem félnek kihívni maguk ellen a sorsot, az egész világot, és a fizikai képességük, szépségük és „magasfokú intellektusuk” következtében képesek legyőzni bármilyen akadályt. És ami nem elhanyagolható, mindig élve kerülnek ki a buliból.

Magyar paródiák

A kémparódiák készítéséből természetesen a magyar filmek sem maradtak ki. *Oláh Gábornak a múmia közboszól* (1967) és *Révész Györgynek Az oroszlán ugrani készül* (1969) című filmje, valamint *Ternovszky Béla* rajzfilmje, a *Macskafogó* (1986) bevalótlan a nyugati gengszter- és kalandfilmek paródiájának készült, és mint ilyenekben, számos utalás felfedezhető bennük az „őstípusra”. Mindhárom jellegzetesen keleti termék volt (még

■ magyar–NSZK–kanadai koprodukcióban készült *Macskafogó* is), hiszen úgy parodizálták a „bűnöző” nyugat figuráit, filmjeit, elítélt (és tiltott) műfajait, hogy a magyar néző az eredeti legfeljebb csak a ritka nyugati turistaútján láthatta. Ha láttát! Akkoriban ugyanis inkább a szappan, majd a Gorenje hűtőgép és a videó volt a sláger.

A nagy összekacsintás

A kémparódia, de mindenféle paródia megértéséhez elengedhetetlen, hogy a néző ismerje az alapanyagot, tudja, hogy a film kit vagy mit és hogyan paródiál. Mert míg a kémvígjáték egységes nyelvet használ, amely a világ minden részén érthető, addig a paródiánál döntő jelentősége lehet minden egyes mondatnak, jelenetnek, poénnak. Mert jókat lehet nevetni *Leslie Nielsen* ökörségein, de mennyivel más a helyzet, ha a nézőnek beugrik, hogy most *Schwarz* filmje, a *True Lies* – *Két tűz között* van terítéken, vagy éppen *Keanu Reeves* moziját, a *Féktelenül* figurázza ki. A film készítőivel való ilyen összekacsintás adja a paródiák igazi sava-borsát, a tudom, hogy tudod, hogy tudom adrenalin-bizsergető érzését.

Szilágyi G. Gábor

INGYEN KAPHATJA TÉKÁJÁBAN A VIDEO MAGAZINT!

Az a videótér szerető vendég, aki havi 20 alkalommal kölcsönöz videótékáitól az alábbi tékák valamelyikét, a következő hónapban ingyen megkapja a videótékától a Video Magazin legújabb számát!

A tékák és a Video Magazin kölcsönzés közötti időtáv kezesrel. További kölcsönzések bekapcsolódhatnak az akcióba!

Az akcióban résztvevő tékák neve és címe elérhető az Internetre is: <http://www.kisgazdasag.hu/engpage/>

Ha tetszik az állat vagy bővebb információkat kívánsz, máris hívj a Video Magazin vendégre: 751-2859 és telefonpárbeszél. Az alábbi tékákban kaphatja ingyen a Video Magazint, ha havi 20 alkalommal kölcsönöz más-más videókat!

Aré Videotéka	Jászladány, Kossuth út 127.	Privat Videotéka	Kiskunmajs, Károlyi Miksa u. 4.
Ász Videotéka	Szendről, Városlát út 10.	Rosál Sándor	Tál, Dr. Károlyi Miksa u. 4.
Babina Videotéka	Hajdúbészeremény, Homor u. 7.	Rocky Videotéka	Pozsony, Székelydűlő u. 1.
Bonus Videotéka	Hajdúbészeremény, Tessedik út 3.	Serény Videotéka	Tízavapóvár, Alsó tér 2/A
Bucskó László	Csepreg, Kazinczy u. 1.	Singer Videotéka	Csepreg, Fő út 40.
Cantrum Videotéka	Nyírágy, Árpád tér 2.	Snap Videotéka	Lesnyék, Mátészék u. 126.
City Videotéka	Siófok, Fő u. 45.	Tisza Videotéka	Vas, Dr. Csabai László u. 39.
Czigány Sándor	Székesfehérvár, Győmszők u. 18.	Tisza Videotéka	Héves, Rákóczi út 9.
Czipka Videotéka	Térszabótelep, Balczay Zs. u. 58.	Tisza Videotéka	Héves, Hosszú Híd út 20.
Dina Videotéka	Zalaegerszeg, Tüskésszög út 8.	Tiszafő Videotéka	Újfehértó, Békemeny út 4.
Danay Videotéka	Taksony, Kőszeg u. 68.	Tiszafő Videotéka	Kapuvár, Radványi u. 2.
Filmzige	Csepreg, Mátyás J. út 3.	Tiszafő Videotéka	Ménfőcsanak, Fő út 42.
Fox Videotéka	Szemérem, Csák P. u. 17.	Tiszafő Videotéka	Sárvár, Csabai u. 9.
Griff Videotéka	Bakony, Szépi László út 123.	Therma Videotéka	Győr, János út 37.
Happy End Videotéka	Pécs, Rákóczi út 11.	Toni Videotéka	Agárd, János Bolyai u. 23.
Holnap Videotéka	Torján, Pálfi út 8.	Top Videotéka	Székesfehérvár, Szent István út 28/2
Jolly Joker Videotéka	Szeged, Szépi u. 72.	Top Ten Videotéka	Békéscsaba, Huszár u. 7.
Judy Videotéka	Kiskunhalas, Füzös Gábor u. 51.	Tök Jé Videotéka	Sárvár, Városház u. 62.
Juna Videotéka	Gyula, Törökgyörgy tér 11.	Videofix Videotéka	Budapest, XX., Városház u. 93.
Keri Videotéka	Veszprém, Chalkó u. 23.	Videotéka	Budapest, XX., Károlyi u. 4/b
Kiki Videotéka	Kolozs, Obermayer tér 7.	Videotéka	Kisvárd, János u. 62.
Károli Mazi Videotéka	Budapest, Herold u. 31.	Videotéka	Pécs, Zrínyi Vilmos u. 47/a
Kukorica Videotéka	Kurszentrárt, Kővárosi tér 9.	Videotéka	Budapest, XI., Fehérvári út 73.
M & F Rt.	Adony, Rákóczi út 10.	Videotéka	Kiskunhalas, János út 7.
Malibu Videotéka	Fonyód, Rósa u. 18/b	Videotéka	Cigánd, Rákóczi út 34-36.
Marshall Videotéka	Budapest, Maribau u. 1.	Videotéka	Erd, Emma u. 5/a
Menő Manó Videotéka	Dunaharaszti, Kiss Ernő u. 5.	Videotéka	Győr, Radvány u. 6.
Mozikum Videotéka	Dunaharaszti, Fő út 78.	Videotéka	Székesfehérvár, Károlyi út 47.
Monia Videotéka	Sárvár, Kossuth u. 1.	Videotéka	Alony, Székely u. 129.
Neo Modell Bt.	Székesfehérvár, Öreghegyi posztó szobor	Videotéka	Ásód, Fehérvári út 5/1
Nemethi RTV Szervíz és Videotéka	Budapest, Bertha József u. 44.	Videotéka	Écs, Fő út 48/A
Paksi István	Budapest, Károlyi u. 131.	Videotéka	Megyer, Székely út 7.
Pinea Videotéka	Letenye, Sétó tér 2.	Videotéka	Platánfalva, Váncsics u. 18.
Play Videotéka	Bogyszállás, Balczay Zs. u. 2/a	Videotéka	Sárvár, Mátészék út 69.
Prima Videotéka	Budapest, Zengő u. 1/b	Videotéka	Tudapest, 23., Hegyvidék, Dunaújváros
Réka Videotéka	Hajdúbészeremény, Bem J. u. 44.	Videotéka	Budapest, XIII., Mátyás u. 48.
Réka Videotéka	Győr, Rákóczi út 16.	Videotéka	Budapest, XVI., Árpád út 91.
Réka Videotéka	Győr, József u. 32.	Videotéka	Budapest, XVI., Árpád út 44.
Réka Videotéka	Győr, József Árt u. 165.	Videotéka	Budapest, 17., Fehérvári út 3.
Réka Videotéka	Sopron, Török u. 8.	Videotéka	

1997

TOP 40

MEGVÁSÁROLHATÓ VIDEÓKAZETTÁK

FEBRUÁR

video
magazin

PREMIER
VIDEOHÁZ

F E D E Z Z E F E L A V I L Á G O T !™

Discovery
CHANNEL

1997

TOP 40

MEGVÁSÁROLHATÓ VIDEOKAZETTÁK

FEBRUÁR

A Toplista a Premier Videoháza, a Rocky Videokazetta Nagy- és Kiskereskedés, valamint a Select Video eladási statisztikája alapján készült.

(A lista abc-sorrendben tünteti fel a címeket, nem az eladási adatok alapján.)

Atrium vadvilága (National Geographic)	Na
Aladdin és a tolvajok fejedelme (Walt Disney)	Indul a bakterház
Ben Hur (MGM/UA)	Kellemes kellemetlenségeket Mr. Bean (PolyGram)
Biró Ica – Testszépítő	A maszk
A cápák árnyas birodalma (National Geographic)	Mr. Bean kalandjai (PolyGram)
Cindy Crawford – Fitness csak neked	A nagy amerikai vadon
Cindy Crawford – Szépség és egészség	A Notre-Dame-i toronyőr (Premier)
Charles Schiffer I-II. (Fox Video)	Porahontas (Walt Disney)
Csillagkapu – Stargate	Porahontas: A legenda (Premier)
Csipkerózsika (Walt Disney)	Ponyvaregény
A delfinek élete és ifjúi	Reflektorfényben: Mr. Bean
Mr. Hard: A élet mindig drága (Fox Video)	A rettenthetetlen (Fox Video)
Dirty Dancing	Sivatagi show
Dumb és Dumber – Dilibogyók	A szépség és a szörnyeteg (Fümete Kft.)
A dzsungel könyve (Premier)	Tengeri kincs (Discovery)
Eric van Cleef: Fény a fáraónak	A tigrisek földjén (National Geographic)
A nagyvad állomány (Discovery)	Tom és Jerry és a ciculány
Garfield 5.	Vacak, a hetedik testvér
Hair (MGM/UA)	A világ legcsodája I-IV. (Discovery)
Hegedűs a háztetőn (MGM/UA)	Vuk

PREMIER
VIDEOHÁZ

A kazetták megvásárolhatók:

PREMIER VIDEOHÁZ: 1061 Budapest, Andrásy út 33. (Nagymező utca sark) Tel./fax: 269-6812 ROCKY VIDEOKAZETTA NAGY- ÉS KISKERESKEDÉS: 1132 Budapest, Visegrádi u. 31. Tel.: 270-2936, 06-30-432-226, 4400 Nyíregyháza, Bujtos u. 19. Tel.: 42-410-033, 06-30-356-090 SELECT VIDEO – másoros videokazetták értékesítése viszonteladók részére: 1131 Budapest, Rokolya u. 30. Tel.: 149-0531, 06-30-518-416

AZ ESŐERDŐ SZELLEMEI

Ismeretterjesztő film

Mit szólna, ha csaknem 5000 kilométeres utazást tehetne az Amazonas torkolatától egészen a világ legnagyobb védett eserdejéig? Ha olyan érintetlen természeti környezetben találhatná magát, ahol több állattaj él, mint a Föld bármely más hasonló nagyságú területén? Ha láthatna egy kétméteres vidrát, amely a jaguárral is elbír? Mit szólna, ha találkozhatna a Esőerdő Szellemeivel?

AZ ISMERETLEN GALAPAGOS

Ismeretterjesztő film

Több mint ezer km-re Ecuador partjaitól háborítatlan békében olyan élővilág fejlődhetett ki a Csendes-óceáni szigetsoporton, amely páratlan a Földön. Érintetlen kis gyöngyszem ez, amelyen Charles Darwinnak elég volt öt hetet eltöltenie, hogy megalkossa a evolúció elméletét. A híres tudós kései utódai most bemutatják nekünk ezt a földi paradicsomot, tengeraltárjárójukkal eljutva a óceán mélyére is.

A TILTOTT VÁROS

Ismeretterjesztő film

A DISCOVERY Channel munkatársai elsőként filmezhették le a pekingi titokzatos „Tiltott Várost”, a hatalmas kínai főváros szívéét, amely hosszú ideig volt zárva a külvilágtól. A film elkalauzol ebbe a különleges világba, és emellett korabeli festmények, történelmi és irodalmi emlékek segítségével betekintést nyújt a Kínai Császárság történelmébe.

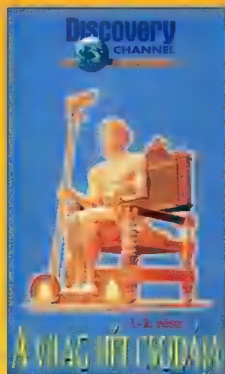
TENGERI ERŐD

Ismeretterjesztő film

Szeretné tudni, melyik Amerika legfurcsább, legkülönlegesebb városa? Segítünk: 300 méter hosszú, 24 emelet magas, 13 millió liter repülőgép-üzemanyagot hordoz a gyomrában, 61 vadászrepülő a fedélzetén, és 5800 ember úszó otthonul szolgál. A film bemutatja ennek a hatalmas monstrumnak a csúcstechnológiáját és lakóinak izgalmas életét.

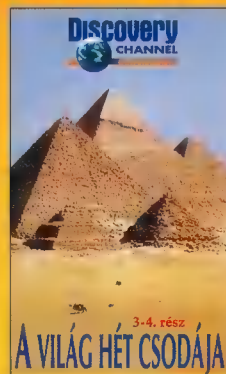
A VILÁG HÉT CSODÁJA 1-2.

Ismeretterjesztő film

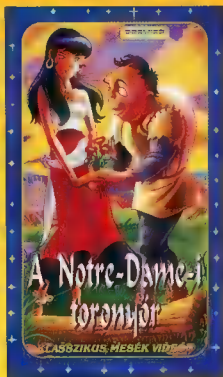
A RHODOSZI KOLOSSZUS
AZ OLYMPOSZI ZEUS SZOBOR
A BABILONI FÜGGÖKTEREK
AZ EPHEOSZI ARTEMIS TEMPLOM
A PHAROSI VILÁGÍTÓTORONY
A HALIKARNASSOSI MAUZOLEUM
AZ EGYIPTOMI PIRAMISOK

A VILÁG HÉT CSODÁJA 3-4.

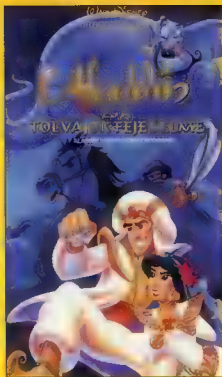
Ismeretterjesztő film

Ezek a fenséges és gigantikus építészeti remekművek még ma is ámulatba ejtik az embereket. A hét csodából napjainkra már csak az egyiptomi piramisok maradtak fenn. Ezért a film készítői véghezvitték a lehetetlent: a legújabb háromdimenziós számítógépprogramok segítségével „újjaépítették” a csodálatos alkotásokat, és bemutatják nekünk a híres építmények történelem-formáló szerepét.

A NOTRE-DAME-I
TORONYÓR

rajzfilm

A romantika alapművének számító történet rajzfilmváltozatában aligha fog bárki is csalódni. A tásztól külsejű, ámde vonzó lelkű Quasimodo szerelme a lenyűgöző szépségű Esmeralda iránt józan ésszel szemlélve nem teljesülhet be. Amikor azonban a púpos toronyőr megmenti szerelmét a halálos veszélyből, a szépséges cigánylány megsejti a torz mellkas mögött az érző szívet.

ALADDIN ÉS A
TOLVAJOK FEJEDELME

rajzfilm

Az új folytatásban találkozhatunk Aladdinnal, Jázmín hercegnővel, a palack szellemével, Dzsinnel, Jágóval, a hóbortos papagájjal, Abuval, a csibész majommal, és az Aladdint segítő varázsszönyeggel is. Megjelenik Cassim, a Tolvajok fejedelme, aki egyben Aladdin apja, ezenkívül Saluk, a gonosz rablóvezér, és az *Ezerégy éjszaka*ből jól ismert negyven rabló, hogy megtalálják a mindent arannyá változtató Midasz Kezet.

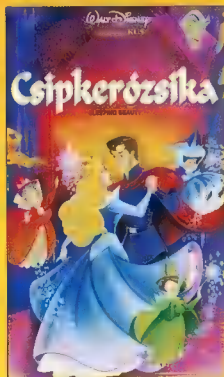
POCAHONTAS

rajzfilm

Walt Disney filmkészítői hűek hagyományaikhoz – a Pocahontas nem marad el a korábbi nagy sikerektől. Egy szerelem kalandos története – kétszeres Oscar-díjas zene kíséretében – ezúttal is csodálatosan ötvöződik romantikával és vidámsággal. A távoli egzotikus tájon játszódó mese csupa ismerős, mindenütt egyformán fontos érzésről szól – az őszinte szeretetről, szerelemről és barátságról.

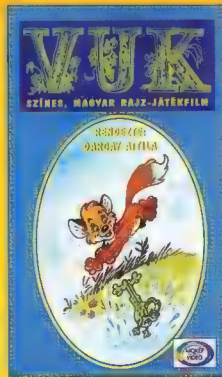
CSIPKERÓZSIKA

rajzfilm

Egyszer, nagyon-nagyon régen, élt egy gyönyörű hercegnő, akit Aurórának hívtak. Egy szörnyű átok miatt megszárt az ujját, és örök álomba szenderült. De Auróra három vidám tündér-keresztanyja rájött, mitől törik meg a varázst: a bátor Phillip herceg csókjával felébresztheti a hercegnőt, ha előbb megküzd a leggonoszabb és legádázabb varázslónővel, akit a Föld valaha a hátán hordott.

VUK

rajzfilm

A kiskorának az ember kiirtotta a családját. Vuk azért nem pusztult el, mert akkor éppen elcsavargott otthonról. Korán rá kell döbennie az őt körülvevő veszedelemre. Felnevekedve az erdő híres vadásza lesz, s kiszabadítja fogságából későbbi párját, a szépséges rókalányt, akivel könyörtelen bosszút állnak nagybátyja, Karak elpusztításáért.

POCAHONTAS

A LEGENDA

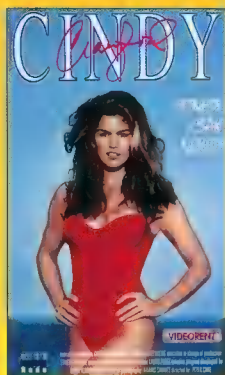

romantikus film

A legenda megelevenedik – rajzfilm után ezúttal élő szereplőkkel. John Smith kapitány 1607-ben tette a lábát az ígért földre. A háborítatlan, vad vidék indián őslakói elfogják és ártatlanul halálra ítélik. Az életet azonban megmenti Pocahontas, a gyönyörűséges indián hercegnő. A kalandokkal és romantikával teli történet bemutatja, hogyan született meg a tiszta szívű indián lány legendája.

CINDY CRAWFORD

FITNESS CSAK NEKED

Fittness csak neked

CINDY CRAWFORD

SZÉPSÉG ÉS EGÉSZSÉG

Szépség és egészség

TARTSD MAGAD FORMÁBAN
CLAUDIA SCHIFFERREL!

Tartsd magad formában

„Foglalkozásom megkívánja, hogy vigyázzak a testemre. Így az elmúlt két évben fitness-edzőm, Radu által kidolgozott tornagyakorlatokat végeztem. Természetes környezetben, remek zenére végzett gyakorlatok segítik szinten tartani az energiámat. Úgy érzed, hogy nem is fitness-programot, hanem zenés videót nézel. A mozgás segíti formáim alakodát és jobb közérzetet les, mint valaha!” – Cindy Crawford

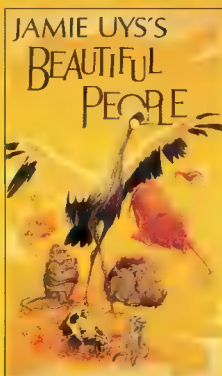
Ez az ideális testedzési program fejleszti a test erejét, gyorsaságát, egyensúlyérzékét és rugalmasságát. Atlétikai program is, mely különféle sportágak, mint például a korcsolyázás, a kosárlabda, sőt a szumópankráció természetes mozgáselemeit ötvözi. A fitness-tornagyakorlatok alatt figyeljük a csodás helyszíneket, a nagyszerű zenét, közben pedig érezzük jól magunkat.

Schiffer esetében a fitness nem játék. A tökéletes test számára munkaeszköz. Ezért kellett edzőjével olyan gyakorlatokat kidolgoznia, melyek bárhol, bármikor rendszeresen elvégezhetőek, és hatékonyan segítenek megőrizni a comb, a vádli és a fenék, valamint a has, a karok, a hát és a keblek feszességét, ruganyosságát. Claudia e programokban közreadja mindazt, amit az elmúlt években megtanult a fitnessről.

A CÁPÁK ÁRNYAS
BIRODALMA

A cápák árnyas birodalma

SIVATAGI SHOW

Sivatagi show

A DELFINEK ÉLETE
ES TITKAI

A delfinek élete és titkai

A National Geographic egyik leghíresebb filmje, *A cápák árnyas birodalma* egy olyan különleges utazásra hív, amely során tanulmányozhatod ezeket a félelmetes híró halakat és szembesülhetsz a rőlük keringő mendemondákkal. Ereszkedj le a mélyére egy különlegesen kiképzett ketcében és vedd szemügyre a cápákat saját közegükben! Szemről szembe találod magad a kegyetlenség élő jelképeivel, és megismerheted az igazságot a rendkívüli lényekről.

A szenzációs felvételekben bővelkedő természetfilm Afrika különböző területeinek állatvilágát mutatja be. Megismerkedhetünk a Kalahári- és a Namib-sivatagban élő állatokkal és különleges szokásaikkal. Tanulmányozhatjuk viselkedésüket, humoros képeket láthatunk mindennapi életükről és küzdelmükről a fennmaradásért vívott harcban.

Az ember és a delfin között ősidőktől fogva különös kapcsolat áll fenn. Kutatjuk viselkedésüket, intelligenciájuk titkait és vonzódásukat hozzánk. Ezt a csodálatosan fényképezett filmet a világ szíbből szíbb tájain forgatták Írországtól a Hawaii-szigeteken át Ausztráliáig. Bravúros felvételek, tudományos magyarázatok, legendás történetek mutatják be tengeri barátaink életét fogságban és természetes környezetükben.

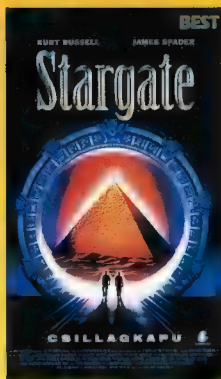
PONYVAREGÉNY

Krim

Jules és Vincent profi bérnyilkosok, akiket főnökük, Marsellus megbíz egy rejtélyes fekete táská megszerzésével. Marsellus Vincent számára külön megbízást is ad. Szórakoztatnia kell feleségét, Miát, amíg ő távol van. Ez a feladat Vincentnek rázós pillanatok okoz. Butch ökölvívó, akit Marsellus lefesz, hogy veszítsen el egy mérkőzést. Butch azonban alaposan átveri megvesztegetőjét.

CSILLAGKAPU

1928-ban a piramisok mellett egy csodálatos leletre bukkannak, melynek anyaga ismeretlen. A rajta levő hieroglifákak sikerül megfejtjenie Daniel Jacksonnak, és ezzel megnyílik ■ Csillagkapu egy ismeretlen bolygó felé. De ■ kapu pillanatnyilag csak odafelé működik, a visszafelé vezető úthoz ■ ottani szimbólumokra is szükség van. Vissza tud-e térni ■ csapat ■ Földre? Fantasztikus kaland a múltba és a jövőbe.

DIE HARD 3: AZ ÉLET MINDIG DRAGA

John McClane ex-rendőr (Bruce Willis) számára ez az augusztusi nap is ugyanúgy indul, mint a többi: iszonyú fejfájással. Ám New York egyik órszobáján megcsörren a telefon, és a telefonáló közli: imént robbantott fel egy metróállomást, és továbbiakat is a levegőbe repít még, ha John McClane nem áll rendelkezésére, és nem hajtja végre utasításait. McClane ismét beszáll a halálos körhintába...

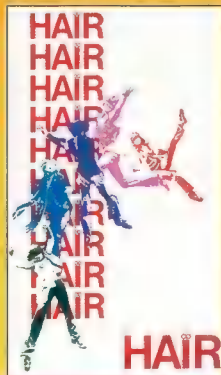
A RETTENTHETLEN

at 1000 m

Amikor William Wallace-nek megerősözik, majd megölik szerelmét a portyázó angol katonák, valami megszoktak benne. A mindenre elszánt skót férfit eleinte csak „bosszúvágy fűti, meg akarja találni a tetteseket, hogy leszámoljon velük. Azután hamarosan ráébred, mi forog köcskán: országa és népe függetlenség van veszélyben. És félelmet nem ismerve harcra száll a betolakodókkal.

HAIR

Egy vidéki srác megkapja behívóját, és a sorozásra a fővárosba utazik. Aztán meglát egy gyönyörű lányt lóháton, akibe talán beleszeretne, ha a legkisebb esélye is volna rá, hogy még egyszer találkozzanak. Ám új barátai erről egészen másképpen vélekednek. A hippiknek semmi sem lehetetlen: az ő életüket más törvények irányítják, kizárólag olyanok, melyeket saját maguk hoztak.

BEN-HUR

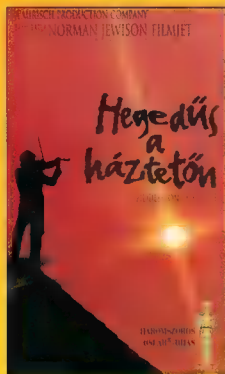

~~~~~ film

Minden idők legnagyobb filmje a Római Birodalomba, Jézus korába kalauzolja nézítőit. Ben-Hur, Júdea hercege számtalan, több földrészen átvetett kalandja során szembeszáll a nagy hatalmú birodalommal, hogy megvédje családját és népét. A mozitörténet legnagyobb filmjében minden grandiózus: a legtöbb Oscar-díjat nyert alkotás elkészítésében ötvenezernél több munkatárs dolgozott közre, és nívócazer statisztá vett részt.

HEGEDŰS A HÁZTETŐN

játékfilm

„Ha én gazdag lennék...”- dúdoljuk sokan, és hatalmas vagyonról álmodozunk. Pénze Tevének, a tejsemernek sincsen, de van három eladó lánya. Ez pedig kész csőd, ha nem sikerül megfelelő férjet találni nekik. De mit tehet egy zord atya, ha egyszer vajból van a szíve? Vannak történetek, dallamok és emberek, melyek örökké ismerőssé váltak, és sosem szeretnénk elfelejteni őket.

ÜKÖRSÉGEK SZÜNET NÉLKÜL

humorfilm

Ebben a fergeteges humorösszeállításban Benny Hill ismét kitesz magát. Színpadra lép például mint Elvisz Prézli, az öreg rocker. Később pedig a Kordában a csorda című szappanoperában láthatjuk mint derék cowboyt, aki ártatlan szülőanyagot csábít föl magához azzal az ürüggyel, hogy megmutatja nekik a billoggyűjteményét. Ráadásként végigkacaghatjuk az egyik Benny Hill Show-t svédre szinkronizálva is...

POÉN POÉN HÁTÁN

humorfilm

A komédia koronázatlan királyának legjobb jeleneteit nevezhetjük végig ezen a kazettán. A főállású pancser visszatér: ezúttal mint Bűzfűző Bill, a vadnyugat rettegett hőse, ezt követően pedig fellép a KANBARÉ-ban is. A kacagások közben megtanulhatjuk azt is: örök érvényű bölcsességet is, hogy: Akinek nem tetszik a kabaré, azt felhúzzuk egy karóra!

MR. BEAN

BÁMULATOS KALANDJAI

beszél

A sorozat első darabja 1990-ben nyert Arany Rózsadíjat Montreaux-ban, a televíziós fesztiválon. Azóta már az egész világ ismeri a földkerekség leggátiasabb emberét, akinek személyisége parádés ötvözte az ártatlanságnak, a rosszindulatnak és a leleménységnek. Legyen akár VIZSGÁN, TENGERTARTON, avagy TEMPLOMBAN, - Mr. Bean mindig talál olyan utat, amelyről normális ember el sem gondolkozna.

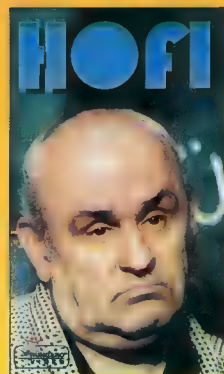
KELLEMS KÁRCSONYT, MR. BEAN

beszél

Kellems kárcsonyt, Mr. Bean!
Hurrá, hurrá, sőt hipp és hopp, itt van végre a kárcsony, juhé, mi több, ihaj és csuhaj, Irma meg-látogat, én meg készítem a pulykát, vettem néhány fantasztikus és meglepő ajándékot.
Mr. Bean a 426-os szobában
Kellems kis szállodai tartózkodás, néhány cserét ugyan csináltam a foglaláskor...

HOFI

beszél

A magyar humoristák koronázatlan királya, Hofi Géza számára mindenki célpont a közeli és távoli múltból, senkit és semmit nem kímél, legkevésbé a rekesz-izmokat. A videóváltozatnak ráadásul az előnye is megvan, hogy ha nem értünk egy poént, mert a többiek még nevetnek, vissza lehet tekerni!

Jön! Jön! Jön!

Jatekhaboru
(Toy Story)

Kelly
hősei

Timon és
Pumba

Vili,
a veréb

Discovery
Channel:
Titanic

A hercegnő

Hid a
Kwai folyón

Magányos
Varas

Asterix
nagy csatája

Asterix és
Kleopátra

A gazdag
fiaskott

Sztálingrád

Elefánt
kalandok

Seregszeti
krónika

Mr. Bűn,
a kapitány

Járvány

Ausztrália
újabb csodái

Mr. Bean
borzasztó
bonyodalmai

Szatfi

FELVONÓK
10 hét alatt

Mr. Bean cipős
csinnyevései

A szakasz

PREMIER
VIDEOHÁZ

ROCKY

SV
SELECT VIDEO

A kazetták megvásárolhatók:

PREMIER VIDEOHÁZ: 1061 Budapest, Andrásy út 33. (Nagymező utca sarok) Tel./fax: 269-6812 ROCKY VIDEOKAZETTA NAGY- ÉS KISKERESKEDÉS:
1132 Budapest, Visegrádi u. 31. Tel.: 270-2936, 06-30-432-226, 4400 Nyíregyháza, Bujtos u. 19. Tel.: 42-410-033, 06-30-356-090
SELECT VIDEO – műsoros videókazetták értékesítése viszonteladók részére: 1131 Budapest, Rokolya u. 30. Tel.: 149-0531, 06-30-518-416

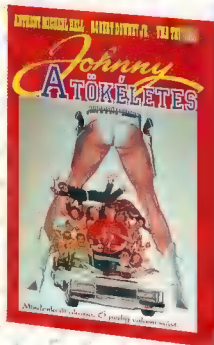
FEBRUÁRTÓL A VIDEOTÉKÁBAN

Kérje ingyenes katalógusunkat.

MIRAX Nemzetközi Filmforgalmazó és Multimédia Kiadó Kft. 1113 Budapest, Karolina út 34/a.

Tel./fax: (36-1) 209-2919, 209-2920 e-mail: mirax@mirax.hu

Keresse filmjeinket az interneten a „www.mirax.hu” címen!

JOHNNY, A TÖKÉLETES

Johnny Walker átlagos amerikai tizenéves lenne, csakhogy a pályán a fiú aranyár. El is indul a licitálás, de nem biztos, hogy az viszi a srácot aki többet ígér... Színes szinkronizált amerikai vígjáték. Szereplők: Anthony Michael Hall, Robert Downey Jr., Uma Thurman. Rendezte: Bud Smith

HYBRID

A távoli jövőben dúló háború túlélői biztonságban hiszik magukat, amikor az állandó ionviharok elől menekedtek találnak egy elhagyott építményben. Hamarosan azonban kiderül, hogy egy laboratóriumba tévedtek, amelynek teremtménye, a gyilkoslás és szaporodásra programozott mutáns szintén a túlélők közt van. Színes szinkronizált amerikai sci-fi. Szereplők: John Barrymore III., Brinke Stevens. Rendezte: Fred Olen Ray

BÖRTÖNHÁBORÚ

Egy CIA-ügynököt nem elég egyszerűen félreírni! Így gondolkoznak Mace Richter egykori munkaadói, s hogy végleg elhallgatassák börtönbe juttatott emberüket, zsoldosokat küldenek a nyákára. A felszámolásra váró börtönben már csak néhány ór és hat halálraítél maradt, ezért a CIA nem számít ellenállásra... Színes szinkronizált amerikai akciófilm. Főszereplő: Paul Michael Robinson. Rendezte: Fred Olen Ray

MINDENKI MÁSKÉPP KIVÁNJÁ

A félreérthetetlen helyzetben talált Axel barátjának kipenderítési lakásukból, így a pörüljárt gavalier kénytelen régi barátjánál fedelmet keresni. Csakhogy hiába próbálkozik, nem sikerül egyikőjüköz sem bekönyörögnie magát, egyedül a homoszexuális Norbert ajánlja fel segítségét és ez végképp felforgatja Axel életét... Színes szinkronizált német vígjáték. Szereplők: Til Schweiger, Katja Riemann. Rendezte: Sönke Wortmann

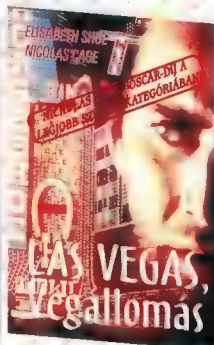
KÁOSZ TÉVÉ

A tévétársaságok közt állandóan folyik a harc a nézettségért. Sokszor a legfurcsább ötletek bevetésével sem riadnak vissza a „szakemberek”, ráadásul a tettészeli Index-számláló is elomlik, így lesz a nagy állami tévéállomás az utolsó a listán, míg egy közösségi tévé az első helyre kerül. Ezt persze nem lehet annyiban hagyni! Színes szinkronizált amerikai vígjáték. Szereplők: Robert Wuhl, Rod Taylor. Rendezte: Robert Wuhl

BOSSZÚ A SÍRBÓL

Az elevenen eltemetett férfit egy kisgyermek menti meg és a gondos ápolás visszahozza őt az életbe. Nincsenek azonban emlékei arról, ki is ő valójában, miért és hogyan került a sírgödörbe, s hogy vajon ki akarta halálát. Pedig fontos lenne, hogy rájöjjön mindeire, mielőtt ellenségei rátámadnak... Színes szinkronizált amerikai thriller. Főszereplő: Robert Ulrich. Rendezte: Johnny E. Jensen

LAS VEGAS, VÉGÁLLOMÁS

Ha valaki észrevétlenül akar elűlni az életből, nem találhat jobb helyet mint Las Vegas. A város fény és emberkavalkádjá adja a háttérhez, hogy Ben, a sikertelen forgatókönyvíró halálra igya magát. Csak egy utcalány veszi észre őt és kettejük közti furcsa megállapodás születik: nem kérdezi miért kell így lennie, csak együtt töltek el az utolsó napokat... Színes szinkronizált amerikai dráma. Szereplők: Nicholas Cage, Elisabeth Shue. Rendezte: Mike Figgis

TÁRSAS-JÁTEK

Jane és Kate ígéretes tehetségű komikusok, ám Dublin utcai helyett szívesebben mutatnák be tudományukat a menő kávékban. Zavaros szívügyeik is a karrier ellen dolgoznak, mivel Jean először elfogadja fiúja házassági ajánlatát, később azonban pánikba esik és mindent a feje tetejére állít... Színes szinkronizált tv vígjáték. Szereplők: Pom Boyd, Gina Moxley, Sean Hughes. Rendezte: Trish McAdam

Az utóbbi időben több olyan amerikai filmet láthattunk, melynek hősei között magyarok is felbukkannak. Hollywood időről időre szükségét érzi ennek, mely lehet egyfajta sajátos tiszteletadás a rengeteg magyar származású filmes előtt, akik tevékenységükkel, filmjeikkel hozzájárultak az álmváros felemelkedéséhez, hírnevének öregbítéséhez. Ám lehet a véletlen műve is, ha az alkotók egy „ egzotikus” európai országból származó figurát kívánnak megteremteni. Talán ez is lehet az oka, hogy a rólunk rajzolt kép meglehetősen vegyes színezetet mutat. Míg régebben elsősorban valamiféle nosztalgikus kép élt a leginkább magyar származású forgatókönyvírók, rendezők fejében, akik igyekeztek „hamisítatlan” magyar környezetbe helyezni a cselekményt, addig újabban előszeretettel szerepeltetik a magyar figurákat negatív szerepkörben, helyét nem találó bevándorlóként, bűnözőként.

AMERIKAI FILM

KÖZÖNSÉGES BŰNÖZŐK

A *Közönséges bűnözőkben* (The Usual Suspects) mindjárt egész hajórákományra való magyar gengszter tűnik fel. Hamarosan kiderül, azért van még tanulnivalónk bőven. A fiúk közelébe sem jönnek Corleone papa fiainak, ■ cali kartellnek vagy a Moszkvából áttelepült orosz maffia embeereknek. Át is vágják, sőt annak rendje-módja szerint ki is csinalják, levegőbe röptik őket. Csodálatos módon mégis

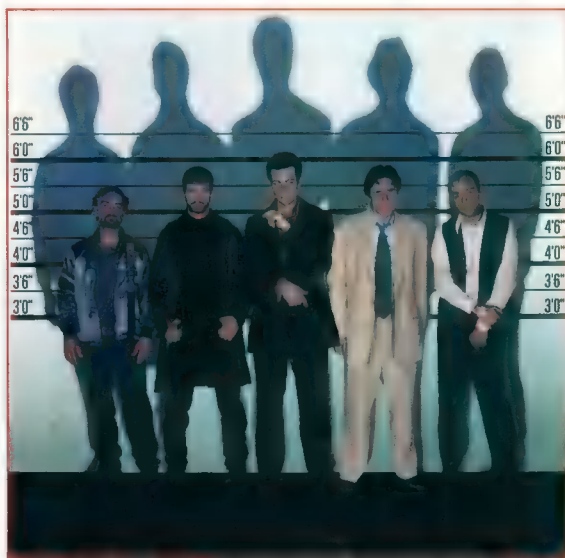
nagyszerű színészi játékkal (Kevin Spacey) témajelzett film az 1995-ös esztendő egyik legnagyobb meglepetése volt, s két Oscar-díjat is nyert.

JARMUSH PARADICSOMA

A könnyű műfajról váltunk komolyabbra. Jim Jarmush izgalmas drámája az amerikai underground filmek és a Balázs Béla Stúdió klasszikus alkotásainak stílusában fest nem túl vonzó, ám hiteles ké-

Cleveland. Nem csoda, hogy számára, és unokatestvére, valamint annak barátja számára *Florida*, a *Paradicsom* (Stranger Than Paradise, 1984). De hiába utaznak el oda, az sem kínál megoldást, menekülést nekik. Talán nem véletlen, hogy volt olyan amerikai vélemény, miszerint Jarmush filmje kommunista propaganda az emigráció ellen.

MAGYAROS HOLLYWOODI MŰLT

Az újabb keletű példákat követően érdemes egy kicsit visszatérni a múltba. Hiszen Amerikában sok magyar tárgyú film készült. Ebben nem kis szerepe volt a Hollywoodban élő magyar írónak és rendezőnek, akik, ha csak tehették, magyar miliőbe helyezték filmjüket. A közönség pedig érdeklődéssel fogadta e meséket, népszerűek voltak ■ magyar tárgyú történetek. Vajda Ernő és Molnár Ferenc darabjait, írásait sorra filmesítették meg. Ez utóbbi műveinek sorából kiemelkedik a *Liliomi* 1930-as változata, Frank Borzage rendezésében. Liliom

akad két túlélő, a súlyosan sebesült magyar gengszter és a mozgássérült New York-i szelármás. Kettejük elbeszélése nyomán rajzolódik ki a különös történet háttere. Bryan Singer filmje valóságos puzzle-játék. „Mindenkinek ■ birtokában van a kirakós játék egy-egy darabkája, mindenki azt képzei, tud valamit, s valamennyien alaposan tévednek. A dolgok legtöbbször nem olyanok, amilyennek mutatják magukat.” A meghökkenítő fordulatokkal és váratlan húzásokkal teli, sűrű szövéssé, feszes szerkezettű és

pet a clevelandi magyar emigráns család életéről. (Clevelandben él az egyik legnagyobb amerikai magyar kolónia.) A Cannes-i nagydíjas alkotás hőse kopott kofferral érkezik az Újvilágba, hogy beszéljen távoli rokonainak lepusztult életébe. Molnár Éva (a magyar származású Bálint Eszter játssza) kénytelen szembenézni ■ ténnyel, hogy a várt varázslat, jómód helyett a rokonság élete ugyanolyan szűke és sivár, mint környezete. Ám a New York-i nyomor után létezik még rosszabb is —

(Charles Farrel) valóságos Don Juan, aki fejedelmi göggel uralkodik „birodalma”, a Városliget fölött, mindenkit eltaszt magától, ösztöri a (cselede)lányok szívét. Pedig valójában galamblelkű, érzelmes csirkefogó, aki mélységesen lenézi, ugyanakkor imádja környezetét. Molnár Ferenc több más művét is megfilmesítették, így például *A Pál utcai fiú*kat Jelentéktelen diadal (No Greater Glory, 1934) címmel, valamint a televízióban a közelmúltban bemutatott, a század tízes éveiben játszóda A

ÉK — MAGYAR HŐSÖK

BAJBAN A KÁBELBARÁT

Ugyancsak áldozta ■ magyar származású főhős – ha más értelemben is – a *Akabelbárát* (The Cable Guy, 1996) című balljóns stűt, ugyanakkor ellenállhatatlan nevetségess komédiában. Steven Kovacs alighanem örökre bánni fogja a napot, amikor arra kérte a kábeltelevízió-szerelőt srácot, hogy feketén, előfizetés nélkül kössse be hozzá az összes csatornát. A furra pacák fölbőrítja a nyugalmát, betolakszik az életébe, teljességgel kiszajítja. Ez valóbában nem csoda, hiszen ■ nagy manipulátor a gátlástalan humorárol és a gumiarcáról ismert *Jim Carrey* alakítja. Szerencsétlen Steve, azaz *Matthew Broderick* nem is tudja, mit csináljon. Apját, az öreg Kovácsot a hatvanas-hetvenes évek nagy sztárja, *George Segal* alakítja.

hattyút (The Swan, 1956), amely a koronaherceg házassága körül forog.

Szintén ■ Városligetben, annak egyik kiskocsmája körül bonyolódik *A látványosság* (The Show, 1927) története, középpontban a kis parasztlány és a ligeti jasszlegény mulatságos és megható szerelmével. A

két nagyágyú, John Gilbert és Lionel Barrymore főszereplésével készült filmet *Tod Browning* rendezte *Kulcsár Dezsőnek*, a Metro-Goldwyn-Mayer filmstúdió forgatókönyvpályázatán második díjat nyert *Ezer év* (*The Day of Souls*) című novellájából. Érdekesség, hogy miközben a régi pesti

vurstinak akkoriban már jószerével nyoma sem volt, Amerikában újra felépítették. Az óriási műteremben elővárásolták ■ hangulatos pesti ligetet, ■ felvételeken magyar cégtáblát, magyar plakátot, magyar rendőrt és magyar menyecskét lehetett látni, oly hűen, mintha csak itt-hon készült volna.

Amikor kitört ■ beszélő film
forradalma, egyik napról ■ má-
sikra gyökeresen megváltozott
■ helyzet. Koronák hullottak,
trónok dőltek le, olyan nevek
lettek a múlté és olyan sztárok
buktak meg ■ hollywoodi film-
börzén, melyek azelőtt még
dollárszázezreket, milliókat je-
lentettek. Míg ■ rendezők és a

ESZTERHAS ÉS A ZENEDOBOSZ

alkozik. Costa
Mueller-Stahl) családserető
lasztott is
mint a
utar
telt. A
mely az ő hanem
ved lelki is
akar
kereshi a
és saját rette
neles
az ránta érintett

13. vers. „Ma meg ez a földem
nak feltárasa, minő
tűtök oselekedeteket
közel
szemem előtt látok meg.
A földemnek a földem
27.) nem az a földem
a földemnek a földem
a földem valj, s a földem
a földem valj, s a földem
a földem valj, s a földem

[illegible]

forгатókönyvírók „könnyebb” helyzetben voltak, ■ külföldről bevándorolt színészek és színésznők nem nagyon tudtak konkurálni amerikai kollégáikkal. Aki nem jelentett sok pénzt, azt egyszerűen szélnek eresztették, a szatórkat viszont igyekeztek átmenteni. Nosza, *Greta Garbónak* jávai hercegő szerepet írtak, *Emil Janningsnak* német kivándorlót, *Bánky Vil-mának* pedig magyar emigráns lányt. Így született meg az *Ez a mennyország* (This Is Heaven, 1929) című film. A Bánky alakította fiatal lány, *Petry Mária* Budapestről vándorolt át Amerikába. Hosszas hányattatás után, rengeteg nehézség leküzdése árán sikerül megnyitnia magyar üzletét, amely hamarosan ■ környék kedvelt boltja lesz. Egy évtizeddel később *László Mik-lós* szindarabjából forgattak *Ernst Lubitsch* a *Saroküzletet* (The Shop Around the Corner). Mátusek úr üzlete ■ Váci utca egyik sarkán áll. Megannyi érdekes figura dolgozik ott. Králík úr, a komoly, rokonszenves első segéd, Vadas úr, az üzlet bonvivánja, Pirovits úr, a cég legszerényebb dolgozója, Ilona és Flóra, a két elarusítónő, valamint Pepi, a szemtelenül kedves kifutófiú. Hamisítatlan pesti figurák között bonyolódik ■ történet, amelynek legfőbb téje Králík úr és a tulajdonos lányának boldogsága. A 100 éves a mozi-sorozat keretében az Örökmozgó tűzte műsorára az 1933-ban készült amerikai filmet, a *Budapesti Állatkertet* (Zoo in Budapest). A gyártó Fox stúdió megírta a konkurencia sikereit (*Pánik a károsban*, *Nagana*), elhatározta, hogy megfogalja azt. A régi hollywoodi recept szerint újból meg akarták csinálni, ahogy kiszabadulnak ■ vadállatok biztonságosnak hitt ketrecekből és rátornek az emberekre. Ehhez már csak egy egzotikus helyszín kellett, amelyet ■ forгатókönyvíró az unalomig ismert afrikai és közép-amerikai öseről, illetve amerikai nagyváros helyett a távoli Európa szegletében talált meg. Azért legyünk igazságosak, a hollywoodi magyar állatkert sokkal nagyszerűbb, sokkal szebb, sokkal nagyobb, mint eredetije. Ebben azonban ki is merül a film minden pozitívuma. Kusza történet, unalmas kalandok, meghökkentő jelmezek, népszelet jellemző ■ filmet. Még szerencse, hogy ott a pesti Tarzan,

MARTIN LANDAU MINT LUGOSI „DRAKULA” DÉLA

Akad egy jeles amerikai-magyar színész, akinek nevét fél évszázad távolából is sokan ismerik Amerikában. ■ Minden idők legfrissebb *Drakula*-ja: *Lugosi Béla*. Minden idők legrosszabb filmrendezőjével, *Ed Wooddal* (1994) való találkozásáról és a különös kapcsolatáról szol *Tim Burton* különös filmje, melynek főszereplője Lugosi révén természetesen magyar. Erre az embert próbáló szerepre a rendező a veterán *Martin Landaut* kérte fel. „*Lugosi megszemélyesítésénél*

nem a már oly sokak által elcsépelт gesztusokat alkalmaztam. Megkísérlettem a bőrébe bújni. Mint szakmabeli tisztában vagyok e pálya hullámvolgyeivel, buktatóival, ennél fogva tökéletesen megértem életének súlyos tragikumát” – elemzett egy tragikus életutat a színész, aki e játékaért Oscart érdemelt. Landau szinte teljesen átlenyegült Lugosivá, csodálatosan érzékeltetve az egykor (és most is) legendás hírd, de addigra teljesen lecsúszott, ópiumfüggővé vált színész drámáját.

az állatkerti felügyelő (*Gene Raymond*), aki mindent rendbe tesz.

Ez a hálás feladat az *Imád-lak, de elvállak* (That Uncertain Feeling, 1941) című filmben minden bajok okozója, a gazdag és fölöttébb elfoglalt férje mellett unatkozó szép-aszonnyra vár. Miközben *Ernst Lubitsch* fergeteges tempójú házassági komédiájában (a közelmúltban vetítette a televízió) az asszonyka a kissé lőkött zongoraművész után fut, biztosítási ügynök férje ■ nagy üzletben reménykedik. Az egyik megdolgozandó ügyfél magyar, valami Kalkának hívják. A siker érdekében igazi magyar vacsorát akar rendezni számára, magyar szákcással, magyar zenével, magyar gulyással. Csak az asztalnál derül ki, hogy nem Kafka az egyetlen magyar. Mulatságos látni, hallani, ahogy Hollywood magyarjai török a nyelvet, miközben a többiek arról dis-

kurálnak, ki mikor lakott az Andrássy út akárhányban.

„MAGYAMERIKANIZÁLÓDÁS”

A magyar téma, valamint figurák hollywoodi felbukkanása kezdetben jól behatárolható volt. A több hullámban érkező magyar filmek, elsősorban az írók, forгатókönyvírók, rendezők szállították ezeket. A legtöbb történet az óhaza iránti vágyódást tükrözte, és ennek megfelelően magyar környezetbe helyezte a cselekményt, vagy éppen – a többi nemzeti sorsátsaihoz hasonlóan – ■ bevándorló hányattott életét, beilleszkedési nehézségeit mutatta be. Mellettek mindig köszültek irodalmi adaptációk, sőt idővel mindinkább ezek kerültek előtérbe. A filmes generáció fokozatos kiöregedésével, jelentős képviselőinek ki-halásával azután mind kevesebb és kevesebb magyar téma

került celluloidszalagra. A nagy forгатókönyvírók helyett a technikai szakemberek, mindennek előtt az operatőrök vették át. Ez az átrendeződés ■ hatvanas évek végére fejeződött be. Azóta csak elvétve születik kimondottan magyar téma, mint például *Iszterhas* személyes indítatás *Musica Boxa*. Ehelyett egyes szereplő, figura lett magyar. *László Almásy* névre hallgatva például az a magyar származású sivatagi kutató, akit *Ralph Fiennes* alakít ■ *Golden Globe*-díjas *The English Patient* című filmben.

Míg korábban a magyarok jellegzetes alakok, epizodisták voltak (huszárszt, gróf, cigány és így tovább), mára az esetek többségében beolvadnak környezetükbe, s ■ nevüket leszámítva teljesen amerikanizálódtak.

Összeállította:
Szilágyi G. Gábor

A RÉGEN VÁRT KLASSZIKUS HÁBORÚS FILMEK

Kelly
Hősei

Ajánlott
fogyasztói
ár: **1999 Ft**

A piszkos
tizenkettő

Sztálingrád
Híd
a Kwai
folyón

MEGVÁSÁROLHATÓK VIDEOKAZETTÁN!

A kazetták megrendelhetők: RD-LEX Kft. 1462 Budapest, Pf. 618. Telefon: 217-2730, 217-2731

KELLY HŐSEI (1999 Ft/db + postaköltség)

.....db

A MEGRENDELŐ NEVE:

A PISZKOS TIZENKETTŐ (1999 Ft/db + postaköltség)

.....db

CÍME:

SZTÁLINGRÁD (1999 Ft/db + postaköltség)

.....db

HÍD A KWAI FOLYÓN (1999 Ft/db + postaköltség)

.....db

TELEFON:

Felgarnizozza az InterCom Kft. 1115 Bp. Bányai u. 28-38 Tel.: 467.1 467 Fax: 232-2730 E-mail: gsm: 9160401@intercom.hu

A FILMKÉSZÍTÉS BOSZOR

Az alkotók és a boldogságideál

Hollywood, miután felismerte a filmparban rejlő óriási anyagi lehetőségeket, nemigen enged a megszokott normából. Több világhírű rendező kényszerült otthagyni az álomvárost, mert nem tudta megvalósítani művészi elképzeléseit a kizárólag közönség-, és így pénzorientált igazgatótanácsokkal szemben. Erre sorsra jutott Orson Welles, John Huston és Stanley Kubrick. De arra is akad elég példa, hogy rendező megalkodott pénzüemberekkel, és az általuk diktált stílusban forgatta le némelyik filmjét. William Wyler egyik-másik munkája

Richardson esetére mindenképpen igaz. *Chaplin* munkái vagy tudatosan megcélzott közönséghez szóló *Walt Disney*-produkciók – más-más kategóriában – magas színvonalat a sikerességgel ötvözték. Nem véletlen, hogy a kaliforniai nagy filmcégek közül a családi filmekeket gyártó *Walt Disney* termelte a legtöbb profitot, már évtizedekkel ezelőtt.

Mindéből nem az következik, hogy valamennyi sikeres film egyben művészi befogadásnak is számít. Azok az alkotások jelentenek lelki-szemleli veszélyt, amelyek egy hamis boldogságideál igazolásával csapják be a nézőt. Ez a recept korántsem új; két háború között nagy

rejlő másolatjellegét vette észre éles szemmel *Andy Warhol* is, amikor *Monroe*-portrék sorozatát állította elő fotónagyítással, majd nagyított változatot szítnyomással vászonra vitte. A képek feltűnő színei és a multiplikálás együtt fejt ki esztétikai hatást, csúfot üzve mindenféle sztárkultusból (lásd még *Elvis* című képet).

A slágerek (Zerkovitz és *Elvis*) és a karrierfilmek bővíflófiófiája a nézőnek arra a felelőtlenül optimista szemléletére apellál, amely szerint a közérdekű problémák nem az ő személyes ügyei, a társadalom merevnek látszó kasztjai pedig igenis átjárhatók. A sikerfil-

mesterséges szexszimbólum. Egy francia akciófilm ilyesmit nem tűrne. *Lelouch*, *Sautet*, *Beineix* vagy *Besron* lehet, hogy nem a legmagasabb rendű művészi megoldásokat választotta egy-egy filmje megalkotásakor, de azt a külső-belső izléstelenséget, ami sok amerikai sorozatból és önálló filmből árad, egyikük se vállalná. A sikerfilm tudatosan az érzelmet veszi célba. A hollywoodi románcokat figyelve az érzelmes néző mindazt végigélheti, amit a valóságban nem engedhet meg magának. Együtt lélegezhet kedvenc filmcsillagaival, s bizakodhat, hogy sorsa a filmszínen látottakhoz válik majd hasonlónak. De ahogy

éppen ezért sikeredett olyan felemásra. Ugyanez vonatkozik *Elia Kazan* *A rakpartonjára*, melyben egy nagy tehetségű rendező egy nagy formátumú színészt alkalmaz (*Marlon Brando*), hogy aztán mindenestül hamis képet fessen az amerikai munkáskörnyezetről. *Edgar Morin*, a modern mozi egyik legértékesebb elemzője 1962-ben az efféle jelenségek (kényszerből elfogadott szírupos forgatókönyvek, tehetéstelen, de futtatott sztárok szerepeltetése stb.) láttán rezignált végkövetkeztetésre jutott: „Az alkotó többé már nem képes azonosulni művével.” A kijelentést hiba lenne minden rendezőre érvényesként elfogadni, de *Wyler*, *Kazan* és *Tony*

számban készültek magyar filmek is, amelyek a szegény lány csodálatos házasságát beszélték el sok könnyes epizódban, azt a látszatot keltve, mintha ez sors mindenki előtt nyitva állna, csak egy kis szerencse kell hozzá. A híres *Zerkovitz-sláger* („Az egyiknek sikerül, a másiknak nem”) a maga bárgyúságában pontosan érzékelteti, hogy az ilyen filmekben tervezik a véletlent, s a sztárokat a mozilátogató középosztály bályványainak találták ki. A lányok hivatali alkalmazotti külsőt kapnak, ezáltal a rajongók magukra ismerhetnek bennük. Ugyanakkor a plakátokról minden utcasarkon ránk mosolygó szépségek önmaguk kópiai is. A női sztár egyedülvalóságában

mek zenéjével is gyakran választott slágerek az evangéliumok szerepét igyekeznek magukra vállalni: állandó örömgéretkeket látják el a közönséget, illetve praktikus tanácsokat osztogatnak, hogyan éljünk. Így tesznek az akciófilm-hősök is: rendezők nem mondatnak nagy monológokat velük, de néhány akciónként egy-egy férfias erény fontosságáról szólnak is meggyőzők s nézőket. Az olcsó szerelmi tartalomról, melyről sláger esetében főleg s szöveg s felelős, a sikerfilmekben a hős/hősnő ellenállhatatlan csábereje gondoskodik. A *Charlie* anygalaban *Farah-Fawcett* vagy *T. J. Hooker*-sorozat otrombán jópofás-kodó csinibabái – megannyi

ezt már a téma szakértői megfigyelték, ebben a hamis azonosulásban egyfajta „érzelmes irrealizmus” valósul meg, és fő mozgatóereje az önsajnálát valamint az öncsalás, esetenként az önelégültség.

Felcserélhető panelhősök

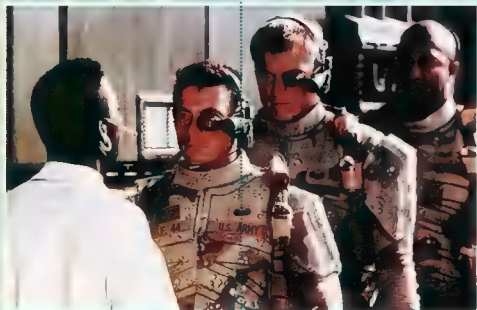
Látható, hogy a sikerfilmek olyan receptekkel dolgoznak, amelyek hamis képet adnak a világról, s a néző is hamis belátásokra jut általuk. A közvéleménykutatók pedig akkurátusan jegyzik az izlésebeli eltéréseket. A nézőből így válik statisztikai adat, korát, jövedelmét is figyelembe veszik, mielőtt el-

ARKÁNYKONYHÁJÁBAN II.

kosokban, *Oliver Stone* filmjében a szappanopera és a valós családi élet elválaszthatatlanok lesznek, az irány megfordul, már nem a debilis sorozat utánozza az úgynevezett életet, hanem fordítva. S épp ez ■ groteszk, az erőszakkal párosuló szappanopera-jelleg fordítja szembe ■ hősnőt és barátját ■ közérkölc világával. (A forgatókönyvíró ugyanaz ■ *Quentin Tarantino*, aki az Oscart érő *Ponyvaregény*-forgatókönyv társírója is.) Ugyanez a nem könnyű alkotás tart parabolatükröt elének és játszik tovább a néző által kedvelt és nap mint nap fogyasztott látványfűtővel (lásd klipszerű történetmesélés), s tesz túl szinte minden

látnak ■ garantált szériamínóséggel. A minőségi szempontok helyett a mennyiségi szempontok kerülnek előtérbe. A sématisztikus eljárásokkal készült tömegfilmek azzal az illúzióval is csábítják a közönséget, hogy termékeik differenciáltak, az igazságot azonban az, hogy a megkülönböztetés mechanikus. Egy ■ *Jean-Claude Van Damme*-produkció csak a felszínen, egyes lényegtelen részleteiben ■ más, mint *Lorenzo Lamas* vagy *Dolph Lundgren*; a jellemmel, karakterrel nem vagy alig rendelkező hősök felcserélhetők, maguk is panelként illeszkednek ■ közönségszóló show-ba. Az akciók is kislére épülnek: gyilkosság, bosszú, verés, tűzpárbaj, au-

tós üldözés, időleges balszerencse. Attól a pillanattól kezdve, hogy úgy döntünk, megnézzük az egyik híres mai akció-sikerfilmet, pontosan megmondhatjuk előre, milyen gageket fogunk látni, és mi lesz a kalandok végkimenetele. Ezt a szürke egyformaságot csak időnként oldja némi önirónia (*Indiana Jones*-filmek, *Ponyvaregény*) vagy parodisztikus ötlet (*Csupasz pisztoly*-trilógia, *Nagy durranás* két része, *Drágám, add az életed!*). Más szavakkal: ■ néző választási lehetősége látszólagos, mely látszatot ■ forgalmazók ügyes eszközökkel fenn is tartanak, mintha a filmek között jelentős minőségi különbségek lennének. A valóságban azonban a lapos és

nevetséges rémfilmek, a fantasztikus akciófilmek és a képtelenebbnél képtelenebb sci-fi alkotások csupán szinte változatlan variánsok műfaji rokonainak. S amennyire ■ hollywoodi mozi világában az efféle akcióegyformaság uralkodik, olyannyira agasztóak a televíziós szappanoperák, melyek megint csak látszatvalóssággal szolgálnak. A hosszú sorozatok epizódjai között nem találunk lényegi összefüggéseket, ■ harmónia és a logika itt is mindenestül műtermi. A közvetlenül egymás után jövő jelenetek között van csupán némi benső kapcsolat, de az egyes szituációk semmiképpen sem az egész mű logikájából erednek. Ezért sem véletlen, hogy *A Született gyil-*

erőszakon, amit eddig filmben láthattunk.

E néhol talán túlszóló is kritikus dolgozatban szó esett gesztus- és formanyelvéről, sikerreceptekről és boldogságideáiról, leegyszerűsített és panelhősökről. Némely pontján szándékosan tartalmaz sarkos megfogalmazásokat, de a látszat ellenére nem filmellenes. Nem akarja az olvasót lebeszélni a filmnézésről, a videózásról. Talán csak elgondolkodtatni kíván, akár vitaindító szándékkal is.

Máté J. György

Jogi kérdézz-felelek!

A JOGDÍJRÓL

Minden nap videóéletünkben számtalan kérdés merül fel a videóvilág szinte minden szereplőjében: a kölcsönözbe betérő filmbarátban, a videótekásban, és még a videóforgalmazók körében is. E kérdésekre igyekszünk feleletet adni dr. Kiss Zoltán igazságügyi videósakértő segítségével.

Több levélró is kérdezte: igaz-e, hogy megszűnik a Szerzői Jogvédő Hivatal (SZJH), és ez milyen hatással van a különböző jogdíjfizetési előírásokra?

1997 folyamán a SZJH valóban megszűnik, egészen pontosan átalakul állami költségvetési szervből az Irodalmi és Zeneli Jogosultak képviselői egyesületté. Az átalakulás egy hosszú folyamat végeredménye, amit egy 1996-os kormányrendelet alapozott meg. Az utóbbi években ugyan is jelentős változások következtek be a szerzői jogvédelemben. Egyrészt – az írók, zeneszerzők és egyéb szerzők mellett – megfelelő védelmet kaptak az úgynevezett szomszédos jogi jogosultak, vagyis a előadó-művészek, a hangfelvételek előállítói, valamint a rádió- és televízióműsört sugárzó szervezetek. Másrészt a művek, műsorok tömegméretű és párhuzamos felhasználásából adódó jogvényesítésnek (közös jogkezelésnek) egyre kevésbé felelt meg a meglévő szervezeti keretek és intézmények.

A kormányrendelet értelmében a zenei és irodalmi jogokak, az egyéb alkotóművészeti alkotásokkal, az előadó-művészek előadásaiival, végül a hangfelvételekkel kapcsolatos feladatok ellátására egy-egy egyesületet vesz nyilvántartásba a Művelődési és Köztudattási Minisztérium (MKM). E jogosult csoportok egyébként a SZJH-tól függetlenül jogvédő irodákba tömörültek, így várhatóan ezeket veszi nyilvántartásba az MKM.

A rendelet a felsoroltakon kívüli szerzői jogok közös kezelésére alakult egyesületeket is

nyilvántartásba vehet. Ezzel fűgghet össze, hogy korvonalazódik a filmalkotók tömörítő jogvédő iroda megalakítása. Ugyanakkor a magyar filmeknél lényegesen nagyobb méretű a külföldi filmek „másodlagos” hasznosítása (gondoljunk csak a magánélelű másolásra), ezért létjogosultsága lehet a videókiadók, filmforgalmazók képviselői jogközbe irodának is. Ennek persze alapfeltétele, hogy a kiadók a legfontosabb kérdéseken végre közös nevezőre jussanak, és forgalmazási adataikat közözzék. Az egyesített nyilvántartásba vételének és a másodlagos bevételek jogosultak közötti felosztásának ugyanis döntő kritériuma egy felosztási szabályzat elfogadása. Ennek pedig meghatározó eleme az említett kiadók piaci részeseidésének tisztázása.

Visszatérve a kormányrendeletre, a bejegyzett egyesületek feladata lesz a képviselt jogosultak érdekeinek védelme, közelebbi az őket megillető jogdíjak beszedése és szétosztása, bíróság előtti képviselete, nyilvántartások vezetése a művekről és a jogosultakról stb. Ez a jogszabály intézkedik a SZJH megszűntetéséről, illetve jogutódlásáról is. Az SZJH jogutódja az Irodalmi és Zeneli művek közös jogkezelésére nyilvántartásba vett egyesület lesz, míg a Hivatal egyéb közérdeklő tevékenységeinek (például a nemzetközi kötelezettségek teljesítése, a Szerzői Jogi Szakértő Testület működése, a szerzői álnévek és jogutódok nyilvántartása) ellátására egy közalapítványt hoznak létre. (Itt jegyezzük meg, hogy a bonyolultabb szerzői jogi ügyekben érdemes kikérni a Szakértő Testület véleményét. A Testület szakvéleményeinek költségkímélésével meg sem közelíti a perköltségeket, másrészt ha mégis perre kerülne sor, ezek a szakvélemények a bíróságok előtt is zsinórmértékű szolgálnak.)

A kormányrendelet felhatalmazza az MKM-et, hogy részletes szabályokat dolgozzon ki a közös jogkezelést végző egyesületekről vezetett nyil-

vántartásra. E végrehajtási rendeleten kívül folyamatosan van egy másik szerzői joggal összefüggő miniszteri rendelet kidolgozása is. A vámtörvényben foglalt felhatalmazás alapján az MKM a felfogott szervezet (a tervek szerint a SZJH jogutódja, továbbá a ASVA és a MAHASZ) igazolása alapján lehetne a jövőben alkalmazni a kereskedelmi mennyiségű hang- és képfelvételeket, ezek másolatait, valamint a üres kép- és hangrögzítőket. (A jogszabályok megjelenése után ismertetjük a külön visszatérünk.)

A bekövetkezett jogszabályi változások nem okoznak fennakadást a zenei kisjogdíjak tarifáinak emelkedésében és az előző jogdíjkielentkezés megjelenésében. A jövőben mindegyik jogosult közt képviselői egyesület külön jelenteti meg jogdíjtarifáit, és vagy önállóan szedi be a díjakat, vagy – korábbi évekhez hasonlóan – a behajtásra megállapodást köt a képfeltérő hálózattal és infrastruktúrával rendelkező SZJH-val.

1997-ben még az előző évek gyakorlatára érvényesül. A Magyar Közlöny legújabb száma tartalmazza a különböző nyilvános zenefelhasználások, zeneszolgáltatások és kazettaimport után fizetendő szerzői díjak tarifáit. Általánosságban egy infláció követő 20 százalékos tarfaemelés és néhány új fizetési jogcím emelhető ki. A Video Magazinban – szokásunkhoz híven – csak a szabályozás tárgykörünkre tartozó elemek érintjük.

Áruházakban és üzletekben (tehát videótekákban is) megkét és havonként (1–5 m²-ig) 18 forintot kell fizetni. Egy átlagosnak tekinthető 20 m²-es videóteka ennek megfelelően havonta 360 forint jogdíjat fizet, mely nem egy nagy összeg. A fizetési jogcím feltétele természetesen az, hogy az üzletben rádió, tévékészülék vagy egyéb, zenei felvételek is „szolgáltató” technikai eszköz üzemeljen.

Mozikban a filmvetítésen kívül (például a szünetben) szolgáltatóként zene után hangsrörnként és képernyőnként havi 500 forintot kell fizetni. Film-színházban kívüli nyilvános videóvetítés esetén – amennyiben fesszolgáltatásról van szó – napi 600 forint szerzői díjat kell fizetni. Az emelkedés mértéke ezekben a kategóriákban 1996-hoz képest 67, illetve 71 százaléktól

Az érdekvédelmi szervezetek hatékony lobbizásának köszönhetően nem változtak viszont a kábelszervezetek által a televízióműsorok egyidejű változtatlan átvételéért fizetendő jogdíjak. A tarifa 500 csatlakozott háztartási csatornánként 50 fillér/hó/lakás, 500 háztartás felett 1,25 forint/hó/lakás. Új elem ezzel szemben, hogy a rádió- és televíziószervezetek zenei és irodalmi művek felhasználásáért kapott költségvetési támogatás 1 százalékan túl valamennyi reklám- és szponzorációs bevételük 4 százalékanak megfelelő együttes összeg szerzői jogdíjat kell befizetniük. Csak érdekesképpen jeyegyezzük meg, hogy a jogdíjfizetés szempontjából bevételek tekintendők a készülőké-üzembentartási díjak (korábban előfizetési díjak) is. E díjbevételek 2 százaléka kötelesek a közszolgálati műsorszolgáltatók befizetni.

A vámtörvényes kötelezett (importőr), illetve a belföldi gyártó az üres videókazetta perchorossúsága szerint a alábbi változó összegű szerzői jogdíj fizetésére kötelezett:

120 percig	26,- Ft/db
180 percig	35,- Ft/db
195 percig	38,- Ft/db
240 percig	és felett 45,- Ft/db.

Jóllehet ezek a tarifák nem tekinthetők elviseletlenül magasnak, a nagybani importőrök előszeretettel próbálnak meg kibújni alóla. Az egyik trükk a jogdíj megkerülésére sokáig az volt, hogy nem kész kazettaként, hanem nyersanyagként vámoztatták a a behozott árut. Ezt kivédendő, a jogdíjkielentkezés 1997-től a nyersanyagimportja jogdíjfizetés alá került, mértéke: 132 forint/1000 méter. Az importőrök most más kiskapukat keresnek, de félt, hogy ettől függetlenül a kazettáknak ismét emelkedni fognak.

Végül említést érdemel az a rendelkezés, miszerint a zenefelhasználás bejelentésének elmulasztása esetén a felhasználónak – egyfajta mulasztási bírsággként – kétszeres jogdíjat kell megfizetni. Az SZJH kétszeres jogdíjat zenefelhasználás frásos bejelentéséig, de legkésőbb negyedéves időszakra vonatkozóan szedheti. Sem ezért, a ismertetett vált jogörök ítéletek ismeretében nem érdemes tehát a jogdíjfizetés megkerülésével kísérletezni.

COMET

Professzionális videókazetták profi felhasználók részére

5-től 210 percig, 5 perccelként
tetszőleges szerkezeti felosztással

Standardtól a csúcsműködésig

1000 db-ig 24 órán belül

NTSC szabvány szerinti

Műsoros kazettához

– oktatókazettához

– reklámkazettához

– VHS-kamerákhoz

Megrendelés:

Tel.: 06-26-326-226

Fax: 06-26-325-102

Minőségi fokozatok:

BASF Super High Grade Back Coated

BASF High Grade Back Coated

BASF High Grade

BASF Super Grade

Added Value by BASF

BASF

COMET

COMET

COMET

video

magazin

T

A

N

Á

C

S

A

D

O

37.

A szórakoztatóelektronikai készülékek körében sajnos tömegével fordulnak elő angol szavak, rövidítések, amelyek „kínaiak” ■ laikus számára. De ha szó szerinti jelentésük kiderül is, nem tudni, mire jók és hogyan működnek az angol elnevezésű technikai újítások, csoda-kapcsolások. A dicsőreklámszövegek – amelyek valamennyire megmagyarázzák a rafinált elektronikai működését – pedig nem térnek ki esetleges hibáikra. Az alábbiakban, az eligazodást megkönnyítendő, a tv-készülékekben alkalmazott képjavítókról ejtünk néhány szót, amelyek tehát a meglévő tévé-adászabványok keretei között, azok hibáit korrigálva igyekeznek javítani a látható kép minőségén.

A **digitális zajelnyomás** (*DNR – Digital Noise Reduction*) a kép zajosságát, „hangyásságot” hivatott csökkenteni. Ez legjobban a kép nem túl világos részein látszik, valamint akkor, amikor nagy felületen jelennek meg a képernyőn telített színek. Ennek az elektronikának ■ jótékony hatása ilyenkor érvényesül ■ legjobban. Hátránya, hogy a kép élettelené, „lapos” össztartásává válhat. Ez az áramkör egyébként minden esetben kikapcsolható.

A **dinamikus fókusz** nevű kapcsolat arra hivatott, hogy ■ képernyő sarkai felé haladva ■ tartásnak szét ■ képcső nyakából való kilépéskor még jól összefogott nyalábban haladó elektronok, s ezáltal a sarkokban is fókuszált, éles maradjon a kép. Alkalmazása annál fontosabb, minél nagyobb és laposabb egy képcső, Igényes, drága készülékek képen például ■ tv-adók logója jól körülrajzolt, nem elmosódott. Ennek a képjavító

Mit tudnak a televíziók képjavító áramkörei?

elektronikának gyakorlatilag nincs hátránya.

A **CTI (Colour Transient Improvement)** kapcsolás a színek szétválasztását hivatott jobbá tenni. Az ezzel az elektronikával nem rendelkező tévékészülékek gyengéje jól megfigyelhető akkor, amikor a tévéadó színsávábrát, monoszkópot sugároz. Az egy- más melletti színek, különösen a zöld és bíbor sávok találkozásánál erős, sötét kontúrok láthatók amiatt, hogy a színek átlógnak egymásba. A CTI-vel felszerelt készülékek azonban más gond lép fel: míg álló képeknél kiválóan működik az áramkör, mozgó jelenetsoroknál zavarba jön. Például focimeccs közvetítésekor, amikor a kamera a telített zöld gyepről elkalandozva a partvonal közelében álló, piros dzseki futót is befogja a képbe, a kabát „rojtossá” látszik, körvonalai elmosódottá válnak.

A **fésűszűrő** (*Digital Comb Filter*, vagy *Crystal Clear* néven is előfordul) minimalizálja a PAL-rendszer egyik legkellemetlenebb képhibájának számító jelenségét: amikor a képen finom fekete-fehér mintázatok láthatók (például hal-szállkamintás zakó), a világosságlelek és a színjelek nem kívánt egymáshoz kötését követően a szívárványos színvillódzás rontja az összhatást. A fésűszűrő alkalmazása okozhat képhibát is: a függőleges és vízszintes kontúrok széle gyöngyfűzészerűen egyenetlen lehet (*Crawling Dots*).

A **sebességmoduláció** (*Scan Velocity Modulation*) lényege, hogy ■ képcső elektronsugarát meghatározott esetekben (például amikor a képen függőle-

ges vonalak, élek láthatók) közvetlenül a képernyőre történő megérkezése előtt lelassítják, majd azonnal felgyorsítják. A szemünk ezáltal élesebbnek, határozottabbnak látja a képet, bár az élesség technikailag nem javul. Ha jól megtervezett az áramkör, igen hatásos. Fontos azonban, hogy ne csak monoszkópábrán, hanem mozgó kép apró részletein is vizsgálattassuk ■ tévét.

A **100 Hz-es technika**ról a *Video Magazin* 1996. márciusi számában már részletesen írtunk, most csak a lényegre foglalkozunk össze. Az európai tévérendszerekben másodpercenként 25 képet sugároznak, amelynek következtében a képernyő alig észrevehetően ugyan, de vibrál. A 100 Hz-es tv úgy működik, hogy ■ készülékekben lévő gyors memóriából az aktuális képtartalmat ugyanazon idő alatt kétszer „vetíti ki” a képcsőre, tehát 25 kép helyett 50 kép rajzolódik ki másodpercenként a képernyőn. (Egy képet két félképből illeszt össze a tévé elektronika, azaz a 25 kép 50 félképből, az 50 kép 100 félképből áll össze – innen ered ■ 100 Hz-es elnevezés.) A 100 Hz-es készülékeknél a felület villdozása megszűnik, ám mindegyiküknek működési elvből adódó hibái vannak: a mozdulatok nem folyamatosak, hanem természetellenesen szaggatottak, nem ritkák ■ kettős kontúrok, valamint finom mozaikszerű hatás is előfordulhat. Ennek a képjavítónak a hibáit további korrekciókkal, többféle módon igyekeznek minimalizálni (a *Natural Motion*, ■ *Reference*, ■ *Wide Digital Plus* elnevezések erre utalnak).

Összefoglalva az eddigieket, érdemes megfogadni a tanácsot: ne higgyünk fenntartás nélkül a csábító reklámszövegeknek!

VIDEOPREMIER

FEBRUÁR 13.

PETER
WELLER

ROY
DUPUIS

JENNIFER
RUBIN

AZ ELHAGYOTT BOLYGÓ

sci-fi

"Itt minden együtt van, ami izgalmas volt a Nyolcadik utasban, Az emlékmásban és a Szárnyas fejvadászban!"

2078-ban járunk.

A Szíriusz 6B bolygó virágzó városai helyén csak sivatagos romok vannak. De néhány bunkerben még kitartanak az őrt álló katonák. Egykori ellenségeik már nagyon messze járnak, ám ők nem tudnak hová menni - így aztán folytatják a háborút. Olyan önvédelmi eszközöt fejlesztenek ki, mely a föld alól támad, saját értelmével bír és képes továbbfejleszteni önmagát. A fegyver túl jól sikerült: már csak saját magáért harcol. Sőt, bármilyen alakot fel tud venni - amikor a túlélők támaszpontja előtt megjelenik egy segítséget kérő kisfiú, még senki sem jött, kit fogadnak be...

ÉGIMESZELÉS

vígjáték

Épp, amikor úgy néz ki, hogy a Sunset Park-i kosárlabdacsapatnak már nem mehet rosszabbul, a játékosok új edzőt kapnak: a tréner kicsi, fehér, nő és még életében nem kosarazott. Viszont rettentő erőszakos. Önző, akaratos, nagyszájú. És hamar megszereti ezeket az égig érő fiúkat.

A háromszoros Emmy-díjas Rhea Perlman (Matilda, Bukta van!) és a platina lemezes rapper, Fredro Starr főszereplésével, Danny DeVito pompás vígjátékot készített. A ritmust pedig csupa menő rapzenész diktálja.

AZ UTCÁK KIRÁLYAI

vígjáték

Négy laza, nagyszájú srác, péntek estéknél nekivág a nagyvárosnak. Nincs semmijük, fiat úgy érzik, övük a világ. Bulikba leppannak be hivatalúan, lányokat szednek fel vagy lányok szedik fel őket, összevesznek, kibekülnék, életveszélybe kerülnek és élvezik, hogy veszélyesen élnek.

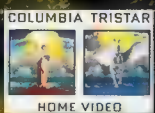
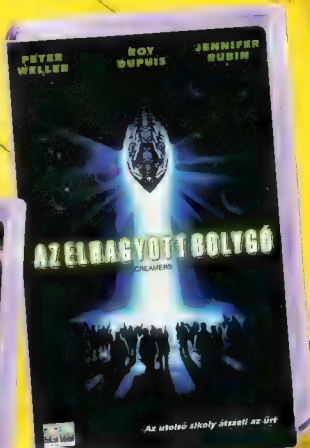
Egy önjelölt színész, egy vagány, egy nácsabász és egy örök vesztő. Egy éjszaka alatt részük van mindabban a jóban és rosszulban, amit csak egy nagyváros adhat. Aztán hirtelen vissza a külvárosba, oda, ahonnan jöttek! De péntek éjjel újra ők lesznek az utcák királyai.

REMKEPTÁR

THRILLER

A megnyerő arcú Robbie Danielsnek két nagy szenvedélye van: a filmkészítés és a gyilkosság. Szereti megdörögtetni áldozatai halálutsáját, hogy valami emléket őrizhessen róluk. Örült, de hihetetlenül okos; a nyomába eredő rendőrpáros nem tudja elkapni, és hiába sejtli, hogy meg van az embere, bizonyítékok nélkül tehetetlen.

Szex, hazugsági halál és video: A Szóljatok a kőpócsneki világ! hírdő írja, Elmore Leonard regényéből ezúttal is vérfigyaszto, erotikus és izgalmas film készült.

KERESSE A VIDEOTÉKÁKBAN!

Intercom Kft. Borsika u. 24-36. Tel: 06-1-244-3611

...művészettel, hanem Arnold testépítő szereknek és eladásával.

Brad Harrison Ford
pár hőmészere-öttszáz címmel büszkélkedhet a hálón. Kell a vállalkozásadnak számoktól, címjegyzékektől, korok eltévédni, és a legújabb hírek az aki egy ilyen híresztelésről mind a probléma. Amennyiben a szűz ötle minden keresés biztosan szállt. azt az a megalkotó, hogy ha elindulnak egy címet, nem egész biztosan tovább lehet szórni.

...teljesen nem is számoltunk!

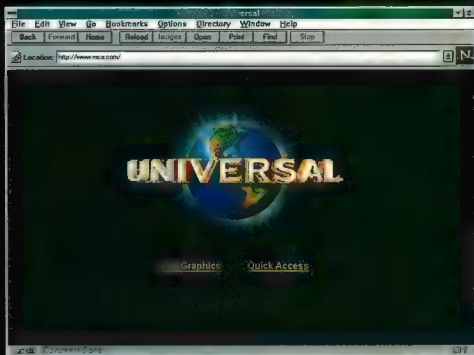
[illegible]

netünk _____ kijelölt rovatban. Így
 aztán még a _____ szellemek
 Showbiz szerzőtársává válnak, e
 helteség minden _____ emlékez-
 telhet arra az aranyszabályra, a
 hálón talált információkat érdemes
 egy _____ kétféle _____ hiszen
 bárki bármit feltehet. A díszes és fe-
 lettébb hivatalosnak _____
 mögött talán csak egy unatkozó
 amerikai _____ lapul.
 készülő a *Szárnyas fejvadász*
 sodik része? _____ nem

hetetlen, de aki biztosra akar menni, az csinálja teszt, ha több, mint 1000 forrásban is utánanéz a dolognak.

A nemzetközi közöi azadítás, az IMDb már kisíró az nem kevésbé szórakoztató, tömeget tartalmaz, saját segítségével egyszerűen és telefoniszámlán is kímélő sebességgel írók színészek, filmek, rendezők, stábtagok. A nár is segít, akik csak a filmbeli karakter nevére emlékeznek. Az adatbázis hetvenötz(1) filmről tartalmaz adatokat, egy adott film látó, bevetéltől, gyűvőtől akár a történet baleseteitől kezdve a színészek és lt gyűjti a legfőbb sen az Egyesült Államok újságiban megjelent) filmkritikát. Ahí tehát a kritika és kritikusokra kíváncsi, hamarosan megtalálja címüket is, és attól fogva heti a filmekkel kapcsolatos tudakozhat egészen a híres **Roger** ottlapián, aki írásai közléteire szintén saját homepage-et tart fenn. Az IMDb mint egymillió aki hajlandó végigszámlálni, de természetesen (ahogy ez már az Interneten létező szokott) ez a folyamatosan növeksző – itt nem kell várni a lexikonok bővített kiadására.

A Movinet hasonló szolgáltatásokat ajánl, bár itt csak a legújabb és kevésbé aktuális a kínálat. Az Egyesült Államok mozijainak műsora mellett ráakadhatunk egy olyan oldalra, melyet sokszor érdemes megnézni. Ez a moziwal kapcsolatos egyéb oldalak segítségével hozza számtalan más, fesztiválokkal, kiállításokkal, koncertekkel, színházakkal, könyvekkel, filmekkel, képekkel, videókkl, podcastokkal, blogokkal, fórumokkal, hírrel, riportokkal) kapcsolatos hírt.

még számtalan más... Ez az amit a vérbeli szőrös nagy felfedezésnek nevez! Hiszen az olyan csodák, ahonnan több száz érdekesnek ígérkező... vezet... Annak, aki... ideér, már csak sok szabadidőre... kíváncsi... ságra van szüksége.

Bár a **Moviweb** is közöl tartalma-
kat és információkat, de más helyen
dönsságitia miatt érdemel különös
figyelmet. A Moviweb fő célja képes-
sége teszi érdekessé, hiszen a Movi-
web sok, 1997-ben bemutatandó filmet
tartalalmaz, másrészt a Moviweb gaz-
dáival szemben a Moviweb miatt kedvelik sokan. Akik
rendelkeznek Quicktime
mal, azok majdnem minden filmből
megtekinthetik az előzetes is nézhetnek.

A házilag készült természetesen nemcsak filmek vagy színházak szereplőit jellemeződnak. Nézzük a fesztiválokat! A filmes találkozóknak természetesen megvannak a maguk ottlajai, illetve meghívottjai is. Az irányba továbbvezetve címet alján 48 és 63 között az észak-amerikai fesztivál irányába a fesztivál elnevezése a következő: ingyenes kedvét nem felekedni, az az dél-amerikai és ausztrál eseményekről sem. Kevésbé a jóval frissebb egy másik fesztiválról, a fesztiválokat menetrejére illetve a velük kapcsolatban már elérhető információk fellelhető azok. Sok ismert már a Microsoft a fesztiválról. A fesztivál is tentatív a filmes híreken és információkon kívül a fesztivál is szentelnek a fesztivál.

Természe-
találkozhattunk
sele a
stúdiók a
számára létre-
hozzák a nekik
olddalakat, de
teljes ismeretekes is léte-
nek. Az Amerikai Filmakadémia
talos bár visszamenő-
leg
akadémiaához illően lassan változik
1996-os adatok nem szere-
Erdekes, Film-
akadémiának van
alább hivatalosnak
ottlajja
chivuma, viszont gyakran
szinte naprakész szol-

Amikor pedig a legutolsó szöveg a friss híreket, mindig számíthatunk a Yahoo! en.foxnews.com/headlines/en.foxnews.com honlapján. Sietnünk kell, hiszen ahogy az *Enlight* vagy a *Golden Globe* elveszti aktuális érdekességét, erről a címről eltűnik a szerkesztésővessékek listája.

A Cannes-i Filmfesztiválnak megkezdte a programját, de ebben az esetben elég egy órával metódus, melyről aztán továbbléphetünk. (A keretes részből megadott feladatok számos további feladatot nyitnak fel, melyre itt a keresgélőt.)

S'hogy vegre csak Amerikáról beszél
keressünk néhány
címet is! **Filmklubunk** sajnos má-
ideje az újságos standokból
de készítői nem mondták le arról,
tovább is hírt adjunk a film-
csak éppen a fent leírtakhoz
kiszt a többi filmek nagyv-
világáról. Ezek az oldalak
nem újulnak meg túl gyakran, mégis
érdemes oda-odanézni. Azok, akik
má kezdenek jölnéki a 20. század
ról áradó információk, a 20. század
szálfalcsúllatnak itt

Es mind említünk meg, hogy már a **Városi Magazin**nak is van saját rovatja. Azokat is szívesen látjuk, akik a **Magazin** mellett napi újságok is szeretnék, hiszen ilyen exkluzív anyagok is találhatóak a **Magazin** mellett csak elektronikus formában érhetőek hozzá.

Jó tanácsként e cikk keretén belül felhívjuk a figyelmet arra, hogy az Internet-kezdőknek a haladókhoz képest sokkal kevesebb a tapasztalatuk. De senki ne féljen attól, hogy már nincs mit tanulni magának találni a háló állandóan változik, és továbbra is rengeteg felfedeznivaló van a háló világában. Barátok!

Utóirat: Mivel a **Wikipédia** egy olyan
tanítványokból gyorsan válik mester,
szívesen fogadjuk a Kedves **Tudós**
ötleteit, tanácsait is: aki **Imre** **Wittke**
címetek, **plénné** érdekesek lehetnek
a **Kalendari** számára, közzé
számunkra, hogy azokat közkinccs
tehessük.

ÉRDEKESEBB FILMES HELYEK A INTERNETEN:

[Disney: http://www.disney.com/](http://www.disney.com/)
[Columbia TriStar: http://www.spe.sony.com/](http://www.spe.sony.com/)
[Universal: http://www.mca.com/](http://www.mca.com/)
[Paramount: http://www.paramount.com/homeindex2.html](http://www.paramount.com/homeindex2.html)
[Warner Brothers: http://www.warnerbros.com/](http://www.warnerbros.com/)
[MGM/UA: http://www.mgmua.com/](http://www.mgmua.com/)
[Miramax: http://www.miramax.com/](http://www.miramax.com/)
[Polygram: http://www.polygram.com/PPE/](http://www.polygram.com/PPE/)
[Hollywood Pictures: http://www.movies.com/](http://www.movies.com/)
[Boatload három óráig: http://www.hbo.com/11am/](http://www.hbo.com/11am/)
[Volcano: http://www.volcano.com/](http://www.volcano.com/)

■ Püggelintés napja: <http://www.idamovie.com/gateway.html>
Meirose Place: <http://www.meiroseplace.com>
Mr. Showbiz: <http://www.mrshowbiz.com>
Movienet: <http://www.movienet.com/>
 - s Movienet nagy előadását:
<http://www.movienet.com/movienet/linkshp.html>
Movieweb: <http://movieweb.com/movie/movie.html>
Roger Ebert kritikái: <http://www.suntimes.com/ebert/>
Cinémaia (alapító díjakról, de régebbi adatok:
<http://cinemaia.com/Cinemaia/Awards/AwardsHome.asp>
Filmfestiválközlő-95-96:
<http://cannes.95.softway.worldnet.net/list/festlink.htm>
Filmfestiválközlő '97: <http://www.filmfestivals.com/>
Filmhírek: <http://www.cinemaia.com/Cinemaia/Home.asp>
Filmidjék-fesztiválok:
<http://www.cinemaia.com/Cinemaia/Awards/AwardsHome.asp>
Oscar: <http://www.oscars.guide.com/>
Oscar: <http://www.oscars.com/ampas/new.html>
Cannes-i Filmfestivál:
<http://www.irriz.fr/rodeo/personnel/hoschka/cannes-festival>
<http://www.irriz.fr/rodeo/personnel/irizandnet/corona-films/line>
Hollywood Reporter: <http://www.hollywoodreporter.com/a.sht>
Filmkultúra: <http://helka.iff.hu:8080/contents.hu.html>
Video Magazin: <http://www.irriz.hu/vm/vm.html>

KEDVEZMÉNYES FILMVÁSÁR

Magánszemélyeknek és tékásoknak

Bérgyilkosok Dallasban

A hajnok és az örmagy

Bikinis örület

Börtönfoglyok

Besszi

Bulls vakáció

A titkos élet

Háború Los Angelesben

Időzített pokolgép

Kickbox terminátor

Kombinébuli

A nagy küzdelem

A nindzsa ereje

Ninja harcosok

Ninja USA

A ring királya

A szamuráj

Szelleme

Trigon akció

Tripla dinamit

A Veszett és a Kickboxer

Véres hajsza

Véres ring

Üldözés a Balkánon

Tűzvonal

A kazettrák egységára: csak 1120 Ft + áfa + posta

13 db kazettra megrendelése esetén csak 920 Ft + áfa/db + posta

Megrendelését a következő címen és telefonon fogadjuk:

VERTEX HOME VIDEO 5310 Kisújszállás, Kása J. u. 18. Tel./Fax: 59/321-077

TÉKA-PRÉDA

FEBRUÁRBAN A VIDEÓTÉKÁKBAN

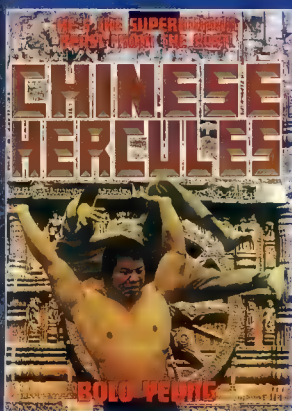
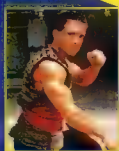

**HALÁLOS
TESTŐRÖK**

Mindkettőn a
dicsőségért harcolnak...

BOLO YEUNG, JET LI, LAETI LI

MEGJELENÉS: FEBRUÁR 12.

MEGJELENÉS:
FEBRUÁR 19.

PÉNZ,
TÉ TÁPLÁLÓD A ROSSZ
CSELEKEDETEKÉTI!

**A PÉNZ
ÖRDÖGE**

EMBERFELETTI
SZÖRNYETEG

■ CSODÁS KELETRŐL

BOLO YEUNG

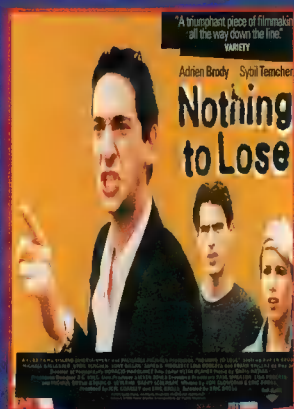
MEGJELENÉS
FEBRUÁR 19.

KÍNAI
HERCULES

MEGJELENÉS:
FEBRUÁR 19.

JAMES HONG – KAREN WITTER
AZ ELTÉMETETT ÁLDOZATOK
VÉGEZNEK MAJD VELED...

ZOMBIKERT

Forgalmazza:
a VERTEN HOME VIDEO
5310 Klodiszállás, Kácsi J. u. 18.
Tel./Fax: 59/321-077

Samsung és Sony kamerák

Bár az új típusok megjelenése egyre kevésbé köthető az évszakokhoz, a legnagyobb átrendeződést mindig a késő őszi, még inkább a karácsonyi kínálat változása jelenti. Miközben az utóbbi időszakban számos új modellel jelent meg a Sony, a Samsung pedig teljesen lecserélte korábbi kínálatát, a Panasonic és a JVC is sorra vonultatta fel új modelljeit, s újdonságként jelent meg a hazai piacon a Canon is, több normál Video-8-as és Hi-8-as modelljével.

A kínálat érdekessége, hogy a normál elektronikus keresők mellett egyre inkább terjednek a kihajtható színes LCD-s kijelzők, amelyek amellett, hogy felvételkor és lejátszáskor könnyebbé teszik az operátói munkát, különösen a szemüvegeseknek jelentenek könnyebbé. Am az is igaz, hogy alaposan megnövelik a készülék árát.

Több kamera – például a JVC és a Canon – beépített vágásvédelemmel rendelkezik. Szembetűnően nő az optikai zoomtartomány és tovább bővülnek az olyan szolgáltatások, amelyek a felvételeket teszik érdekesebbé.

Az egyre növekvő kínálatból ezúttal a Sony és a Samsung új típusaiból mutatunk be néhányat, s terveink szerint legközelebb az újabb JVC és Canon készülékekről összegzett tapasztalatainkat adjuk közre.

Video-8-as rendszerben felvett Sony kamkorderekről 1996 augusztusában írtunk utoljára, akkor a CCD-TR330E-t és a CCD-TR340E-t mutattuk be, míg késő ősszel jelent meg a

hazai kínálatban a CCD-TR-424E, mely sok jellemzőjében, sőt formai kialakításában is erős rokon vonásokat mutat a TR-340E-vel. Megjelenésében ugyanazokat a kompakt zömök formai jegyeket ismétel, amelyeket a Sony Handycam családjánál megszoktunk, ugyanakkor jól fekszik kézbe és jól kezelhető. Ami változás a már ismert típusokhoz képest, az a 12-szeres zoomtartomány, mely digitális úton kétszerezhető, vagyis 24-szeresre növelhető, igaz, az ezzel együtt járó bontásvesztések árán. A megnövelt zoom-tartományban – mint ezt korábban már többször írtuk – a jó, s főképpen stabil felvételekhez stabil kéz, de még inkább egy biztos állvány kell, különben felvételeink "degesek", remegősek lesznek. Ennek kivédésére egyes

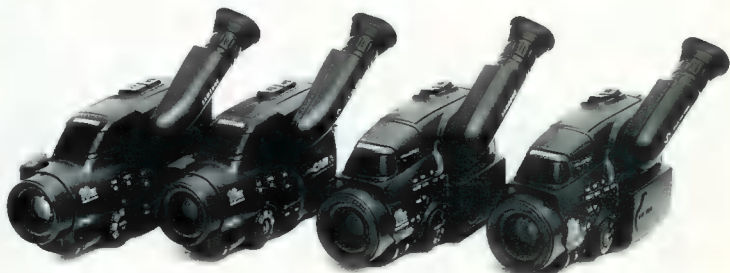
típusoknál nagyobb zoomtartományokban a gyártók elektronikus vagy optikai rendszerű remegésgátló megoldásokat alkalmaznak. A Sony mindkét utat járja: egyszerűbb készülékeiben elektronikus, míg a drágább Hi-8-as típusainál optikai megoldást alkalmaz. A most alaposn szemügyre vett TR-424E-hez képest a TR-510E éppen ebben az egy tulajdonságban

tér el, nevezetesen a kamerába egy 1/3 collos, 570 ezer pixeles CCD-t (képatalkitót) építettek be, ahol a képelemek csaknem egyharmadának az a feladata, hogy a kézmegésből adódó bizonytalanságokat figyelje. Bár e típus nem része mostani tesztünknek, gyakorlati próbákat a készülékkel is végeztünk, s a remegésgátló bekapcsolt állapotban felvételeink valóban nyugodtabbak, kiegyensúlyozottabbak voltak. A nagyobb CCD jobb látószöveget eredményezett, bár a képbontó egy része az említettek szerint nem közvetlenül a képrajzolásban vesz részt, mégis némileg élesebbek voltak a rajzolatok. Igaz, mindez jó 50 ezer forintnyi nyomja meg a készülék árát.

Visszatérve a TR-424E-hez, optikájának fényereje 1:1,8, ami az alkalmazott elektronikával gyári specifikáció szerint 0,8 Lux érzékenységgel, ugyanakkor a jó felvételekhez ajánlott minimális megvilágítási érték 100 Lux felett van, s ez így is igaz. A színek 20 Lux táján már

élnek, de a zajok képeinken itt még igencsak hangyássá teszik. Bár a gyertyafényes vacsora emlékek megmaradnak, mozihatást nem fognak kelteni. Mindezt azért is említettük meg, mert nem egy olvasói kérdés alapján úgy éreztük, többeknél ez is fontos kameraválasztási szempont.

További különbség a TR-340E-hez képest az ellenfénykapcsoló, mely a 424-esen megtalálható, s nemcsak kritikusabb fényviszonyú felvételekhez, de érdekesen komponált képekhez is jól alkalmazható. Szintén a 424-es javára írható a

A mérés
a Magyar Elektronika Előadó
Intézet által szervezett
A tesztet rendezte és moderálta
Gábor Csézy

SZOLGÁLTATÁSOK ÉS TESZTEREDMÉNYEK

GYÁRTÓ	Samsung	Samsung	Sony
TÍPUS	VP-K70; VP-K75	VP-K80; VP-K85	CCD-TR-424E
Rendszer	video-8	video-8	video-8
Méretek (mm) (hossz. x szél. x mag.)	224 x 111 x 118	250 x 111 x 117	201 x 107 x 105
Tömeg (kg)	0,55	0,56	0,51

KAMERARÉSZ

Pixelek száma	320000	320000	320000
Objektív	1,4	1,4	1,8
Gyújtótávolság (mm)	3,9-62,4	3,9-62,4	5,4-64,8
Zoom-átfogás (x-szeres)	16 x	16 x	12 x/24 x
Szűrőátmérő (mm)	46	46	37
Ellenfénykapcsoló	van	van	van
Fehéregyensúly	automatikus	automatikus	automatikus
Úsztatás	van	van	van
Fókuszállítás (auto/fézi)	auto/fézi	auto/fézi	auto/-
Zársebességállítás	1/1000-ig	1/1000-ig	1/4000-ig
Kereső	K 70 f./K 75 színes	K 80 f./K 85 színes	lekele-fehér
Címzővevőszekeresztés	van	van	9 fix felirat
Felvételviszszanézés	van	van	van
Intervallumfelvétel	nincs	nincs	nincs
Repülő törőféj	van	van	van
FM hangfelvétel	monó	sztereó	sztereó
Távvezérlő	van	van	van
Remegést csökkentő áramkör	nincs	nincs	nincs

MAGNORÉSZ

Maximális felvételi idő (perc)	50/180	90	90
Képkérés	van	van	van
Állókép	normál	normál	normál
Udhangosítás	nincs	nincs	nincs
Időkód	nincs	nincs	nincs
Vágásvezérlés	nincs	nincs	LANC
Mikrofonbemenet	van	van	van
Fejhallgatócsatlakozás	nincs	nincs	nincs

MÉRÉSI EREDMÉNYEK

Sorbonlat SP/LP	235/-	235/-	235/220
Video jel/zaj arány (dB) SP/LP	42,6/-	43,6/-	44,5/45
Smoar hatás	kevés	kevés	kevés
Hangrész frekvenciaátvitel (Hz-KHz)			
Bépeített mikrofonról SP/LP	170-5,8	170-6,9	180-12,5
Mikrofon csatlakozóról SP/LP	145,5,1/-	140-6,3/-	60-21/60-20
Hang jel/zaj arány (dB) SP/LP	56/-	56/-	59/59
Akustikus zaj			
Normál (dB)	46,5	47	45,5
Zoom (dB)	44,5-46	45-46	45
Zoom + fókusz (dB)	43-44	43,5-44,5	43,5
Nyárogás +/- % SP/LP	0,011/-	0,011/-	0,06/0,08

Ár (eFt)	kb. 130/140,-	megállapítás alatt	kb. 160,-

16:9-es képaránykapcsoló, mely az újabb formátumú képcsőbe készülőket egy teljes képképfelvitelt felvett eredményez.

Ezenyiben foglalhatjuk össze az eltéréseket. Hang szempontjából ez ■ típus is monó rendszerű, rendszeréből következően a hangot FM-ben rögzíti, külső mikrofoncsatlakozója van, így nem szorítkozunk a beépített mikrofon korlátai közé. Ezzel együtt a saját mikrofonnal készült felvételek is szépen szólnak, a frekvenciaátvitel 180 Hz-től 12,5 kHz-ig terjed, ami jó hangzást nyújt. Ugyanakkor a mechanika is szép csendesen futott, ■ saját zaj 45 dB-es szinten maradt az autofókusz működésekor, és ez zoomoláskor csak 1 dB-el csökkent. Az FM rendszerből következően sem frekvenciaátvitelben, sem szalagsebesség-ingadozásban (nyárogásban) a normál vagy félsebességű felvételeknél nem tapasztaltunk számottevő változást, így hang szempontjából bátran lehetne „szalagtakarékos” felvételeket készíteni. Képmínőség szempontjából viszont felvételeink sokkal jobban meglátják a spórolást. A normál sebesség esetén tapasztalt 235 sor körüli bontás (mindig a függőleges vonalak sorirányú megkülönböztethetőségét vesszük figyelembe) 220 sor körüli értékre esik vissza, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy ■ rajzolatok kevésbé határozottak, a felületek „plasztikusabbak” lesznek. A függőleges vonalak rajzolata viszont tetszett, határozottak voltak és zavaró csipkéztséget félsebességnél sem láttunk. Jó volt ■ színhűség is, összességében kellemesen lehetett felvételeket készíteni, s bátran hagyatkozhattunk az automatikára. Ennek négy állása van: egy teljesen automatikus állás, egy sportfelvétel és egy nagysebességű (golf) üzemmód, valamint az éjszakai program. Sport üzemmódban 1/500-as, míg golf állásban 1/4000-es a zársebesség. Ezeknek megfelelően teljesen automatikus a blende beállítása. Automatikára kell hagyatkoznunk ■ fehéregyensúly- és fókuszbeállításnál is, mindkettő megfelelően működött, a fehérek – előzetesen fehér felületen tartva a kamerát – jól álltak be és a színhűséget telnek, jónak találtuk. Ugyanezt mondhatjuk el ■ fókuszbeállításról is, mely kelően kontrasztos témáknál magabiztos volt, gyengébb megvilágításoknál viszont tapasztaltunk némi lengedezést, míg az igazi éles kép beállt.

beat

beat

A szolgáltatások közül még meg kell említeni a címbeírás lehetőségét, igaz mindez angolul történik és kilenc felírat ültethető rá ■ felvételekre, természetesen a snittek dátumozhatók és az idő is beírható. Felvételkor ■ számláló mutatja a felvett időt (ez nem kerül ■ szalagra), lejátszáskor viszont – finoman fogalmazva – igencsak szűkszavú marad a felvett anyag. Visszajátszáskor nincs ■ kis elektronikus keresőnkön semmi információ, mely segítené átmásolásakor, netán felvételeink vágásakor a kezdetek, végek kiválasztását. Ez bizony nem egy elegáns dolog egy ilyen kamerától, s annak, aki felvételeit rendezni szeretné, ez nem kevés bosszúságot okozhat. A lejátszási funkciók egyébként jól kezelhetők ■ kamera tetején lévő gombokkal és a távvezérlővel is.

A kamera oldalán van egy eltolható fedélke, ez alatt van a digitális zoom kapcsolója, a távvezérlő ki-be kapcsolója, az SP–LP váltó és az ellenőrző hang kapcsolója. Szellences megoldás egy start/stop üzemmód-kapcsoló, melynek három állása közül az egyik a hagyományos felvétel-indítás-beállítás biztosítja, másik állásában csak addig tart a felvétel, amíg nyomjuk ennek a gombját, míg harmadik helyzetében 5 mp-es felvételeket készíthetünk. Ezzel elkerülhetők a túl hosszú snittek és változatosabb lesz a felvett anyagunk. Ez inkább csak ■ kezdőknek jelenthet némi előnyt, hiszen némi gyakorlattal kitapasztalható, milyen hosszúságú témák azok, melyek ■ visszajátszás során sem kapkodóvá, sem unalmasá nem teszik élményünket.

Az új Sony család igen fontos jellemzője az igen alacsony energiafogyasztás, ami azt jelenti, hogy egy akkumulátor-feltöltéssel elméletileg több mint egy és egy negyed óráig lehet felvételt készíteni. Mindez azért elméleti, mert ez idő alatt egyszer cserélnünk kell a perceként zoomoltunk, de az indítás, leállítás mérésekkel több volt, s mindezek befolyásolják a készülék áramfelvételét.

A Samsung kamerákról ritkábban esett szó rovatunkban. Most azonban a dél-koreai cég egy olyan családát jelentettem meg, mely feltétlenül bemutatásra érdemel. A négy típusa: VP–K70; K75; K80; és K85 típusjelzést viseli. A Samsung képmagnóknál a korábbiakban már megszoktuk a jól áttekinthető

családelvet, melyben az egyszerűbb típusoktól felfelé haladva ■ szolgáltatások bővítésével a legmegfelelőbb készüléket az igényeknek megfelelően ki lehet választani.

E típusok is Video-8-as rendszerben vesznek fel. A VP–K70 egysebbes, monó hangú, fekete-fehér elektronikus keresővel rendelkező modell, míg a VP-K75-nek színes keresője van. Mindkét modellre egy külön tartozékként megvásárolható videó-lámpa csatlakoztatható, mely működtető feszültségét az akkumulátorról kapja. A VP-K80-nál és 85-nél e lámpát már beépítették a kameraházba és egy kis toldápcapcsoló megnyomásával kikapcsolható és bekapcsolható. Ez utóbbiak ■ hangot sztereóban is rögzítik és míg ■ K80-as elektronikus keresője fekete-fehér, addig ■ K85-ösé színes.

Annak ellenére, hogy a kameraház vonalvezetésében sok hasonlóságot mutat és a szolgáltatások köre – a már említett különbségeket is figyelembe véve – igen hasonló, a kezelőgombok és például az akkumulátor elhelyezése eltérő. Míg a K70-es típusoknál az akkumulátor a kamera hátoldalán kapott helyet, addig a K80-as modelleknél ez az elektronikus kereső alá, ■ kameraház oldalába csúsztatható be. A váltásirgázító gyűrű viszont a hátoldal markolatai oldalára került és ez felvételek kellemetlenül birizgálja a tenyerünket. Érdekes módon a 80-as modelleknél a kézi fókuszbeállítás élgomb ■ kamera jobb oldalán kapott helyet – mápedig jobb kezünk a kamera fogásával és zoomolással van elfoglalva –, így praktikusan úgy férünk hozzá, hogy bal kézzel alányúlunk, mintegy tenyerébe vesszük a kamerát és mutatóujjunkkal szabályozzuk ■ legjobb beállítást. Ezzel a beállítással még biztonságosabb, de a kezelés igencsak kétékezőse válik.

Első ránézésre a működtető gombok alapján minden egyszerűnek tűnik, s kevésbé fedezhető fel ■ szolgáltatások széles köre ennek ellenére ezen a kamerán is van ellenfénykapcsoló, útszámítás lehetősége, s mint említettük, ■ fókuszbeállítás kézzel is korrigálható. Automatikus működtető viszont a fehéregyensúly-beállítás és a blendeállítás, pontosabban ez utóbbi az AE programokon ke-

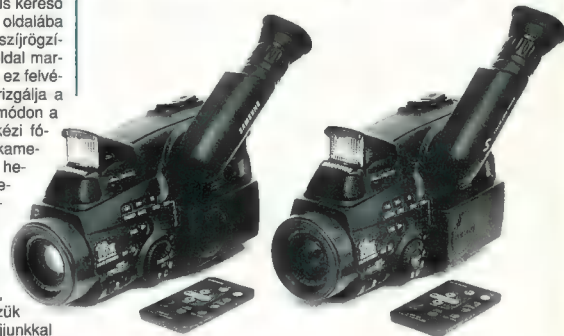

resztül a zárbességgel együtt változik. A VP-K70-nél és K75-nél az AE programnak a teljesen automatikus álláson kívül van egy sport, egy nagyzárbességszerű és egy úgynevezett portréállás, míg a K80-nál ■ beépített lámpához is tartozik egy ■ halogénizzó színhőmérsékletéhez tartozó állás is. A piciny beépített lámpa által megvilágított felület nagyobb az átlagosnál, és fényességét is jónak találjuk.

A felvételek érdekesebbé tételére kettájta szolarizációs effekt állítható be, és a barnás, úgynevezett szépítő tónusunk kívül az alaptonusú zöldessé és fekete-fehérré is lehet változtatni. A felvételek készítéséhez önálló ka-

sejleti, hogy kellően széles a látószög, s így belső családi felvételeknél is praktikus használatos.

Mind belső, mind külső felvételeink azt nyújtották, amit ■ mért sorbontás alapján elvártunk. Esetenként a fókuszautomatika nehezebben állt rá a legélesebb rajzolatra, de kis gondolkodással megtalálta a legélesebb rajzolatot. A fehér haves táj szépen csillogott, és jól jött vissza a domboldal és ■ János-hegy hangulata is. A belső felvételek kicsit melegebb hatást keltettek, mint ahogy általában a sárga és a barnás árnyalatok értékelődnek fel. Viszont megint csak jó volt a karácsonyi hangulata a piciny égőkkel.

raktergenerátor is bekapcsolható, melyet két sorban 16–16 karakteres tetszőleges felirat készíthető. További praktikus tudománya az önidőzítés felvétel, mely 10 mp-es késleltetéssel indul és 30 mp-es felvételre ad lehetőséget, bár a felvételek távvezérlővel is indíthatók. Fő jellemzőiben ennyiben foglalható össze az új családi tudománya.

Egyébként mindegyik kamerának 16-szoros zoom-tartománya van, s gyújtótávolságuk 3,9 mm-től 62 mm-ig terjed, ami

Monó felvételeknél ■ kísérőhangnak az átviteli tartománya a saját beépített mikrofonnal a felső frekvenciatarományban szűkebb, mint amit egy FM rendszerű kamerától elvártunk, a sztereó kivételével ugyan a frekvenciátvitel valamilyen szélesebb, de ■ zenei felvételek így is töpőbbak, életelekesebbek, ezzel együtt családi felvételekre, ulti élményekre jók.

Összességében kellemesen lehetett dolgozni a Samsung új kameracsaládjával is.

Oscar: még 248 film versenyben

Idén 248 játékfilm felel meg az Oscar-díjra való nevezés követelményeinek. Ez ■ szám héttel kevesebb, mint egy esztendővel korábban. A jelöltek listájára az a film kerülhet, amelyet az elmúlt évben legalább egy héten át vetítettek Los Angeles megye valamelyik filmszínházában 1996. január 1. és december 31. között. A legjobb külföldi film Oscar-díjáért ezúttal 39 ország alkotása indulhat. (Mint ismert, Magyarország *Gothár Péter: Haggyálógva Vászka* című művét javasolja.) Érdekesség, hogy most első alkalommal száll ringbe Ausztrália, Albánia és Grúzia.

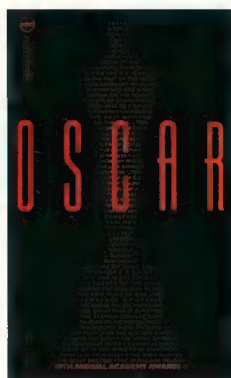
Az amerikai Filmakadémia 5173 tagjának január 31-ig kellett szavaznia a 69. Oscarért induló filmekre. Érdekesség, hogy Kalifornia államban négyezer tag él.

A jelölés szakaszában ■ szakosztályok tagjai kapták meg a jelölőlapokat, valamint ■ versenyre jogosult filmek címlistáját. A színész szakosztály csak a színész kategóriákra szavaz, ■

rendezői kategóriára pedig csak a rendezői szakosztály adhatja le voksát. Szintén a színész szakosztály tagjai döntenek arról, mely színész játékát ítélik főszerepre vagy mellékszerepre, s mely kategóriába jelölik. A stúdióknak, producereknek ennek megítélésébe nincs beleszólásuk. Egy színész vagy egy színésznő akár két jelölést is kaphat két különböző filmben nyújtott epizód- illetve főszerepéért. Több produkcióban nyújtott teljesítményükért saját kategóriájukon belül akár többször is jelölhetik a díszlet- és jelmeztervezőket, operatőröket, vágókat, zeneszerzőket, hangmérnököket, forgatókönyvírókat.

A dokumentumfilmek, rövidfilmek, külföldi filmek, különleges hang- és képhatások, smink kategóriákban a filmakadémia illetékes szakosztálya, illetve szabizottsága dönt a jelölésekről.

Az Irwing G. Thalberg-émlék-díj, a Jean Hersholt humanitárius díj, a Gordon E. Sawyer-díj,

a tiszteletdíjak és a különdíjak esetében az akadémia igazgatótanácsa dönt, melybe a tizenhárom szakosztály három-három tagot delegál.

Kategóriánként öt alkotás marad fenn a rostan és kerül a jelölőlistára. A jelöltek — ugyan-csak ünnepélyes keretek között — február 11-én hozzák nyilvánosságra.

Azokat a filmeket, amelyek alkotói, illetve szereplői jelölést kaptak, a Filmakadémia épületének Samuel Goldwyn mozijában hivatalosan vetítik le a tagságnak, és különleges vetítéseket rendeznek New Yorkban és San Franciscóban. A vetítések befejeztével valamennyi akadémiai tag megkapja a szavazólapot.

Az akadémia tagjai március 4-től két héten át szavazhatnak, kit ítélik a legjobbnak az egyes kategóriákban. A jelöléseket és ■ végső szavazatokat a Price Waterhouse nemzetközi könyvelő cég összesítik, immár hat évtizede. Az Oscar-díj nyertesének listája mindaddig titkos, amíg az Oscar-ünnepségen fel nem nyitják ■ borítékot.

A díjkiosztó gála idén március 24-én, hétfőn este lesz Los Angelesben.

Humphrey Bogart bélyegen

Postabélyegen is halhatatlan lesz ■ híres amerikai színész, Humphrey Bogart, mivel az Egyesült Államok postaszolgálatát hamarosan bélyeget bocsát ki képével. A bélyeg az 1946-os *A nagy álom* című film plakátjának képét ábrázolja majd. A Hollywoodi legendák sorozat első két bélyegén Marilyn Monroe és James Dean látható.

Mediawave '97

Április 28-a és május 3-a között hetedik alkalommal szervezik meg Győrött ■ Mediawave nemzetközi vizuális rendezvényt. Filmekkel, videóalkotásokkal neveztek az Egyesült Államokból, Kanadából, Hongkongból, Argentínából, Ausztráliából, de Kínából és Azerbajdzsánból is.

Hóféherke kontra Disney

Hóféherke bekerelte Walt Disneyt és győzött! Nem ■ meseben, hanem a valóságban, meghozta Párizsban. A híres rajzfilmfigura francia hangja, a most 66 éves Lucie Dolene negyven éve kölcsönözte hangját Hóféherkének, amiért akkoriban ötezer frankot kapott. A film azóta is folyamatosan hódít az újabb és újabb francia generációk körében, ■ nemrégiben videókat is írták siker aratott. Azonban Lucie, a szinkronhang nem kapott Disneyék

nyereségéből, ezért szerzői jogai megsértése miatt pert indított az amerikai cég ellen. A bíróság neki adott igazat és kötelezte a Walt Disney stúdiót, hogy előleg gyanánt 100 ezer frankot fizessen Lucie Dolene-nek, a neki járó teljes összeget pedig később állapítják meg a szakértők. Ezenfelül a szinkronhang gazdáját további 30 ezer frank is megilleti fájdalomdíjként, mert neve nem szerepelt a videófilm készítőinek stábilistáján...

Már 600 forinttól!

**A FOTIFON
VIDEOKLUB**

**megnyitotta lakossági
videóüzletét!**

**Használt és új műsoros
videókazetták óriási
választékban, tékáknak is!**

Budapest, XIII. ker., Pannónia u. 13.

Tel: 302-3992 (játékfilmek)

132-5027 (erőteljes filmek)

Nyitva: 0-tól 24 óráig,

szombaton és vasárnap is!

BOSE® 701 Direct/Reflecting® hangdoboz
KÖZVETLENÜL ÉRKEZŐ & VISSZAVÉRŐDŐ HANGOT KÉPZŐ
RENDSZER

A HALLHATÓ KÜLÖNBBSÉG

A MINDENHOL ÉLVEZHETŐ TÉR

Élő koncert

Élő zene hallgatása mellett a hangszerek és énekesek által képzett hang a térben minden irányban terjed. Visszaverődik a terem felületeiről és elvegyül az egyenesen a hallgató irányába sugárzott hanggal, így adva meg a tér teljes érzetét.

Hagyományos hangdobozok

A hagyományos hangdobozok a hangot csak egy irányba, előre sugározzák le. Mivel a közép- és főleg a felső tartomány hangskája egyenes irányban terjed, a leképzésből hiányzik a terem falairól visszavert hang nagy része.

Bose® 701 Direct/Reflecting® hangdoboz közvetlenül érkező és visszavert hangok leképzésére

A BOSE® Direct/Reflecting®, közvetlenül érkező és visszaverődéses hangot egyaránt leképező rendszer kiegyensúlyozott teret varázsol elénk, melyre a hagyományos elvek alapján épített hangrendszerek nem képesek. A BOSE® többi, szabadalmaztatott technológiai megoldásával együtt ez a kialakítás az élő hang élményét nyújtja. *Semmi sem olyan meggyőző, mint egy bemutató a BOSE® 701-gyel az Ön otthonában.*

BOSE®
Better sound through research

Kérjen bemutatót!

Hangstúdió
1088 Budapest, József krt. 19.
Tel.+fax: 266-1862

New York Las Vegasban

Bár az MGM alapítói eredetileg filmgyártásra szövetkeztek, a patinás stúdió mai vezetői egyéb vállalkozástól sem idegenkednek. Januárban nyílt meg második Las Vegas-i luxusszállodájuk, a New York, New York, amelynek fele részben tulajdonosai. A nevadai kaszinóváros új, 12 tornyú látványossága New York legjellegzetesebb épületeit – köztük a Szabadság-szobrot, az Empire State, az épületek belsejében pedig helyet kapott a Broadway, a Times Square, a Central Park és ■ Wall Street is. A 2035 szobás hotel mástól év alatt, 460 millió dollárért épült meg.

Az ünnepélyes szállodaavatáson – amelyre a Video Magazin Los Angeles-i tudósítóját is meghívták – Hollywood több sztárja is megjelent: ott volt David Hasselhoff, a Baywatch producere és főszereplője, Jennifer Tilly, Connie Francis és James Belushi is. Az utóbbi években Las Vegas is filmvárossá nőtte ki magát – ott forgatták ■ Showgirlst, a Casinót és a Nicolas Cage-nak tavaly Oscar-díjat hozó Las Vegas.

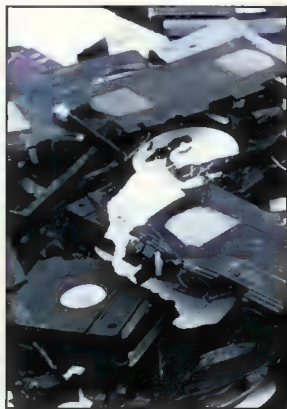
A megnyitón részt vevő producerek egyike már jellezte: következő filmjének színhelyétől az új New York, New York Hotel-t választja.

Földes Tamás
(Los Angeles)

Kína: 600 ezer bezüzött kazetta

Kína déli tartományában ■ kalózfellegvár Guangdongban tavaly 600 ezer kalóz audio- és videó-kazettát zúztak be a hatóságok. Az intézkedés-sorozat része volt ■ kalóztérmekek elleni erőteljes kínai kampánynak, amely azóta erősödött meg, hogy 1995 nyarán Washington gazdasági szankciókat helyezett kilátásba Peking ellen, ha nem tesz lépéseket a szerzői jogok védelme érdekében. A világon Kínában volt az egyik legjelentősebb az illegális CD-k és videokazetták gyártása és forgalmazása, s többségében amerikai termékeket sokszorosítottak jogtalanul.

1996-ban két gyárat zártak be Guangdongban, amelyek kalózmegkeztetéseket és kazettákat gyártottak. A tartományban minden informátornak, aki érdemleges felvilágosítást tud adni illegális CD- és kazettagyártásról, kereskedésekről, 300 ezer jüan (36 ezer dollár) jutalom íti a markát.

Kirabolták Michelangelo Antonionit

Kirabolták a 84 esztendősen Michelangelo Antonioni olasz filmrendező római lakását, és eltűntek azok az értékes díjak is, amelyeket élete során műveiről kapott. Így ellopták életművéért kapott Oscar-arany-szobrocskáját, az 1964-es ve-

lencei filmesfesztivál Arany Oroszlán kitüntetését, melyet a Vörös sivatag című alkotásáért vehetett át, és a Nagyításért kapott Cannes-i Aranypálma is a rablók birtokába került. A díjak anyagi értéke látszólag csekély, eszmei értéke viszont felbecsülhetetlen.

BOSE® 701 Direct/Reflecting® hangdoboz
KÖZVETLENÜL ÉRKEZŐ & VISSZAVERÓDÓ HANGOT KÉPZŐ
RENDSZER

A különbség A BOSE® TECHNOLÓGIA ÉRDEME!

Kettő darab, mágneses folyadékkal hűtött, 5,7 cm-es átmérőjű Stereo Targeting® térbe kalibrált magassugárzó ad kristálytiszta, az élő hangot tökéletesen megjelenítő felső hangtartományt. A hangszínpad teljes szélességét beugározzák.

Hangolt basszus kilepőnyíláson érkezik a doboz belsejéből a mélyhangenergia, mely a belső kialakítás és a kilepőnyílás összehangolása folytán mentes az egyébként elkerülhetetlenül ráragadó magasabb frekvenciákon jelentkező torzításoktól. A mély hangokon jelentkező torzítás rendkívül nagy hangerő mellett sem hallható.

Önműködően közbeavatkozó rendszer véd a túlterheléstől. A 701-es megbízhatóan működtethető nagy teljesítményfelvevő mellett. Meghibásodás hosszú idő elteltevel sem valószínű.

Oldalirányba sugárzó 16,5 cm-es átmérőjű, a középső frekvenciáiban működő hangszóró. Elhelyezésével a középső, a hangrás „testességét” adó frekvenciákat akusztikailag oldalra illetve hátra irányítja, így azok a terem falairól visszaverődve teljesen beütik azt, ■ természetes hangképződés elvei szerint.

A doboz belsejének kialakítása szabaddalmazott, háromkamrás akusztikai basszust állít elő.

A megoldás előnye, hogy erőteljes, mélyre hatoló, nagy energiájú basszus hang jeleníthető meg, mely minden irányban egyenletesen terjedve, hallható torzítás nélkül, korlátlan erővel jeleníti meg a zenei élvezet elengedhetetlen részét, a mély hangok tartományát.

BOSE®
Better sound through research

Kérjen bemutatót!

Hangstúdió
1088 Budapest, József krt. 19.
Tel. + fax: 266-1862

Pápa írta film

Megfilmesíti Krzysztof Zanussi lengyel rendező Karol Wojtyła, jelenlegi II. Pál pápa *Istenünk testvére* című szindarabját. A lengyel származású római katolikus pápa fiatalemberként számos verset és színdarabot írt.

A tervezett film annak a szerzetes festőnek az életéről szól, aki ■ hajléktalanok otthonát alapította meg. A lengyel színészek mellett Scott Wilson is szerepel majd a lengyel-olasz koprodukcióban, melyet Krakóban és Varsóban forgatnak. A filmet a pápa másjára tervezett lengyelországi látogatására szeretnék elkészíteni.

(Scott Wilson-filmek a honi tévékában: *Hús és vér*, *Malone*, a bérgyilkos, *Lőtávolság*, *Élve vagy halva*, *Hidegvérrel*, *Vátorony*, *Tiszta szerencse*, *Los Angeles*, 43-as körzet).

Magyar Filmszemle: február 7-11.

Tizenhat játékfilm (ebből három videó), tizenkilenc kísérleti, illetve kisjátékfilm és negyvenhárom nem fikciós alkotás vesz részt a 28. Magyar Filmszemle programjában. A játékfilmek közül érdekesnek ígérkezik Erdős Pál filmje, a *Gyilkos kedv*, Kardos Ferenc *A világ legkisebb alapítványa*, Sára Sándor *A vád*, Simó Sándor *Franciska vasárnapi című művel* versenyez. Új filmmel jelentkeznek a *Woyzeck* alkotója,

Szász János, címe: *Witman fiúk*. Nagy várakozás előzi meg Tímár Péter *Csinibaba* című filmjét. Indul ■ versenyben Bujtor István közönségfilmje is. A három testőr Afrikában. Az öttagú játékfilm mes zsűri elnöke Mészáros Márta filmrendező, ■ három tagú dokumentumfilm mes zsűrit Bernáth László újságíró vezeti.

A szemlért február 7-e és 11-e között a Corvin Filmpalotában rendezik meg.

Beavis és Butt-head sikere

A Music Television lelkes hívei előtt Magyarországon sem ismeretlen a két idétlen rajzfilmfigura, Beavis és Butt-head akik(?) ■ tévénézők után meghódították a moziba járókat is. Első játékfilmjük, a *Beavis and Butt-head Do America* tarol az amerikai mozikban. A két kissé nagy fejű, idétlen tinédzser teljes közönnyel viseltetik ■ világ dolgai iránt, s számukra csupán két kategória létezik az életben: „álát” (cool) és „gázos” (It sucks). Akik eddig kevésbé értékék az angol szlenget sem nélkülöző televíziós „közszerepléseiket”, tavasszal magyar hangon is megismerkedhetnek velük, mert ■ hazai filmszínházakba is eljönnek első egész estés mozifilmjükkel.

KFT-BÁLÁZ INTERNETEN

– Mikor és miért határoztak úgy ■ zenekar tagjai, hogy ötvi különfét után egy koncert erejéig érdemes összejönni és felélesztelni ■ régi dalokat, felidézni az egykori slágereket?

– Három évvel ezelőtt úgy éreztük, butaság lenne, ha mi együtt így négyen csinálnánk újra valamit. Semmi nem indokolta, hogy ne zenéljünk megint együtt, amit pedig nagyon szeretünk. Hosszú idő telt el az utolsó koncertünk óta, sok minden megváltozott, ha úgy tetszik, bizonyos értelemben leegyszerűsödött. De azért bő két évtől kezdve, amíg sikerült úgy alakítani a dolgokat, hogy ehhez mindenkinek kedve legyen... Majd leültünk megbeszélésre a részletek. A legkézenfekvőbb egy koncert létrehozása, megszervezése volt.

– Mi az, amit ■ csaknem másfél órányi videófelvétel vissza tud adni ■ októberi két és fél óráos koncert hangulatából és mi az, amit nem?

– A kazetta vissza tudja adni a koncert zenei élményét, látható néhány jelenetszín, is elhangzik pár vers, így kicsit talán felidézhető a korábbi KFT-klubestek hangulata. Valamennyire érzékelhető az is, mit jelentett az Internet jelenléte a koncerten, bár ez már jóval kevésbé, mint a BS-ben. A helyszíni varázslat, ■ legkört, ■ csaknem tizenhatrészes közösség hangulatát – nem beszélve a miénkről – azonban, azt hiszem, önmagában nem igazán adja vissza sem ■ videófelvétel, sem a CD, csak azok számára, akik jelen voltak. Ez nem véletlen. A KFT egyik működésének tízeves történetében sem fordult elő olyan koncert, mint ez, amit mind a zenekar, mind a közönség, mind a szakma részéről akkora várakozás előzött volna meg. Pedig csináltunk már egyet s mászt. Egyrészen folyamatos két és fél óráos eufórikus ünneplés volt az ez est. Persze én elfogult vagyok, valószínűleg a „hiányzóknak” is élvezetes lehet végignézni a felvételt.

– A Bál ■ Interneten-est különleges esemény volt a multimédia, az interaktívitás világában is, hiszen ■ együttes a felépítés előtt egy hónappal önálló oldalakkal jelentkezett ■ világhálón. Emellett a koncert szénzációjának számító, élő internetes kapcsolatot teremtett ■ Dublinban lévő Hazel O'Connorral, aki ■ KFT kíséretében énekelte el tízeves közös szerzeményüket, valamint ■ Los Angelesben festő Wahorn Ádrással. Rádásul ■ zenekar jelentett meg Magyarországon először CD Extrát, vagyis olyan audio-koncertlemezt, amelynek számítógéppel olvasható ízlés ■ részei is vannak. Honnan az együttes vonzalma ehhez ■ „szép új világához”?

– Az nem jó kifejezés, hogy az együttes vonzódd ehhez a világhoz. Egyedül ■ én foglalkozom olyan számítógépes területekkel, mint az Internet vagy a multimédia. De az én eszemben is túlsz az állítani, hogy vonzódom hozzá, inkább az izgat, milyen módon lehet barát-

**HANGULATOS KONCERTEN SZÜLETETT ÚJJA
1996. OKTÓBER 12-ÉN A BUDAPESTI SPORTCSARNOKBAN
■ NYOLCVANAI ÉVEK EGYIK NÉPSZERŰ HAZAI ZENEKARA,
■ KFT. ■ BÁL AZ INTERNETEN CÍMŰ KONCERTRŐL AZÓTA MÁR
MEGJELENT EGY KÜLÖNLEGEZŐ CD, ÉS ■ ZENEBARÁT
VIDÉOKAZETTÁN IS FELIDÉZHETI A SZÍNPADI INDO
SIEMÉNYEIT. ■ KFT ÚJASZÜLETÉSÉRŐL MÁRTON ANDRÁST,
AZ EGYÜTTES DOBOJÁT-MENEDZSÉJÉ KÉRDEZTÜK.**

ságosan felhasználni ezeket ■ eszközöket, például egy koncerten vagy lemezen és más irányú tevékenységemben. Nem a számítógépet szeretem használni mindenről, csak észben tartom, hogy léteznek és mire képesek. Maguk az ötletek más irányból jönnek. A zenekar is ezért barátkozott meg ■ Internet-koncert gondolatával. Ami azt illeti, mi mindig is az eredetiség tőrekedünk. Pontosan erre azért nem kellett külön törekednünk. Ez egyben azt is jelenti, hogy vagyunk újítottunk formákban vagy igénybe vettük ■ legkorábban eszközöket és a saját elképzeléseinknek megfelelően alkalmaztuk azokat. Már 1985-ben, ■ Bál az Operában című lemezünk borítóján volt egy – mai szóhasználatát élve – multimédia program, de ■ korabeli technikával ez nem kerülhetett egy semmilyen hordozóra. A hanglezágyának tágira nyílt szemekkel néztek, amikor arról érdeklődtem, rá lehet-e vágni számítógépeket a lemez utolsó borítójára. Csak azt kérdeztek: mit, hává, minek, és egyáltalán mit csinálnak? Végül a basic nyelven megírt program szövege került fel a borítóra. Ebben volt egy kis információ a zenekarról, dallam, animáció, laborintuszok. Persze a mostani programokhoz képest az gyerekjátéknak is alig nevezhető. 1996-ban is azon kezdtem el gondolkodni, miként lehetne bevonni a koncertre az új médiaeszközöket: ■ multimédiát, az Internetet, a nagy sebességű telefonhálózatot. Az alapprogondat az volt, hogy a koncert időpontjában, ott a helyszínen valamelyest megnyíljon a világ, láthassuk, hogy ugyanabban az időben más, régióknak mi történik, és élő, alkotó kapcsolatot tudunk teremteni más távoli helyszíneken lévő művészekkel, kamerák élő képait láthassuk különböző országokból. Ahogy emellett, a számítógépes világ nem igazán érdekli ■ zenekar többi tagját, ám egy lyesfalta végeredmény már igen. És azt hiszem, sikerült eltálatni egy izlése-

arányt a zenélés, ■ jelenetek, versek és az Internet-események között. Illetve nem csupán az arányok érdekesek, hanem ■ tartalom is, jelen esetben Hazel O'Connor és Wahorn Ádrás közreműködése. Bár, ha már neveket említek, nem hagyhatom ki az Internet-rendezőknek, Nagyistót Tibort sem, aki ügyesen szerkesztett és flottul levezényelte az egész programot.

– A videófelvétel is jól látható Laár Ádrás szinte önküveti ámulata, aki jóformán maga sem hiszi, hogy megtörténhetett ■ az ismeretes csoda. Nem hitte a csapat, hogy valóban létrejött ez ■ táv-együttműködés?

– Igen, ez így volt! Az ■ igazság, hogy az előkészületek során ■ fiúk csak távirati stílusban értesültek, milyen internetes tervek vannak készülőben. A kapcsolat létrejöttéhez vagy husz táv számítógépes apparátus települt ki a BS-be, két számítógépterem működött, videokonferenciaközpont, egy AT&T telefonközpont állítottunk fel, ■ Matáv két megabites ISDN-vonalon teremtette meg ■ összeköttetést. Mindenki megtett mindent a maga területén. Már álltak jól a dolgok, amikor azután baran felépítettük ■ színpadra, egyáltalán nem volt kapcsolatunk sem Hazellel, sem Wahorn Ádrással, aki Los Angelesben várta, hogy egyik számunk ■ élőben rajzoljon. Amikor pedig Laár Ádrás konferálta, hogy márpedig most Dublinból következnek régi barátunk, Hazel O'Connor, maga sem tudta, mi következik, valóban fel-tűnik-e, megszólal-e Laár. A videó egyébként jól látszik, amint Nál (Laár) hátrapiant a videóképernyő, majd fordul vissza ■ mikrofonjához, hogy bemondja, ez, úgy, látszik, mégsem jött össze. Ám abban ■ pillanatban megjelent Hazel arcát a képernyőn. Amikor pedig jászottuk a színt Nál ott körözött előttem, és miközben gájtároz, folyamatosan azt kiabálta felém: „Ezt nem hiszem el! Ezt nem hiszem el!” Ez a különleges összeköttetés és

kapcsolat egyébként nemcsak nekünk, ■ színpadon volt furcsa érzés. Később ■ közönség közül többekkel beszélgettünk, akik állították: ez hasonló élmény volt számukra, mint annak idején Neil Armstrong Holdra szállásának élő közvetítése. Valaki egészen más, távoli térben mozog, mégis ott van, valóban érzem azzal, amit mi itt csinálunk, és kommunikál veled, részt vesz abban, ami itt történik. A BS-ben a közös produkcióknak jelent meg előben: mi, hús-vér emberek ott játszottunk a színpadon, ■ szülőnekes pedig Dublinból énekel velünk. Hazel hangja végül nem azzal ■ hífl technikával jött, amellyel terveztük, egy kicsit „recsegős-roppogós” volt, de ez végül is ■ élethűségű erősítette. Tényleg eufóriában élte át a zenekar ezt a kuriózumot, ami így, ezzel ■ médiavilág tudomásunk szerint sehol a világon nem történt meg. Hasonlóan nem volt még példát Wahorn Ádrás produkciójára sem, igaz, a később létrejött kapcsolata miatt végül nem ahhoz a számhoz készítették el az illusztrációt, amelyhez terveztük, de élő improvizáció az általa is hallott élő zenére szintén egykedvű volt. Nem annyira maga az alkotás, mint inkább ez a szinkronizált kooperáció.

– És mennyiben új ■ KFT CD-je?

– Zeneileg semennyire, mi játszsuk a jól ismert számunkat, legfeljebb annyiban új, hogy ekkora előben talán soha nem játszott a zenekar. Technikaigal valóban akad rajta egy újítás, ez az első magyar CD Extra. Az anynyit jelen, hogy ■ hangfelvételek mellett részletes koncertismertető, és nyolcvan koncertfotó is található rajta. Mindezek számítógéppel olvashatók, web-böngésző segítségével. A CD-ről letölthető a magyar nyelvű Windows Internet Explorer, és a Comic Chat program KFT-változata is, amelyhez a Microsoft amerikai programozójától külön megkaptuk az engedélyt és ■ kódokat.

– Lesz-e folytatás? A KFT-rajongók az Interneten továbbra is találhatnak információkat az együttesről, tarthatják a kapcsolatot. A KFT ezek szerint élő, létező zenekar. Valóban így van? Lesz folytatás, vagy mindenki járja majd tovább a maga útját?

– Már szeptemberben megnyitjuk ■ home page-ünket, de rengeteg elfoglaltság miatt még most is azon dolgozunk, hogy végre olyan állapotba hozzuk, mint amilyen a koncert napján kellett volna legyen. Ami a folytatást illeti, bizonyos korlátok között, de lesz, bár a KFT nem lesz ugyanolyan turnézó zenekar – évi ötven vagy kétszáz koncerttel – mint amilyen hosszú évekkel ezelőtt volt. Február 18-án indul ■ körülbelül tíz vidéki város felé tartó turnénk, melynek állomásait olvashatók az Interneten. Tervezzük, hogy új számokat is frunk az év során, és ismét fellépünk majd ■ BS-ben. Már a pontos dátum is megvan, 1997. október 31-e.

Falus Tamás

kerül hamarosan az üzletek polcaira néhány klasszikus **James Bond** alkotás, a legutóbbi *Golden Eye* – *Aranyszemmel* az élen. **Pierce Brosnan** alakítása mellett a *Csak kétszer élsz* (1967) című filmben **Sean Connery**, az *Élni és halni hagyniban* (1973) **Roger Moore** a 007-es ügynök, míg a *Halálos rémületben* (1987) sztárja **Timothy Dalton**.

RÁCKEVEI A VIVA

kedvenc videófilmjei

– Amikor arra gondolt, „mi leszek, ha nagy leszek”, mostani hivatására gondolt?

– Igen! Igen! Soha más nem jutott az eszembe. Még az óvodában is én voltam az első, aki jelentkezett, ha az óvó néni verseket akart mondítani velünk. Szerepeltem is. Talán mert jó volt a memóriám, vagy mert buzgott bennem az ambíció. Aztán érettségiztem és jelentkeztem a Színművészeti Főiskolára. Nem vettek fel, de a Nemzeti Színház Stúdiójába igen. Ott tanultam, játszottam és lestem el a legnagyobb színészekről a mesterség titkait, majd három év után felvettek.

– Szemérmes a filmszerepeiben? Láthatuk már néhány jelenetben...

– Szemérmes vagyok. Civilben. A színpad és a film más. Ha feltétlenül szükséges, bizonyos mértékig levetkőzöm. A színpadon először deréki kellett levetkőzőm. No, nem sok látszott belőlem. Főleg a könyököm és a felső karjaim, amivel fedtem magam. Nem voltam ugyanis meggyőzve arról, hogy ez valóban feltétlenül szükséges. Filmjeim közül az *Anna* filmjében egy fürdőkád jelenetben voltam csupasz. Ugye, nem nagyon szokott az ember harisnyanadrágban fürdeni. Az ágyjelentekben a partnereimmel annyi technikai körülményre kell figyelniük, hogy egymást alig vesszük észre. Cserhalimival volt egy ilyen jelenetem. Alulról egy plasztiklepedőfélén át fényképeztek minket. Arra kellett vigyáznunk, hogy ne takarjuk el a fényt, ne nehezédünk rá a plasztikra, mert az akkor belapul és valahogy né is nyomjuk agyon egymást. Közben még úgy kellett viselkedniük, mintha a dolog érzéki lenne. Minden volt, csak az nem. Persze úgy tettünk, mintha az lenne, de mind a ketten boldogok voltunk, amikor a felvétel véget ért. Ez nehéz munka. Olvasáskor különben semmi sem meredek, ott jórómán csak utálnak rá a szerzők. Minden a rendező ízléséről függ. Nekem eddig szerencsém volt, no persze csak olyan feladatot vállaltok el, amellyel én is azonosulni tudok.

– Jár az ilyesmire külön díjazás?

– Nem is tudom. Biztos nem jelentős, ha ennyire nem emlékszem rá. Lehetőség, hogy ami, az ki tud kötni valami extrát.

– Mi a véleménye a videózásról?

– Remek dolog. Mi nagyon szeretünk videón nézni mozi filmeket. Nem nagyon jutunk el a moziba. Vagy a kislányunk miatt, aki még csak 3 éves és sok törődést igényel, vagy mert a férjem, Horváth Lajos játszik vagy én szerepelek. Ó Győrbén lép fel és boldog vagyunk, ha együtt lehetünk, így otthon mozikunk. A kislányom, Juli, imádja a mese filmeket. Néha lelkiismeret-furdalásom is van, hogy nem engedem-e túl sokat videózni. Az igazság az, hogy a videónál legalább tudom, hogy mit néz a gyerek. A tévében némelyik rajz- vagy mese film szerintem túl vad és durva. A gyerekeknek a legjobb hat kelene nyújtani, de sokszor nagyon silány minőségű a szinkron. A klasszikus mese filmeket együtt nézzük. Például a *Hófehérké*t. Ebben nagy művészek szinkronhangja hallható. Ha jól emlékszem, *Lukács*

Margit gyönyörű orgánumán szólal meg a királyné. Szeretem a *Sinkovits Imre* által szinkronizált rajzfilmeket vagy *Pathó István*ét; a *Macskarisztokraták* szinkronja remek. A Televízió nálánál lehet jókat vásárolni, vissza is kell fogjam magam, mert nincs az a pénz, amit el ne tudnék ott költeni.

– Saját filmjei közül melyeket őrzi?

– Nem is tudom. Nem gyűjtöm és nem figyelem őket. De vannak olyanok, amelyeket én szinkronizáltam. Például *Andie MacDowell* filmjei közül a *Zöldkártya* és a *Rosszányok*. Mindkettőt jó filmnek tartom. A *Gerard Depardieu*-val készült *Zöldkártya* életszágú,

kellemes film, vígjátéki elemekkel, szerelemmel. Ez a szerelmesfilm egy francia férfi története, aki látszatházasságot köt egy amerikai nővel csak azért, hogy megkapják a letelepedési engedélyt a bevándorlási hivataltól. Rengősen lenyűgöző kaland és bonyodalom szövődik a kapcsolatból. Aztán persze a látszatházasságból igazi lesz, mert hősünk egymásba szeretnek. Tetszett a *Rosszányok* is, amelyben a különböző módon megsértett és kuplerájba került asszonyok bosszút állnak a férfianak. De voltam *Jodie Foster* hangja is a *Bárányok halgatnak* című horror-krimiben. Ezt az Oscar-díjas filmet a zenés *Anthony Hopkins* főszereplésével csak az erős idegzetűeknek ajánlom, mert patakzik a vértől. A kánibalizmus is központi szerepet kap benne. Persze azok, akiket érdekel az ilyesfajta téma, már amúgy is látták a mozi. Videón tán még hatásosabb, mint a moziban...

– Milyen videón látott filmekre emlékszik vissza szívesen?

– Mostanában sok a bepótolni valóm az olvasásban, de azért megnéztem *Brad Pitt* és *Anthony Hopkins*szal a nagy szenvedélyű, epikus *Edward* háttérrel láttat rendezett *Szenvedélyek viharában*. Érzelmes, szerelmi konfliktusokkal gazdagított, amolyan családregény. Szerettem még *A szerelem hídja*t, melyben *Meryl Streep* magyar hangja voltam. Munka közben is megcsodálhattam rendkívüli tehetséget. Különböző a *Távol Afrikától* című filmben is Streep hangját kölcsönöztem. Ez is egy nagy szerelmesfilm a középkori emberek mély szerelméről. *Robert Redford* és *Clint Eastwood* filmjeit is szeretem, sőt a *Bruce Lee* karatefilmeket is. Ez utóbbiak közül a *Sárkány* a kedvencem. Ebben a másik nagymesterrel, *Chuck Norris*sal küzd. *Bruce Lee* filmjei különben sohasem zsidókat vagy brutálisak. A testi ügyesség és sok humor dominál bennük.

– Mit javasol az újabb filmekből a Video Magazin olvasóinak?

—A *Underground*t, *Emir Kusturica* nagy filmjét. Nem csoda, hogy nyugaton őt a szerb *Fellinike* nevezik. Ez a tucatnyi díjat nyert film számomra főleg az operatóri munka és a rendkívüli színészi alakítások miatt érdekes. Az egyik jelenet a legerőteljesebb, amit valaha is láttam, pedig a nő nem vetkőzik le, nincs semmi mutogatás benne, csak felkínálkozik. De ezt ellenállhatatlanul teszi. A másik a *Minden reggel*. A két Depardieu, apa és fia játszanak benne *Anne Brochettel* és *J. P. Marielle*-el. *Lully* zenéje hatja át a filmet és a festői szépségű, lágy operatóri munka. A történet lassú és széles ívű. A halhatatlan szerelemről, a magányról, a művész kínjairól és szenvedéséről, az alkotás gyötrelmeiről szól. Egy ifjú gondokaművész szeretné ellesni a nagy titkot, a hangszerkezelés és zeneszerzés művészi tökélyét, de csupán évtizedek után, saját kínlódása után ismeri fel, hogy a titok abban áll: mindenért meg kell szenvedni. A zene csak a csendből és a lélek mélységeiből tud feltörni.

– Kik a kedvenc színészei?

—A *Branagh*-házaspár, bár *Emma Thompson* és *Kenneth Branagh* már különváltak élnek. Kettejük filmjei közül a *Sok hulló sammi*-ért, *V. Henrik*, a *Sziveszteri durranások* tetszett. Várom a *Branagh*-féle új *Othello*-filmet is *Laurence Fishburne*-nel.

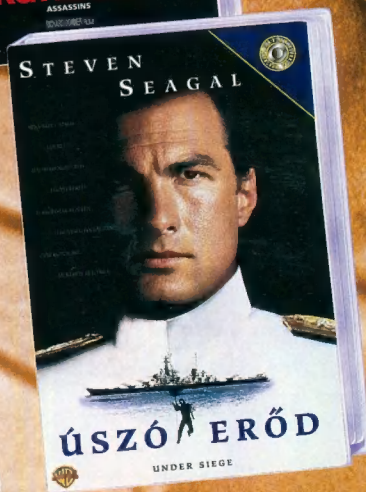
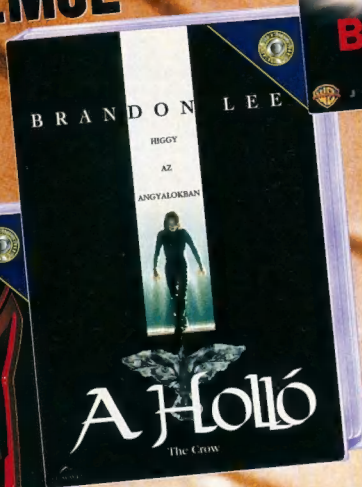
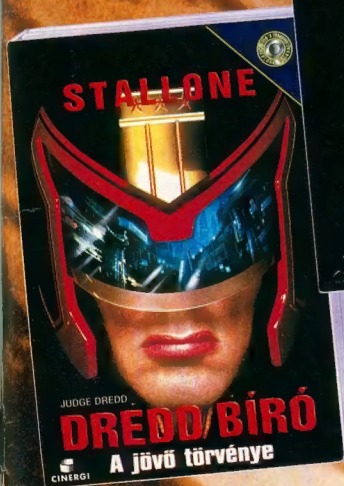
– Ha Önnek kellene összeállítani a tíz legérdekesebb filmet, akkor hogyan festene ez a lista?

—Első lenne az *Underground*. Aztán sorban a *Nyikita* *Mihalkov*-filmek, majd a *Körhinta*, az *Országút*, a *Prospero könyvei*, a *szakács*, a *tolvaj*, a *feleség* és a *szeretője*. A vágy titkokza tárgya, az *Apollo 13*, a *Volt egyszer egy Amerika*, a *hőlt költők társasága*, a *Szegénylányok*, a *bagdadi tolvaj*. De már több is, mint tíz, ám tudnám még sorolni. Legközelebb majd elárulom a tíz „isten ments, hogy megnézd” listámat is...

Tatár Eszter

A VERHETETLENEK AKCIÓHŐS-SOROZAT ÚJABB NÉGY AKCIÓFILMJE

**FEBRUÁR 25-TŐL
MEGVÁSÁROLHATÓ VIDEOKAZETTÁN!**

ajánlott fogyasztói ár
1999 Ft

A KAZETTÁK MEGRENDELHETŐK: RO-LEX Kft. 1462 BUDAPEST, Pf. 618. TELEFON: 217-2730, 217-2731

A HOLLÓ (1999 Ft/db + postaköltség) .....db
BÉRGYILKOSOK (1999 Ft/db + postaköltség) .....db
DREDD BÍRÓ (1999 Ft/db + postaköltség) .....db
ÚSZÓ ERŐD (1999 Ft/db + postaköltség) .....db

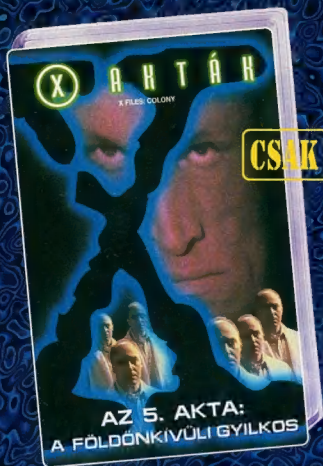
A MEGRENDELŐ NEVE:

CÍME:

TELEFON:

KERESSE A VIDEOTÉKÁKBAN!

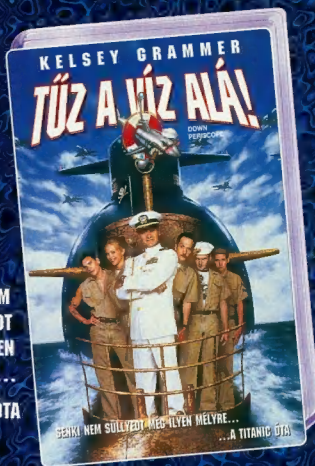
CSAK VIDEÓN!

SENKI NEM
SÜLLYEDT
MÉG ILYEN
MÉLYRE...

...A TITANIC ÓTA

X AKTÁK: AZ 5. AKTA

Mulder ügynökör nem pusztán kíváncsiság vagy rudasvágy tartja több mint husz éve a különös jelenségek nyomában. Huga rejtélyes eltűnése óta left a hiheretlen igazságok megszállottja. Az a sorozatszűkösségi ügy, melynek most nyomába ered, rálan elvezeti őt oda, ahová olyan regató szeretne eljutni. A megmagyarázhatatlan módon megölrt férfiak boncolásakor kiderül, hogy az áldozatok nem e világról valók voltak, és valószínűleg ellenséges szándékkal érkeztek a Földre...

TŰZ A VÍZ ALÁ!

Dodge Kapitány az Amerikai Hadifregeszeret legreménytelenebb katonája. Felereslet, ha meglátják, szegyenükben a föld alá szerez-
nénk süllyedni. Aztán rámad egy menőőrlük: inkább a kapl-
ányt süllyesztik - a víz alá. Kinevezik egy rengeralitjárónak bece-
zett ocskavasra, összeroboroztak számára a kikőrt leggyanúsabb,
figurait, és bevetik: egyenesen a küzdelem és az óceán közepébe.
Csakhogy legnagyobb meglepetésükre a kapitány nem hagyja ma-
gát. Módszerei szokatlanok ugyan, de felelőbb sikeresek...

Hány áldozat
és hány gyilkos
rejtőzhet
egyetlen
családban?

ÖLNI ÉS ÖLELNI

Gayle Bernish egymaga neveli két kamasz gyereket. Hosszú idő után
vegére eléri, amir akart: a férfi, akivel régóta viszonya van, szakít
feleségével, és hozzá költözik. Am az elhagyott asszony a ravolból
is kemény ellenfélnek bizonyul, így elhatározzák, hogy végeznek
vele. Tervükbe bevonják Gayle nagylányát. A lány nem tudja mit
tegyen, am végül feladja anyját és mostohaapját a rendőrségen.
De a lány rájön, hogy óccsal való felbizarrta, ölj meg or...

GLENDA JACKSON
BEN KINGSLEY

PÁNCÉL MÖGÖTT

Neaera Duncan rajzolgatni szerel és van egy ritkos szenvedélye. Ha nincs
jó kedve elmegy az állatkertbe, hogy meglátogassa az őrsietknöcöket.
William Snow néha úgy érzi, őrlérekhiázaban lakik, és van egy ritkos
szenvedélye. Ha jó kedve van, kiruccan az állatkertbe kedvenceihez, az
őrsietknöcökhöz. Neaera és William az akvárium előtt álldogálva
ugyanazt a rervet forgatja a fejében: mi lenne, ha ezek a csodálatos,
lassú, bájos és szégyelletes állatok visszajuthatnának a szabad tengerre...

© Fox Video, Inc.

© Twentieth Century Fox Film Corporation

A kazettákat
forgalmazza:

1145 Budapest, Belső u. 28-36.
Telefon: 467-1467 Fax: 252-2738
Email: video@intercom.hu

Videopremier: február 6.